

Nárok na výživné

Ak si želáte uplatniť pohľadávku na výživné, napr. žiadaním mesačnej platby výživného na dieťa od rodiča, ktorý s ním nežije, práv o EÚ vám umožňuje využiť súdy vášho domovského štátu na určenie rozsahu povinnosti dlžníka platiť výživné a stanovenie jeho výšky. Takýto rozsudok sa v ostatných členských štátoch Európskej únie uzná jednoducho.

Podrobnejšie informácie na vnútroštátnej úrovni sa zobrazia, ak si zvolíte príslušnú štátnu vlajku.

Nové pravidlá od júna 2011

Od 18. júna 2011 sa na záležitosti týkajúce sa vyživovacej povinnosti uplatňujú [nové pravidlá](#). Stále sa nimi zabezpečuje súdna ochrana oprávneného na výživné a umožňuje sa mu podať na dlžníka žalobu na súdoch svojho domovského štátu. Navyše vo väčšine prípadov [Haagsky protokol](#) z roku 2007 určuje rozhodné právo pre vyživovaciu povinnosť a všetky rozsudky o vyživovacej povinnosti vydané na súdoch členských štátov sa voľne pohybujú v rámci Európskej únie a vo všetkých členských štátoch môžu byť vykonateľné bez ďalších formalít. Napokon, oprávnení na výživné aj povinní na plnenie výživného môžu využiť administratívnu pomoc, ktorú členské štáty ponúkajú.

Tieto nové pravidlá sa uplatňujú vo všetkých 28 členských štátoch EÚ vrátane Dánska na základe Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach z 19. októbra 2005. Dánsko však niektoré pravidlá neuplatňuje, a to najmä pravidlá o rozhodnom práve a spolupráci medzi ústrednými orgánmi.

Nariadením sa zároveň stanovuje, že na účely výživného možno správne orgány považovať za súdy. Zoznam týchto orgánov je k dispozícii na tomto [mieste](#).

Ak sa dlhuje výživné osobe žijúcej mimo EÚ alebo ak takáto osoba dlhuje výživné, [Dohovor](#) o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny a [Protokol](#) o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť vám môžu pomôcť pri vymáhaní vašich pohľadávok v štátoch, ktoré nie sú členmi EÚ, ale sú zmluvnými stranami týchto medzinárodných nástrojov. Dohovor nadobudnúť platnosť pre EÚ voči tretím štátom, ktoré ho podpísali, od 1. augusta 2014.

Nepovinný štandardný formulár s vyhlásením o dlžnom výživnom

Aby sa uľahčilo vykonávanie nariadenia o vyživovacej povinnosti v praxi, ako aj účinné uplatňovanie práv občanov v celej EÚ, Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci vypracovala nepovinný vzorový formulár s vyhlásením o dlžnom výživnom.

Účelom tohto nepovinného formulára je uľahčiť vymáhanie výživného, pričom formulár je k dispozícii v 23 jazykoch. K formuláru je pripojená praktická príručka na jeho vyplnenie. Formulár je dostupný v týchto formátoch: [PDF](#), [editovateľné PDF](#) a [XLS](#).

Tieto stránky spravuje Európska komisia. Informácie na tejto stránke nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne stanovisko Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti autorských práv pre webové stránky EÚ, pozri právne upozornenie.

Nárok na výživné - Belgicko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [fr](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [nl](#).

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

„Vyživovaciu povinnosť“ je možné definovať ako povinnosť, ktorú ukladá zákon osobe, aby poskytla pomoc nevyhnutnú na živobytie inej osobe, nachádzajúcej sa v núdzi a spojenej s ňou vymedzeným „rodinným vzťahom“. „Výživné“ zahŕňa nielen stravu, ale aj všetko, čo je nevyhnutné pre život, vrátane výživy, odevov, bývania a zdravotnej starostlivosti.

Vyživovacia povinnosť sa zakladá na rodinnom vzťahu alebo na vzťahu, ktorý vzniká uzavretím manželstva, alebo na náhradnej povinnosti, keď je tento vzťah rozvrátený. Vyživovacia povinnosť existuje medzi niektorými pokrvnými príbuznými a príbuznými na základe manželstva, medzi manželmi a medzi zákonným druhom a družkou. Zakladá sa svojím spôsobom na povinnosti „solidarity“, ktorá môže byť v niektorých prípadoch silnejšia.

- **rodičia voči svojim deťom**

V týchto prípadoch existujú dva druhy vyživovacej povinnosti:

- širšia vyživovacia povinnosť, v zmysle ktorej otec a matka majú povinnosť prevziať podľa svojich možností zodpovednosť za bývanie, výživu, zdravie svojich detí, dohľad nad nimi, ich vzdelávanie, odbornú prípravu a výchovu. Ak vzdelávanie a odborná príprava nie sú ukončené, povinnosť pokračuje aj po dovŕšení plnoletosti dieťaťa. Táto povinnosť existuje bez ohľadu na zdroje rodiča a potreby dieťaťa. Je širšia v tom zmysle, že okrem výživy dieťaťa zahŕňa aj jeho vzdelávanie, odbornú prípravu atď. (článok 203 Občianskeho zákonníka).
- vyživovacia povinnosť založená na rodičovstve, spojená s potrebami dieťaťa bez ohľadu na jeho vek a zdroje rodiča (články 205, 207, 208 a 353–14 Občianskeho zákonníka).
- **deti voči svojim rodičom**

Vyživovacia povinnosť, ktorá platí pre rodičov vo vzťahu k ich deťom (články 205, 207 a 353–14 Občianskeho zákonníka), je vzájomná. Deti teda majú vyživovaciu povinnosť voči svojmu otcovi a svojej matke, ak sa tí nachádzajú v núdzi.

- **manželia**

Vyživovacia povinnosť medzi manželmi sa zakladá na povinnosti pomoci a podpory a na povinnosti prispievať na náklady manželstva, ktoré sú stanovené v Občianskom zákonníku (články 213 a 221 Občianskeho zákonníka). Ide o vzájomné povinnosti manželov, ktoré sú naviazané na povinnosť spolužitia. Pokiaľ nie sú splnené, môže sa začať súdne konanie s cieľom dosiahnuť ich ekvivalentné vykonanie, a to vo forme konania o výživnom alebo postúpenia pohľadávok (články 213, 221 a 223 Občianskeho zákonníka) – pozri odpoveď na otázku 10.

- **rozvedený manželský partner voči svojmu bývalému manželskému partnerovi**

Je potrebné rozlišovať podľa typu rozvodu: rozvod v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva alebo rozvod dohodou:

- Rozvod v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva: ak manželia nedospeli k žiadnej dohode o poskytovaní výživného (článok 301 ods. 1 Občianskeho zákonníka), súd môže v rozsudku o rozvode alebo v následnom rozhodnutí, na žiadosť manželského partnera, ktorý sa nachádza „v núdzi“, nariadiť druhému z manželov platenie výživného (článok 301 ods. 2 bod 1 Občianskeho zákonníka).

Súd môže odmietnuť priznanie nároku na výživné po rozvode, ak odporca preukáže, že navrhovateľ sa závažne previnil neprijateľným správaním, ktoré znemožnilo ich ďalšie spolužitie (článok 301 ods. 2 bod 2 Občianskeho zákonníka).

Výška výživného nesmie v žiadnom prípade presiahnuť jednu tretinu príjmu manželského partnera povinného platiť (článok 301 ods. 3 bod 3 Občianskeho zákonníka).

- Rozvod dohodou: manželia nie sú povinní dohodnúť sa na poskytovaní výživného jednému z manželov počas konania a/ani po rozvode. Ak sa však dohodnú, výšku platby, súvisiace opatrenia a vykonávanie výživného si môžu určiť ľubovoľne, rovnako ako indexáciu platby a rôzne dôvody na zmenu (článok 1288 bod 1 časť 4 súdneho poriadku). Pokiaľ sa strany výslovne nedohodli na opaku, súd môže na návrh jednej zo strán zvýšiť, znížiť alebo zrušiť dohodnuté výživné po vydaní rozsudku o rozvode (článok 1288 bod 3 súdneho poriadku), ak výška výživného nie je naďalej primeraná vzhľadom na nové okolnosti, ktoré nezávisia od vôle strán. K indexácii výživného nemôže dôjsť, ak táto indexácia nie je presne určená.
- **iné osoby**

V ktorých prípadoch?

Vyživovacia povinnosť existuje medzi príbuznými v priamom rade, tak vzostupnom, ako aj zostupnom (rodičia/deti, deti/rodičia, ale aj vnuci/starí rodičia a naopak – články 205 a 207 Občianskeho zákonníka).

Medzi príbuznými na základe manželstva vznikajú dva možné prípady:

- pozostalý manželský partner má povinnosť voči deťom svojho zosnulého manželského partnera, ktorých nie je otcom alebo matkou, v rámci istých hraníc (článok 203 ods. 3 Občianskeho zákonníka),
- zaťovia a nevesty majú povinnosť voči svojim svokrom a svokrám a naopak. Táto povinnosť zaniká, ak svokor alebo svokra opäť uzavrujú manželstvo, alebo ak manželský partner (cez ktorého vznikol vzťah uzavretím manželstva) a deti pochádzajúce z tohto manželstva umrú (články 206 a 207 Občianskeho zákonníka).

Z dedičstva manželského partnera je za istých okolností potrebné platiť výživné pozostalému alebo predkom zosnulého (článok 205a Občianskeho zákonníka).

Deti, v prípade ktorých nie je určené otcovstvo, si môžu voči mužovi, ktorý mal vzťah s ich matkou počas zákonom stanoveného obdobia na počatie, uplatňovať nárok na výživné na svoju výživu, vzdelávanie a odbornú prípravu (článok 336 Občianskeho zákonníka).

Ak je spolužitie medzi zákonným druhom a družkou vážne narušené, jedna zo strán môže požiadať súd o určenie výživného v rámci predbežných opatrení, ktoré súd môže nariadiť. Rovnako je to aj v rámci predbežných opatrení v prípade ukončenia zákonného spolužitia (článok 1479 Občianskeho zákonníka).

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť spravidla zaniká, keď dieťa dosiahne plnoletosť a úplnú spôsobilosť. Môže však pokračovať, ak vzdelávanie a odborná príprava dieťaťa nie sú ukončené (články 203 a 336 Občianskeho zákonníka).

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Osoba povinná na plnenie výživného môže dobrovoľne naplňovať potreby osoby oprávnenej na výživné. V opačnom prípade, ak dôjde k sporu, nehode alebo zastaveniu platieb, potrebné je súdne konanie.

V prípade rozvodu v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva sa návrh na výživné po rozvode môže podať v rámci konania na rozvodovom súde, buď na úvodnom pojednávaní alebo formou podaní (článok 1254 ods. 1 bod 5 a článok 1254 ods. 5 súdneho poriadku).

Mimo konania o rozvod manželstva je príslušný na vypočutie akéhokoľvek návrhu na výživné a rozhodnutie o tomto návrhu zmierovací sudca (článok 591 ods. 7 súdneho poriadku), s výnimkou konania vo veci návrhu na určenie výživného bez určenia rodičovstva. Pozri odpoveď na otázku 5.

Od 1 septembra 2014 všetky návrhy týkajúce sa vyživovacej povinnosti, okrem prípadov vyživovacej povinnosti spojenej s príjmom na sociálne začlenenie, patria do príslušnosti súdu pre veci rodiny (článok 572a ods. 7 súdneho poriadku), a to vrátane konania o výživnom bez určenia rodičovstva.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Podanie návrhu je osobnou vecou osoby oprávnenej na výživné (pozri najmä článok 337 Občianskeho zákonníka). Návrh podáva na súd navrhovateľ osobne alebo prostredníctvom právnik (pozri najmä články 1253b, 1254 a 1320 súdneho poriadku).

Ak ide o osobu, ktorá nemá právnu spôsobilosť, v jej mene koná zákonný zástupca (otec, matka, poručník, zákonný zástupca).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Zmierovací sudca je všeobecne príslušný, pokiaľ ide o spory vo veci výživného (článok 591 ods. 7 súdneho poriadku), existujú však výnimky. Za týchto okolností sa návrh musí podať na súd príslušný podľa miesta bydliska navrhovateľa, okrem prípadu návrhov na zníženie alebo zrušenie výživného (článok 626 súdneho poriadku).

V prípade konania vo veci návrhu podaného dieťaťom voči osobe, ktorá mala vzťah s jeho matkou počas zákonom stanoveného obdobia na počatie (článok 336 Občianskeho zákonníka), je príslušným predseda súdu prvého stupňa (článok 338 Občianskeho zákonníka).

V sporoch týkajúcich sa rodičovských práv a povinností, okrem prípadu nalievavých a predbežných opatrení, je príslušným súdom súd pre mladistvých (článok 387a Občianskeho zákonníka) v mieste pobytu rodičov, poručníkov alebo osôb, ktoré majú dieťa

v opatere (článok 44 zákona z 8. apríla 1965 o ochrane mládeže, starostlivosti o maloleté deti, ktoré spáchali trestný čin, a o náhrade škody spôsobenej týmto trestným činom).

V prípade sporu medzi manželmi pred konaním o rozvod manželstva sa návrhy predkladajú zmierovaciemu sudcovi (článok 594 ods. 19 súdneho poriadku) príslušnému v mieste poslednej domácnosti manželov (článok 628 ods. 2 súdneho poriadku).

Od okamihu podania návrhu na rozvod v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva je príslušným predseda súdu prvého stupňa (článok 1280 súdneho poriadku), a to až do rozvodu manželstva. Vo veci schválenia dohody o výživnom, ktorú dosiahli strany konania, je však príslušným súdom súd zaoberajúci sa skutkovou podstatou prípadu (článok 1256 bod 1 súdneho poriadku).

Po vydaní konečného rozsudku o rozvode sú príslušnými zmierovací sudca a súd pre mladistvých. Predseda súdu prvého stupňa si zachováva príslušnosť vo veci vydávania prechodných rozhodnutí v naliehavých prípadoch (článok 584 súdneho poriadku).

Od 1 septembra 2014 všetky návrhy týkajúce sa vyživovacej povinnosti, okrem prípadov vyživovacej povinnosti spojenej s príjmom na sociálne začlenenie, patria do príslušnosti súdu pre veci rodiny (článok 572a ods. 7 súdneho poriadku).

Od 1 septembra 2014 sa návrhy jednotlivých strán, ktoré sú (alebo boli) manželmi alebo zákonným druhom a družkou, a návrhy týkajúce sa vyživovacej povinnosti voči deťom oboch strán alebo deťom, v prípade ktorých bol uznaný iba vzťah k jednému z rodičov, spravídla podávajú na súd, ktorý sa už vecou zaoberá (pozri článok 629a ods. 1 súdneho poriadku). V prípade návrhov týkajúcich sa vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu je príslušným súdom súd v mieste bydliska maloletého dieťaťa (alebo, ak sa to nedá dosiahnuť, v obvyklom mieste jej pobytu). Ak majú strany viac detí, príslušným súdom v prípade všetkých návrhov je súd, na ktorý bol podaný prvý návrh (článok 629a ods. 2 súdneho poriadku). Ak sa vyživovacia povinnosť týka ďalších osôb oprávnených na výživné, vec sa predloží súdu, ktorý je príslušný v mieste bydliska odporcu alebo v mieste poslednej domácnosti manželov alebo poslednej spoločnej domácnosti (článok 629a ods. 4 súdneho poriadku).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Pozri odpoveď na otázku 4. Podľa druhu konania sa návrh predkladá ako predvolanie súdnym úradníkom alebo ako návrh. Účasť právniká nie je povinná.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Za súdne konanie sa musí platiť. Nie je možné stanoviť celkové náklady, keďže tie budú závisieť od vedeného konania, od súdnych trov a od nákladov na obhajobu, pokiaľ sa využijú služby právniká. Pokiaľ ide o úhradu nákladov na konanie vyplývajúcich z právnej pomoci, uplatňujú sa pravidlá štatutárneho práva (pozri „Právna pomoc – Belgicko“).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

- **Forma pomoci**

Pomoc má formu výživného. V niektorých prípadoch môže byť toto výživné kapitalizované (článok 301 ods. 8 Občianskeho zákonníka). Vo výnimočných prípadoch sa môže vyplácať vo forme vecných dávok (článok 210 Občianskeho zákonníka).

- **Určenie a indexácia pomoci**

Neexistuje tarifná tabuľka. Výživné sa priznáva len úmerne potrebám osoby, ktorá si uplatňuje nárok na výživné, a finančnej situácii osoby povinnej platiť výživné (články 208 a 209 Občianskeho zákonníka).

Vyživovacia povinnosť otca a matky (článok 203 Občianskeho zákonníka) je určená úmerne ich zdrojom a musí zahŕňať bývanie, výživu, zdravie detí, dohľad nad nimi, ich vzdelávanie, odbornú prípravu a výchovu (až kým sa neukončí vzdelávanie a odborná príprava detí). Toto výživné má formu paušálneho mesačného príspevku v prospech rodiča, ktorý má dieťa v opatere.

Otec a matka môžu každý zvlášť konať vo svojom mene a uplatňovať si voči druhému partnerovi nárok na príspevok na náklady súvisiace s bývaním, výživou atď. (článok 203a ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Výška výživného, ktoré má platiť osoba, ktorá mala vzťah s matkou dieťaťa počas zákonom stanoveného obdobia na počatie, sa určí podľa potrieb dieťaťa a zdrojov, možností a sociálnej situácie osoby povinnej na plnenie výživného (články 336, 339 a 203a Občianskeho zákonníka).

V zákone sa výslovne oprávňujú dvojice, ktoré sú stranami konania o rozvod manželstva, aby kedykoľvek uzavreli dohodu o určení výživného, jeho výšky a ustanoveniach na preskúmanie dohodnutej výšky (článok 301 ods. 1 Občianskeho zákonníka,

článok 1256 bod 1 a článok 1288 ods. 4 súdneho poriadku). Súd konajúci vo veci môže odmietnuť schválenie tejto dohody, ak je dohoda v zjavnom rozpore so záujmami detí (článok 1256 bod 2 a článok 1290 body 2 a 5 súdneho poriadku).

V prípade súdneho riešenia však musí súd, ktorý rozhoduje o konkrétnej výške výživného, uplatniť príslušné výpočtové kritériá a obmedzenia. Výživné musí v zásade prinajmenšom uspokojovať potreby jeho príjemcu (článok 301 ods. 3 bod 1 Občianskeho zákonníka).

Výška výživného nesmie v žiadnom prípade presiahnuť jednu tretinu príjmu povinného manžela (posledná veta článku 301 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Obdobie platnosti súdneho príkazu na vyživováciu povinnosť je obmedzené na obdobie trvania manželstva. Vo výnimočných prípadoch môže súd predĺžiť platnosť súdneho príkazu na vyživováciu povinnosť (článok 301 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

Indexácia je automatická v prípade rozvodu v dôsledku nenapraviteľného rozpadu manželstva a v prípade rodičovských príspevkov na výživu dieťaťa. Referenčným indexom je spravidla index spotrebiteľských cien, zákonom sa však umožňuje súdu použiť iný systém úpravy podľa životných nákladov (článok 301 ods. 6 bod 1 a článok 203c ods. 1 Občianskeho zákonníka), pričom strany to môžu zmeniť na základe dohody (článok 203c ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Zákonom sa umožňuje zvýšenie, zníženie alebo zrušenie výživného na žiadosť jednej zo strán zo všeobecných dôvodov stanovených v článku 301 ods. 7 bod 1 Občianskeho zákonníka a v článku 1293 bod 1 súdneho poriadku.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca osobe oprávnenej na výživné alebo jej zástupcovi vo forme mesačnej platby. V určitých prípadoch môže byť výživné kapitalizované (pozri odpoveď na otázku 8).

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Osoba oprávnená na výživné, ktorá disponuje exekučným titulom, môže pristúpiť k nútenému výkonu svojho nároku. Za určitých podmienok je možné vykonať exekúciu predajom hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku osoby povinnej na plnenie výživného, ktorá neplní rozhodnutie o určení výživného (článok 1494 súdneho poriadku). Exekúcia sa môže vykonať aj prikázaním pohľadávky voči tretej osobe, napríklad zamestnávateľa dlžníka (článok 1539 súdneho poriadku). Okrem toho osoby oprávnené na výživné, ktoré ešte nedisponujú exekučným titulom, môžu za určitých podmienok zariadiť preventívne zaistenie, aby si zabezpečili svoje práva na budúcu úhradu výživného (článok 1413 súdneho poriadku).

Zavedený bol zjednodušený mechanizmus výkonu, a to postúpenie, v rámci ktorého osoba oprávnená na výživné dostane splnomocnenie, aby až po určitú hranicu priamo poberala príjmy dlžníka alebo akúkoľvek inú sumu splatnú treťou stranou. Postúpenie sa uplatňuje v prípade zákonnej vyživovacej povinnosti medzi manželmi alebo bývalými manželmi (článok 220 ods. 3, články 221, 223 a článok 301 ods. 11 Občianskeho zákonníka, článok 1280 súdneho poriadku), povinnosti výživy, vzdelávania a odbornej prípravy voči deťom, a to vrátane konania medzi otcom a matkou podľa článku 203a Občianskeho zákonníka, a v prípade zákonnej vyživovacej povinnosti medzi predkami a potomkami (článok 203b Občianskeho zákonníka).

Napokon trestný zákonník obsahuje článok týkajúci sa opustenia rodiny (článok 391a trestného zákonníka), ktorý umožňuje stíhať akúkoľvek osobu, ktorej bola súdom uložená povinnosť platiť výživné a ktorá to viac ako dva mesiace zámerne neurobila.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V článku 2277 Občianskeho zákonníka je stanovené, že nedoplatky výživného sa premlčujú po piatich rokoch.

Výživné priznané súdmi sa premlčuje po desiatich rokoch (článok 2262a Občianskeho zákonníka).

Plynutie tejto lehoty sa pozastavuje medzi manželmi počas trvania manželstva (článok 2253 Občianskeho zákonníka) a prerušuje doručením súdneho predvolania, platobného príkazu alebo exekučného príkazu (články 2244 a 2248 Občianskeho zákonníka), ako aj zákonným podaním osoby oprávnenej na výživné a platbou dlžníka.

Podľa článkov 7 a 8 zákona o záložnom práve zo 16 decembra 1851 je dlžník v zásade povinný splniť svoje záväzky do výšky celého svojho majetku.

Podľa článku 1408 súdneho poriadku sa však na uspokojenie nároku osoby oprávnenej na výživné nemôže použiť určitý hmotný osobný majetok nevyhnutný pre každodenný život dlžníka a jeho rodiny, pre výkon jeho povolania alebo pokračovanie odbornej prípravy alebo štúdia dlžníka alebo nezaopatrených detí žijúcich s ním v spoločnej domácnosti.

Podľa článku 1409 ods. 1 súdneho poriadku je príjem zo zamestnania a iných činností čiastočne vyňatý z postúpenia a exekúcie.

V článku 1412 súdneho poriadku je však stanovené, po prvé, že pravidlo oslobodenia od exekúcie sa nemôže uplatňovať proti osobe oprávnenej na výživné, a po druhé, že táto osoba má absolútnu prednosť pred ďalšími veriteľmi dlžníka. Ak sa však uplatní postúpenie príjmov voči osobe, ktorej príjmy už boli v dôsledku dlhov postúpené alebo obstavené, súd môže zvážiť celkovú situáciu dlžníka a potreby jeho veriteľov, najmä pokiaľ ide o výživné, a rozdeliť postúpené alebo obstavené sumy rovnomerne medzi týchto veriteľov (článok 1390a bod 5 súdneho poriadku).

Dlžníci, ktorí sú nesolventní, majú nárok na kolektívne vyrovnanie dlhov (článok 1675/2 a nasledujúce články súdneho poriadku). V súvislosti s takýmto vyrovnaním môže súd prípadne rozhodnúť o odpustení dlhov vrátane nedoplatkov výživného, nie však výživného ako celku.

Platby výživného splatného v budúcnosti je možné zabezpečiť prikázaním budúcich pohľadávok (článok 1494 bod 2 súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ak sa osobe oprávnenej na výživné nedarí dosiahnuť jeho vyplácanie napriek uvedeným prostriedkom, môže sa obrátiť na oddelenie pohľadávok na výživné (*Service des créances alimentaires*) v rámci Federálneho verejného odboru pre financie (*Service Public Fédéral Finances*), ktoré je zodpovedné za priznávanie záloh na jednu alebo viac konkrétnych splátok výživného a za vyberanie alebo vymáhanie priznaných záloh, ako aj zostatku a nedoplatkov dlžného výživného, ktoré má platiť dlžník.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Oddelenie pohľadávok na výživné môže zastúpiť dlžníka a vyplatiť namiesto neho výživné alebo časť výživného. Oddelenie od dlžníka požaduje, aby súčasne platil výživné aj nedoplatky. Dlžník vyplatí sumu výživného oddeleniu dobrovoľne, alebo sa pristúpi k jej vymáhaniu. V prípade vymáhania sa výsledok, samozrejme, nedá zaručiť. Závisí od finančnej situácie dlžníka.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Ústredným orgánom, ktorý bol zriadený podľa Newyorského dohovoru z 20. júna 1956 o vymáhaní výživného v cudzine, nariadenia Rady č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti a Haagskeho dohovoru z 23. novembra 2007 o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny, je:

Federálne ministerstvo spravodlivosti (Service public fédéral Justice)
Oddelenie medzinárodnej justičnej spolupráce v občianskych veciach
(Service de coopération judiciaire internationale en matière civile)
Boulevard de Waterloo, 115
1000 Brusel

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Osoba, ktorá si uplatňuje nárok na výživné, alebo jej právny poradca sa môžu obrátiť na toto oddelenie prostredníctvom pošty, telefonicky [+32 (0)2 542 65 11], faxom [+32 (0)2 542 70 06] alebo e-mailom (✉ aliments@just.fgov.be alebo ✉ alimentatie@just.fgov.be).

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Osoba, ktorá si uplatňuje nárok na výživné a má pobyt v inej krajine ako Belgicko, sa musí obrátiť na ústredný orgán svojej krajiny poverený plnením uvedených dohovorov alebo nariadenia. Nemôže sa obrátiť priamo na orgán alebo úrad v Belgicku.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Odpoveď je záporná (pozri odpoveď na predchádzajúcu otázku).

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ak sa návrh predloží ústrednému orgánu, ten po overení miesta pobytu dlžníka a/alebo polohy jeho majetku v Belgicku postúpi vec miestne príslušnému úradu pre právnu pomoc v závislosti od zistených skutočností. Ak sa návrh na výživné na dieťa predloží prostredníctvom ústredných orgánov, právna pomoc sa poskytne bez zisťovania zdrojov príjemcu. Pomoc zahŕňa náklady na právneho zástupcu a trovy konania.

V ostatných prípadoch by sa podľa smernice 2002/8/ES navrhovateľ požadujúci právnu pomoc mal obrátiť na ústredný orgán.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Základnou úlohou ústredného orgánu je poskytovať informácie o uplatňovaní nariadenia v jeho domovskom právnom poriadku a v dožiadanom štáte. Ústredný orgán má zdroje, ktoré mu umožňujú priamo alebo nepriamo lokalizovať osobu povinnú na plnenie výživného alebo osobu oprávnenú na výživné a získavať príslušné informácie o príjme a/alebo majetku týchto osôb.

Súčasne so súdnym konaním sa vynakladá úsilie o dosiahnutie mimosúdneho urovnania výmenou informácií oboch strán, predovšetkým pokiaľ ide o dožiadanú stranu, počas vypočutia súdnymi orgánmi. Ústredný orgán v prípade potreby podniká následné kroky na podporu neprerušeneho výkonu rozhodnutí o určení výživného.

Ústredný orgán môže pomáhať pri zhromažďovaní listinných dôkazov a pri odovzdávaní a doručovaní dokumentov poskytovaním informácií o ustanoveniach príslušných domácich zákonov a o pravidlách vykonávania platných medzinárodných dokumentov.

Na základe právomoci, ktorú ústredný orgán zverí zástupcovi navrhovateľa pred belgickými súdmi, je možné prijať potrebné predbežné opatrenia na zabezpečenie úspechu posudzovaného návrhu na určenie výživného.

Ústredný orgán môže v prípade potreby poskytnúť žiadajúcej strane informácie o postupoch určenia otcovstva dieťaťa, pokiaľ ide o údajného otca.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 21/12/2015

Nárok na výživné - Bulharsko

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je povinnosť jedného rodinného príslušníka poskytovať inému rodinnému príslušníkovi prostriedky na živobytie. Ide o zákonnú povinnosť, teda uplatňuje sa všeobecne zo zákona na základe určitých kritérií, nie na základe dohody medzi účastníkmi. Vzťahuje sa na konkrétnu osobu a končí smrťou osoby, ktorá má na ňu nárok.

Osoba má nárok na výživné len vtedy, keď nie je schopná pracovať a nemá prostriedky na živobytie.

O výživné môže žiadať osoba, ktorá naň má nárok, od týchto osôb v tomto poradí: manžel alebo bývalý manžel; deti; rodičia; vnúčatá a pravnúčatá; bratia a sestry; starí rodičia a predkovia. Ak osoba, ktorá je prvá v poradí, nemôže platiť výživné, bude ho platiť osoba, ktorá je ďalšia v poradí.

Keď je osoba povinná vyživovať viacero ďalších osôb, výživné sa vypláca v tomto poradí (s vylúčením osôb, ktoré sú v zozname ďalej): deti, manžel alebo bývalý manžel, rodičia, vnúčatá a pravnúčatá, bratia a sestry, starí rodičia a predkovia.

V prípade rozvodu má nárok na výživné iba manžel, ktorý rozvod nezavinil.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia musia platiť výživné na maloleté deti mladšie ako 18 rokov bez ohľadu na to, či sú schopné pracovať alebo či majú prostriedky na vlastné živobytie. V prípade starších detí musia rodičia platiť výživné, ak deti nie sú schopné zabezpečiť si živobytie z vlastných príjmov alebo z vlastného majetku, keď študujú na strednej škole (do veku 20 rokov) alebo na vysokej škole (do veku 25 rokov), ale iba v prípade, že platenie výživného nespôsobuje rodičom mimoriadne ťažkosti.

Výživné na bývalého manžela sa platí počas maximálne troch rokov od skončenia manželstva, pokiaľ sa účastníci nedohodli na dlhšom období, a jeho vyplácanie sa skončí, keď manžel dostávajúci výživné znova uzavrie manželstvo.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Žaloby o určenie výživného sa podávajú na súde bez ohľadu na ich povahu, výšku výživného, osobu, ktorá oň žiada, a osobu, od ktorej sa žiada. Vecne príslušný je okresný súd (*rayonen sad*). Miestne príslušný je súd v mieste pobytu navrhovateľa alebo odporcu, pričom navrhovateľ si môže vybrať, čo uprednostňuje.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Žalobu o určenie výživného na maloleté deti podáva rodič s rodičovskými právami alebo poručník.

Žaloby o určenie výživného na maloleté deti vo veku 14 až 18 rokov podáva samotné dieťa s vedomím a súhlasom rodiča s rodičovskými právami alebo poručníka.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Ak sa žaloba o určenie výživného týka manželov, bulharské súdy sú príslušné konať o takejto žalobe a o návrhoch medzi manželmi, ak jeden z manželov je bulharský štátny príslušník alebo má obvyklý pobyt v Bulharsku. Vecami týkajúcimi sa výživného na bývalého manžela sa zaoberajú súdy príslušné na konanie o rozvoде manželstva.

Bulharské súdy sú príslušné vo veciach týkajúcich sa osobných a majetkových vzťahov medzi rodičmi a deťmi, ak má odporca obvyklý pobyt v Bulharsku, ak je navrhovateľ alebo žalobca bulharský štátny príslušník alebo ak dieťa alebo rodič, ktorý je účastníkom konania, je bulharský štátny príslušník alebo má obvyklý pobyt v Bulharsku.

V týchto prípadoch sa uplatňuje bulharské právo tak, ako je uvedené v otázkach č. 18, 19 a 20.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Žaloby o určenie výživného sa podávajú na súde bez ohľadu na ich povahu, výšku výživného, osobu, ktorá oň žiada, a osobu, od ktorej sa žiada. Vecne príslušným je okresný súd, pričom právne zastúpenie na tomto súde nie je nutné. Miestne príslušným je súd v mieste pobytu navrhovateľa alebo odporcu, pričom navrhovateľ si môže vybrať, čo uprednostňuje.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Navrhovateľa vo veciach výživného sú oslobodení od štátnych poplatkov. Keď súd vyhovie žalobe o určenie výživného, nariadi odporcovi uhradiť štátne poplatky a trovy konania, ktoré vznikli navrhovateľovi.

Vo veciach výživného nie je nutné právne zastúpenie.

Účastníci konania môžu získať právnu pomoc podľa zvyčajných podmienok jej poskytovania. Tieto podmienky sú stanovené v zákone o právnej pomoci (*Zakon za Pravnata Pomosh*).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výška výživného sa stanovuje podľa potrieb oprávnenej osoby a možností povinnej osoby. Minimálna výška výživného rodiča voči maloletým deťom zodpovedá štvrtine minimálnej mzdy stanovenej Radou ministrov. Výšku výživného stanovuje súd podľa potrieb detí a prostriedkov rodiča.

Súd môže určiť nižšie výživné, než je stanovené minimum, keď dieťa vyživuje štát alebo keď to odôvodňujú iné významné okolnosti. Súd môže určiť vyššie výživné, ako je stanovené maximum, keď to je nevyhnutné na splnenie mimoriadnych potrieb dieťaťa a keď ho rodič dokáže poskytovať bez mimoriadnych ťažkostí. Na žiadosť účastníka sa rozhodnutie o výživnom môže zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia okolnosti.

Výživné sa vypláca mesačne. V prípade omeškania sa uplatňujú zákonné úroky. Súd môže schváliť aj vecné výživné.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca osobne oprávnenej osobe. V prípade maloletých detí vo veku 14 až 18 rokov sa vypláca priamo im, ale s vedomím a súhlasom rodičov s rodičovskými právami.

Výživné na maloleté deti mladšie ako 14 rokov sa vypláca prostredníctvom rodiča s rodičovskými právami alebo poručníka.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Výživné sa vypláca mesačne. V prípade omeškania sa uplatňujú zákonné úroky.

Právoplatné rozhodnutia súdu, ktoré sa stali vykonateľnými, sa vykonajú za podmienok a podľa postupov stanovených v občianskom súdnom poriadku (*Grazhdanski Protseualen Kodeks*).

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Výkon rozhodnutia uskutočňujú štátni alebo súkromní súdni exekútori, podľa výberu oprávnenej osoby.

Štátni súdni exekútori sú zamestnancami oddelenia okresného súdu (*rayonen sad*) pre výkon rozhodnutí a ich oblasť pôsobnosti zodpovedá miestnej príslušnosti súdu.

Súkromní súdni exekútori pôsobia v rámci miestnej príslušnosti krajského súdu (*okrazhen sad*).

Pozri časť Výkon rozhodnutí.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V zákone o ochrane detí (*Zakon za Zakrila na Deteto*) sa stanovuje niekoľko ochranných opatrení vrátane informovania detí a rodičov o ich právach a povinnostiach a zabezpečenia právnej pomoci poskytovanej štátom. Podľa článku 15 zákona o ochrane detí majú deti nárok na právnu pomoc a odvolanie vo všetkých konaniach týkajúcich sa ich práv a záujmov. Právnu pomoc poskytuje Národný úrad pre právnu pomoc.

V zákone o advokátstve (*Zakon za Advokaturata*) sa výslovne stanovuje, že bulharský advokát alebo advokát z EÚ môže poskytovať bezplatnú právnu pomoc a poradenstvo osobám, ktoré majú nárok na výživné. V takom prípade a ak bolo protistrane nariadené zaplatiť trovy konania, si advokát môže uplatniť nárok na odmenu, ktorú stanoví súd.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Ak povinný na plnenie výživného neplatí nariadené výživné, vypláca ho štát na účet povinného za podmienok a podľa postupov stanovených v nariadení vydanom Radou ministrov. V rámci postupu sociálnej pomoci sa štát stará o ľudí v núdzi, keď neexistuje osoba povinná vyplácať výživné podľa zákona alebo osoba schopná vyplácať výživné.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Áno, v súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Bulharská republika je takisto zmluvnou stranou niekoľkých zmlúv o vzájomnej právnej pomoci s rôznymi krajinami, z ktorých niektoré nie sú členskými štátmi EÚ. Ústredným orgánom podľa týchto zmlúv je Ministerstvo spravodlivosti, ktoré v tejto funkcii poskytuje pomoc na žiadosť jednotlivcov.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Ústredným orgánom je Ministerstvo spravodlivosti. Možno sa naň obrátiť na adrese:

Ministerstvo spravodlivosti

Ul. Slavyanska 1

1040 Sofia

Bulharsko

Telefón: (+359 2) 92 37 555

Fax: (+359 2) 987 0098

Kontaktná osoba:

E_Gyurova@justice.government.bg

M_Parvanova@justice.government.bg

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Áno, v súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Ak sa žiadateľ nachádza v krajine, s ktorou Bulharská republika uzavrela zmluvu o vzájomnej právnej pomoci, môže požiadať o pomoc Ministerstvo spravodlivosti ako ústredný orgán podľa tejto zmluvy.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

V súlade s postupom stanoveným v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti alebo postupom stanoveným v príslušnej zmluve o vzájomnej právnej pomoci.

Kontaktné údaje Ministerstva spravodlivosti ako ústredného orgánu nájdete vyššie.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Bulharská republika je viazaná Haagskym protokolom z roku 2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Pozri odpoveď vyššie.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Príslušné pravidlá sú stanovené v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti a v článkoch 627a až 627c občianskeho súdneho poriadku (účinný od 18. júna 2011).

Ak bolo rozhodnutie vydané v členskom štáte viazanom Haagskym protokolom z roku 2007, žiadosť o výkon rozhodnutia na základe dokumentov uvedených v článku 20 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 sa podáva na krajskom súde v mieste trvalého bydliska povinného alebo v mieste plnenia povinnosti. Krajský súd môže zamietnuť alebo pozastaviť výkon rozhodnutia v zmysle článku 41 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Žiadosť o vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia alebo iného aktu vydaného v členskom štáte EÚ, ktorý nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, sa podáva na krajskom súde v mieste trvalého bydliska povinného alebo v mieste plnenia povinnosti. Kópia žiadosti, ktorá sa má doručiť povinnému, sa nepredkladá. Súd preskúma žiadosť bez prítomnosti verejnosti. V príkaze, ktorým súd vyhovie žiadosti, súd stanoví lehotu na podanie odvolania podľa článku 32 ods. 5 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009. Predbežný výkon príkazu, ktorým súd vyhovel žiadosti, nemusí byť nariadený. V príkaze, ktorým súd vyhovie žiadosti, súd takisto vydá rozhodnutie o požadovaných predbežných a preventívnych opatreniach. Príkaz má silu rozhodnutia v konaní. Príkaz podlieha odvolaniu vo faktických alebo v právnych otázkach na odvolacom súde v Sofii (*Sofiyski apelativen sad*) za podmienok a podľa postupov stanovených v článku 32 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009. Rozhodnutie odvolacieho súdu v Sofii podlieha odvolaniu len v právnych otázkach len na Najvyššom kasačnom súde.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Došlo k zmenám v počte a štruktúre zamestnancov Riaditeľstva pre medzinárodnú právnu ochranu detí a medzinárodné osvojenia, ktorého úlohy zahŕňajú vykonávanie činností zverených Ministerstvu spravodlivosti ako ústrednému orgánu podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Tomuto riaditeľstvu boli zverené právomoci komunikovať pri spracúvaní žiadostí z členských štátov EÚ týkajúcich sa vyživovacej povinnosti podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 s Generálnym riaditeľstvom pre evidenciu obyvateľov a správne služby (GRAO) Ministerstva pre regionálny rozvoj a verejné práce, s Národným finančným úradom a Národným úradom pre právnu pomoc.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Pod pojmom výživné sa rozumie súhrn toho, čo poskytuje jedna osoba druhej preto, aby uspokojovala všetky jej odôvodnené potreby. Kľúčovým predpokladom na vznik a trvanie vyživovacej povinnosti podľa občianskeho zákonníka je existencia rodinnoprávneho alebo podobného pomeru, či už manželského, exmanželského, alebo príbuzenského v priamom rade, či pomeru registrovaných partnerov, alebo bývalých registrovaných partnerov rovnakého pohlavia.

Občiansky zákonník upravuje okruhy osôb, ktoré sú povinné a oprávnené v súvislosti s výživným:

- **výživné medzi manželmi:** Vzniká uzatvorením manželstva a končí sa jeho zánikom. Manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť v rozsahu, ktorý obom zabezpečuje rovnakú hmotnú a kultúrnu úroveň, plynúcu z rovnosti postavenia muža a ženy v manželstve. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi predchádza vyživovacej povinnosti dieťaťa aj rodičov.
- **výživné medzi rozvedenými manželmi:** Vzniká, ak sa jeden z rozvedených manželov nie je schopný sám ďalej živiť a táto neschopnosť má pôvod v súvislosti s manželstvom a ak je to možné od bývalého manžela spravodlivo požadovať, predovšetkým s ohľadom na vek alebo zdravotný stav rozvedeného manžela v čase rozvodu alebo skončenia starostlivosti o spoločné dieťa rozvedených manželov. Zaniká sobášom oprávneného alebo uplynutím obdobia, na ktoré bolo výživné medzi rozvedenými manželmi stanovené (max. 3 roky).
- **výživné medzi rodičmi a deťmi:** Vzniká narodením dieťaťa a končí sa, keď je dieťa schopné samo sa živiť alebo vyživovacia povinnosť prejde na iného (napr. sobášom alebo zapretím otcovstva). Na účely stanovenia rozsahu výživného platí, že životná úroveň dieťaťa má byť v zásade zhodná so životnou úrovňou rodičov. Aj dieťa je povinné zaistiť rodičom slušnú výživu podľa svojich možností, životná úroveň rodičov potom nemusí byť zhodná so životnou úrovňou dieťaťa.
- **výživné medzi potomkami a predkami:** Vzniká medzi predkami a potomkami. Vyživovacia povinnosť rodičov voči dieťaťu predchádza vyživovacej povinnosti starých rodičov a ďalších predkov voči dieťaťu. Vzdialenejší príbuzní majú vyživovaciu povinnosť, len ak ju nemôžu plniť bližší príbuzní.
- **výživné a zabezpečenie úhrady niektorých nákladov nevydatej matke:** Vzniká, pokiaľ matka dieťaťa nie je vydatá za otca dieťaťa. Otec jej v takom prípade poskytne výživné počas obdobia dvoch rokov od narodenia dieťaťa a prispeje jej v primeranom rozsahu na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

Vyživovacia povinnosť je ďalej upravená zákonom o registrovanom partnerstve. Ten upravuje:

- **vzájomnú vyživovaciu povinnosť medzi partnermi.** Rozsah vyživovacej povinnosti sa stanoví tak, aby hmotná a kultúrna úroveň oboch partnerov bola v zásade rovnaká;
- **vyživovaciu povinnosť po zrušení partnerského spoluzitia** - bývalý partner, ktorý nie je schopný sa sám živiť, môže žiadať od bývalého partnera, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Pokiaľ bola jednému z bývalých partnerov, ktorý sa na trvalom rozvrate spoločného vzťahu nepodieľal, zrušením partnerského vzťahu spôsobená závažná ujma, môže mu byť na dobu troch rokov od zrušenia partnerského spoluzitia priznané výživné v rovnakom rozsahu, v akom by vznikla vyživovacia povinnosť v prípade, že by partnerské spoluzitie nebolo zrušené.

Vyživovacia povinnosť jednej osoby voči druhej osobe je stanovená zákonom a je neprevoditeľná, nezastupiteľná a nie je možné sa jej vopred vzdať.

Jedným z predpokladov na priznanie výživného oprávnenému, ktorý sa uplatní vo všetkých prípadoch plnenia vyživovacieho záväzku, je súlad s dobrými mravmi.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Výživné možno priznať, pokiaľ oprávnený nie je reálne schopný živiť sa sám. Schopnosť samostatne sa živiť býva tradične interpretovaná extenzívne ako schopnosť samostatne uspokojovať všetky potreby (hmotné, kultúrne a pod.). Pokiaľ sa dieťa nemôže živiť samo a je odkázané na výživu povinného, vyživovacia povinnosť nezaniká ani po dosiahnutí plnoletosti (napr. ak dieťa pokračuje v štúdiu), vo výnimočných prípadoch môže vyživovacia povinnosť trvať po celú dobu života dieťaťa a rodičov (napr. ak z dôvodu plnej invalidity dieťa nikdy nenadobudne schopnosť živiť sa samostatne). Naopak, vyživovacia povinnosť môže zaniknúť aj pred dosiahnutím plnoletosti, pokiaľ dieťa nadobudne schopnosť samostatne sa živiť skôr. Nie je teda stanovený žiadny konkrétny vekový limit.

Dosiahnutie plnoletosti má význam z hľadiska procesného (napr. o výživnom pre maloleté dieťa môže súd rozhodnúť aj bez návrhu, výživné pre plnoleté deti, naopak, súd upraví len na základe návrhu).

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

O výživnom rozhoduje výhradne súd, a to na základe návrhu, pričom o výživnom pre maloleté dieťa môžu súd rozhodnúť aj bez návrhu.

Návrh musí okrem všeobecných náležitostí obsahovať meno, priezvisko a bydlisko účastníkov, opis rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, na ktoré sa navrhovateľ odvoláva, a musí z neho byť predovšetkým zjavné, čo navrhovateľ žiada.

Návrh sa musí podať na miestne príslušnom súde. Pozri otázku č. 5.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Rodič, ktorý sa o dieťa stará, má právo v mene dieťaťa žiadať o výživné voči druhému rodičovi. Rovnako tak môže v mene dieťaťa vystupovať jeho poručník, prípadne opatrovník. Pokiaľ sa dieťa stane spôsobilým právne konať, musí žiadosť o výživné voči povinnej osobe podať vo svojom mene.

Podat' žiadosť v mene príbuzného nie je možné s výnimkou prípadov, keď osoba nie je spôsobilá právne konať a súd osobe ustanoví opatrovníka spomedzi príbuzných.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Medzinárodná príslušnosť (právomoc) ku konaniu vo veciach vyživovacej povinnosti sa posúdi podľa nariadenia Rady (ES) č. 4 /2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti („nariadenie o vyživovacej povinnosti“): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX:02009R0004-20130701>. Týmto nariadením nie je dotknuté uplatňovanie medzinárodných zmlúv, ktorých zmluvnou stranou je Česká republika a ktoré sa týkajú oblastí upravených nariadením o vyživovacej povinnosti. Tieto zmluvy sa však uplatnia len vo vzťahu k nečlenským štátom Európskej únie (ide najmä o dvojstranné zmluvy o právnej pomoci uzatvorené s nečlenskými štátmi Európskej únie alebo o Dohovor o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, Lugano 30. 10. 2007, vo vzťahu k Nórsku, Švajčiarsku alebo Islandu); vo vzájomných vzťahoch členských štátov Európskej únie má pred medzinárodnými zmluvami prednosť nariadenie o vyživovacej povinnosti.

V Českej republike v konaní vo veciach vyživovacej povinnosti rozhodujú v prvom stupni okresné sudy.

Miestna príslušnosť je upravená predovšetkým v nariadení o vyživovacej povinnosti, ktoré sa uplatní prednostne pred českou právnou úpravou. Podľa čl. 3 nariadenia o vyživovacej povinnosti sa navrhovateľ (žalobca) môže podľa svojho výberu obrátiť na súd

- a) v mieste obvyklého pobytu odporcu (žalovaného) alebo
- b) v mieste obvyklého pobytu oprávneného.

Prípadne môže na základe uplatnenia čl. 3 písm. c) a d) nariadenia o vyživovacej povinnosti v Českej republike začať konanie pred súdom, ktorý je príslušný viesť konanie o určenie otcovstva, či pred súdom príslušným viesť konanie o rodičovskej zodpovednosti, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

Podľa čl. 5 nariadenia o vyživovacej povinnosti je príslušnosť súdu vzniká aj tak, že sa žalovaný zúčastní na konaní a najneskôr pri svojom prvom úkone nebude namietat' nepríslušnosť súdu.

Pravidlá českej právnej úpravy na určenie miestnej príslušnosti, ktoré sa však uplatnia len v prípade, že sa neuplatnia pravidlá o miestnej príslušnosti podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti (t. j. napr. v prípade, že medzinárodná príslušnosť súdov Českej republiky je založená čl. 6 a 7 nariadenia o vyživovacej povinnosti – subsidiárna právomoc, forum necessitatis – alebo na medzinárodnej zmluve s nečlenským štátom EÚ), sú tieto: Na konanie vo veciach výživného na maloleté dieťa je príslušný všeobecný súd maloletého dieťaťa, t. j. súd, v obvode ktorého má maloleté dieťa na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu, prípadne iných rozhodujúcich skutočností, svoje bydlisko. V ostatných prípadoch je príslušným súdom všeobecný súd žalovaného. Všeobecným súdom fyzickej osoby je okresný súd, v obvode ktorého má svoje bydlisko, a ak ho nemá, potom je to súd, v obvode ktorého sa zdržiava. Bydliskom sa rozumie miesto, kde osoba býva s úmyslom trvalo sa tam zdržovať (nie je vylúčené, aby takých miest bolo niekoľko, potom sú všeobecným súdom všetky tieto sudy). Ak žalovaný, ktorý je štátnym občanom Českej republiky, nemá všeobecný súd vôbec alebo ho nemá v Českej republike, je príslušným súdom, v obvode ktorého mal v Českej republike posledné známe bydlisko. Proti tomu, kto nemá iný príslušný súd v Českej republike, je možné uplatniť majetkové práva pred súdom, v obvode ktorého má majetok.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Zákon nevyžaduje, aby bol navrhovateľ zastúpený. Navrhovateľ sa však môže rozhodnúť nechať sa pred súdom zastupovať na základe plnomocenstva zástupcom, ktorého si zvolí, napr. advokátom.

Fyzická osoba, ktorá nemôže pred súdom konať samostatne, musí byť zastúpená zákonným zástupcom alebo opatrovníkom. Zákonným zástupcom sú v prípade maloletého dieťaťa jeho rodičia.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Konania vo veciach vzájomnej vyživovacej povinnosti rodičov a detí sú úplne oslobodené od súdnych poplatkov. V ostatných konaniach o určenie výživného vrátane jeho zvýšenia je od súdnych poplatkov oslobodený navrhovateľ. Uvedené oslobodenia sa vzťahujú aj na konania o výkone rozhodnutia či exekučné konania.

Ak sa navrhovateľ nechá zastupovať advokátom, musí mu – pokiaľ sa nedohodnú inak – uhradiť odmenu v súlade so sadzobníkom advokátskych poplatkov (na stiahnutie v anglickom jazyku na webovej lokalite Českej advokátskej komory: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Ak to odôvodňujú sociálne a majetkové pomery navrhovateľa a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, súd mu môže bezplatne alebo za zníženú odmenu ustanoviť zástupcu, pokiaľ je to nevyhnutne potrebné na ochranu jeho záujmov; za určitých podmienok bude za takéhoto zástupcu ustanovený advokát.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné sa plní predovšetkým v peniazoch – v pravidelne sa opakujúcich mesačných platbách, splatných vždy na mesiac dopredu (pokiaľ súd nerozhodne inak alebo sa oprávnený s povinným nedohodne inak), avšak môže sa realizovať aj inou formou, napríklad poskytovaním bývania, v naturáliách a pod.

Rozsah vyživovacej povinnosti k dieťaťu je okrem podmienok na strane povinného rodiča určovaný aj majetkovými pomermi a odôvodnenými potrebami dieťaťa, ktoré závisia najmä od jeho veku a zdravotného stavu. Ďalej sa prihliada na to, akým spôsobom sa dieťa pripravuje na svoje budúce povolanie, na mimoškolské aktivity, koníčky a pod. Platí však, že životná úroveň dieťaťa má byť zhodná so životnou úrovňou rodičov. Ak to majetkové pomery povinnej osoby pripúšťajú, môže sa za odôvodnené potreby dieťaťa považovať aj tvorba úspor. Pri určení vyživovacej povinnosti rodičov sa prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

Výživné medzi manželmi sa prizná v rozsahu, ktorý obom zabezpečuje rovnakú hmotnú a kultúrnu úroveň, vyplýva z rovnosti postavenia muža a ženy v manželstve.

Výživné medzi rozvedenými manželmi sa prizná pod podmienkou, že rozvedený manžel nie je schopný sa sám živiť a táto neschopnosť má svoj pôvod v manželstve alebo v súvislosti s ním a ak je to možné od bývalého manžela spravodlivo požadovať, predovšetkým s ohľadom na vek alebo zdravotný stav rozvedeného manžela v čase rozvodu alebo skončenia starostlivosti o spoločné dieťa rozvedených manželov. Pri rozhodovaní o jeho výške sa berie do úvahy, ako dlho rozvedené manželstvo trvalo a ďalšie zákonom stanovené predpoklady.

Výživné sa tehotnej matke prizná v rozsahu náhrady nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom v primeranom rozsahu.

Výživné registrovaného partnera určí súd na základe návrhu, pričom prihliadne na starostlivosť o spoločnú domácnosť. Rozsah vyživovacej povinnosti sa stanoví tak, aby hmotná a kultúrna úroveň oboch partnerov bola v zásade rovnaká.

Vyživovacia povinnosť po zrušení partnerského spoložitia osôb rovnakého pohlavia môže byť určená na návrh bývalého partnera, ktorý nie je schopný sa sám živiť. Ten môže žiadať od bývalého partnera, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Ak sa nedohodnú, rozhodne o výživnom súd na návrh niektorého z nich. Bývalému partnerovi, ktorý sa na trvalom rozvrate spoločného vzťahu nepodieľal a ktorému bola zrušením partnerského vzťahu spôsobená závažná ujma, môže súd priznať proti druhému bývalému partnerovi až na dobu troch rokov od zrušenia partnerského spoložitia výživné v rovnakom rozsahu, v akom by vznikla vyživovacia povinnosť v prípade, že by partnerské spoložitie nebolo zrušené.

České právo nepozná tzv. objektivizáciu výživného pomocou tabuliek, percent a pod. ani inštitút minimálneho či maximálneho výživného. Súd pri svojom rozhodovaní zohľadňuje jedinečnosť každého konkrétneho prípadu, napr. možnosť viacerých vyživovacích povinností, zvýšené náklady zdravotne postihnutého dieťaťa a pod. Existujú len odporúčajúce tabuľky ministerstva spravodlivosti: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Rozhodnutia súdu o výživnom sa vydávajú s výhradou zmeny pomerov. Je ich teda možné zmeniť, pokiaľ sa podstatne zmenia pomery oprávneného alebo povinného.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa platí v pravidelných mesačne sa opakujúcich dávkach, ktoré sú splatné vždy na mesiac dopredu, pokiaľ súd nerozhodne inak alebo sa osoba výživou povinná nedohodla s oprávnenou osobou inak. V prípadoch hodných osobitného zreteľa (napr. povinný rodič má len sezónne príjmy, značne riskantné podnikanie a pod.) môže súd rozhodnúť o povinnosti zložiť peňažnú sumu (zálohu) na výživné splatné v budúcnosti. Súd potom vykoná ďalšie opatrenia, aby z tejto zálohy boli dieťaťu vyplácané jednotlivé splátky zodpovedajúce mesačnému výživnému. Výživné je potrebné platiť buď priamo oprávnenej osobe, alebo tomu, kto sa o takúto osobu stará.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Podľa českej právnej úpravy je možné podať návrh príslušnému súdu na súdny výkon rozhodnutia alebo sa obrátiť na súdneho exekútora s návrhom na začatie exekučného konania. Všeobecne k súdnemu výkonu rozhodnutia alebo k exekúcii (vrátane informácií o náležitostiach návrhu) pozri informačný list „Postupy pri vymáhaní súdneho rozhodnutia“. Nižšie sú uvedené len niektoré osobitosti týkajúce sa vymáhania výživného.

Súdny výkon rozhodnutia

Nariadiť a uskutočniť výkon rozhodnutia o výživnom pre maloleté dieťa je príslušný všeobecný súd maloletého (pre vymedzenie všeobecného súdu maloletého pozri odpoveď na otázku č. 5). Pri ostatných druhoch vyživovacej povinnosti vrátane výživného na plnoleté deti je to všeobecný súd povinného (pre vymedzenie všeobecného súdu povinného pozri odpoveď na otázku č. 5).

Ak ide o vymáhanie výživného pre maloleté dieťa, poskytnie súd na žiadosť účastníka pomoc pri zisťovaní bydliska povinného. Navyše môže súd oprávnenému pred nariadením výkonu rozhodnutia poskytnúť aj ďalšiu súčinnosť – napr. vyžiadanim od povinného, či a od koho poberá mzdu alebo iný pravidelný príjem, prípadne v ktorej banke alebo platobnej inštitúcii má svoje účty a aké sú čísla týchto účtov, alebo vyzvaním povinného na zaslanie vyhlásenia o majetku. Túto súčinnosť môže súd poskytnúť aj v prípade iných druhov vyživovacej povinnosti, ako je výživné pre maloleté dieťa.

Exekučné konanie

S návrhom na začatie exekučného konania je možné sa obrátiť na ktoréhokoľvek českého exekútora. Zoznam exekútorov je dostupný na webovej lokalite Exekútorskej komory Českej republiky: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Pri vymáhaní výživného na maloleté dieťa nemá exekútor právo žiadať od oprávneného primeranú zálohu na náklady exekúcie. Jedným z možných spôsobov exekúcie, ak sa vymáha výživné na maloleté dieťa, je pozastavenie vodičského oprávnenia povinného.

Ak nedochádza k plneniu vyživovacej povinnosti, je možné okrem vyššie uvedených spôsobov vymáhania výživného tiež podať trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu zanedbania povinnej výživy. V prípade trestného činu zanedbania povinnej výživy trestný zákonník stanovuje, že trestného činu sa dopustí ten, kto si neplní, či už z nedbanlivosti, alebo úmyselne, svoju zákonnú povinnosť vyživovať alebo zaopatrovať iného po dobu dlhšiu ako štyri mesiace. V takom prípade je možné podať trestné oznámenie na ktoromkoľvek policajnom oddelení.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Všeobecne k súdnemu výkonu rozhodnutí alebo k exekúcii (vrátane informácií o tom, aký majetok môže byť predmetom súdneho výkonu alebo exekúcie, a o opravných prostriedkoch) pozri informačný list „Postupy pri vymáhaní súdneho rozhodnutia“.

Občiansky zákonník stanovuje, že ak nebolo právo vykonané v premlčacej lehote, premlčí sa a dlžník nie je povinný platiť. Ak však došlo k plneniu zo strany dlžníka po uplynutí premlčacej lehoty, nemôže požadovať vrátenie toho, čo plnil. Právo na výživné sa nepremlčuje, práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia však premlčaniu podliehajú. Dĺžka premlčacej lehoty je vo všeobecnosti stanovená na tri roky. Ak však bolo právo priznané rozhodnutím orgánu verejnej moci (t. j. napr. súdom), premlčí sa za desať rokov odo dňa, keď malo byť podľa rozhodnutia plnené. Právo na výživné nepodlieha preklúzii.

Výživné je možné priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre deti je však možné priznať aj za obdobie najviac troch rokov späť od tohto dňa. Výživné pre nevydatú matku a úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom je možné priznať aj späť, najviac však za dva roky odo dňa pôrodu.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Pomoc pri uplatňovaní nároku maloletého dieťaťa na výživné a pri vymáhaní výživného vrátane pomoci pri podávaní návrhu na súd sú povinné poskytnúť orgány sociálnoprávnej ochrany detí obecného úradu obce s rozšírenou pôsobnosťou.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Zákon takúto možnosť nepozná.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Oprávnený sa môže obrátiť so žiadosťou o pomoc pri vymáhaní výživného na Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí) v Brne (<http://www.umpod.cz>).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Žiadateľ sa môže obrátiť na:

Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí)

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Česká republika

Tel.: +420 542 215 522

Fax: +420 542 212 836

E-mail: podatelna@umpod.cz

Pri prvom kontakte s Úradom by žiadateľ mal uviesť svoje celé meno a kontaktnú adresu (telefón alebo e-mail) a ďalej meno a dátum narodenia dieťaťa, ktorého sa otázka alebo žiadosť týka.

Ak žiadateľ žiada Úrad o pomoc pri vymáhaní výživného zo zahraničia, je potrebné, aby sa najprv písomne obrátil na Úrad s neformálnou žiadosťou o pomoc pri vymáhaní výživného a prípadne priložil vyplnený dotazník, ktorý je na stiahnutie v českom jazyku na webovej lokalite Úradu: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. V žiadosti by mali byť uvedené základné údaje o dieťati a povinnej osobe a základné skutočnosti, prečo žiadateľ žiada o vymáhanie výživného. K žiadosti by mali byť pripojené obyčajné kópie písomností, najmä súdnych rozhodnutí, ktoré stanovujú vyživovaciu povinnosť. Úrad potom posúdi možnosť vymáhať výživné v konkrétnom prípade a prípadne zašle podrobné pokyny, ako ďalej vo veci postupovať.

Na vyžiadanie Úradu je potom potrebné predložiť ďalšie dokumenty. Spravidla treba predložiť rozsudok stanovujúci vyživovaciu povinnosť spolu s úradne overeným prekladom do jazyka štátu, odkiaľ sa bude výživné vymáhať, a to vrátane doložky právoplatnosti a vykonateľnosti. Pri vymáhaní výživného zo štátov Európskej únie súd vyhotoví výťah z rozhodnutia podľa článku 56 nariadenia o vyživovacej povinnosti. Ďalej sa zvykne vyžadovať splnomocnenie pre ústredný orgán v zahraničí, potvrdenie o štúdiu oprávneného, ak má viac ako 15 rokov, prípadne potvrdenie o žití. Pri zabezpečovaní prekladu dokumentov by mal byť žiadateľovi poskytnutá bezplatná pomoc súd v mieste jeho bydliska (spravidla súd, ktorý o veci rozhodol v prvom stupni). Súd vyhotovené doklady odovzdá buď žiadateľovi, alebo ich pošle priamo Úradu. Úrad získané podklady preskúma a ak spĺňajú všetky náležitosti, podá návrh na zahraničný súd alebo postúpi vec na ďalšie konanie príslušnému cudziemu orgánu alebo organizácii. O tomto úkone, priebehu a výsledkoch konania Úrad žiadateľa o výživné pravidelne informuje.

V prípade vymoženía výživného, či už právnou cestou alebo na základe dobrovoľnej platby povinného na účet zahraničného partnera, sa tieto platby zasielajú hromadným poukazom na účet Úradu obvykle 1-krát mesačne (z administratívnych, účtovných a kvantitatívnych dôvodov). Ekonomické oddelenie Úradu zasiela platby oprávneným osobám do 1 mesiaca, a to podľa pokynov oprávnených. V prípade, že oprávnený dostane priamu platbu od povinného zo zahraničia, je povinný bez zbytočného odkladu túto platbu oznámiť Úradu. Je takisto povinný Úrad informovať o všetkých zmenách, ktoré by mohli mať vplyv na konanie (zmena adresy, zmena výchovných pomerov dieťaťa, ukončenie štúdia dieťaťa a pod.).

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Žiadateľ o výživné žijúci v cudzine by sa mal obrátiť na príslušný orgán svojho štátu, ktorý bude kontaktovať Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí) (kontakty na Úrad sú uvedené v predchádzajúcom texte).

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí) po prijatí žiadosti z iného štátu podnikne tieto kroky:

1. Posúdi, či žiadosť spĺňa všetky náležitosti podľa európskych právnych predpisov alebo medzinárodných zmlúv, prípadne požiada o doplnenie dokladov.
2. Zašle písomnú výzvu povinnej osobe v Českej republike, aby dobrovoľne uhradila dlh v stanovenej lehote a platila bežné výživné.
3. Ak povinný nereaguje, Úrad zistí ekonomickú situáciu povinného a následne podá návrh na uznanie a výkon rozhodnutia príslušnému súdu v Českej republike. Úrad v súdnom konaní zastupuje navrhovateľa (oprávneného žijúceho v cudzine), podniká v jeho mene všetky kroky potrebné na dosiahnutie úhrady výživného a zabezpečenie prevodov vymožených súm do cudziny. Úrad a odosielajúci orgán v cudzine sa vzájomne informujú o podniknutých opatreniach, ako aj o priebehu a výsledku výkonu rozhodnutia o výživnom.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Konania vo veciach vzájomnej vyživovacej povinnosti rodičov a detí sú úplne oslobodené od súdnych poplatkov. V ostatných konaniach o určenie výživného vrátane jeho zvýšenia je od súdnych poplatkov oslobodený navrhovateľ. Uvedené oslobodenia sa vzťahujú aj na konania o výkone rozhodnutia či exekučné konania. Navrhovateľ nemusí byť v konaní vo veciach vyživovacej povinnosti zastúpený advokátom. Služby Úradu pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí) sa poskytujú bezplatne. Úrad v súdnom konaní zastupuje navrhovateľa (oprávneného žijúceho v cudzine), podniká v jeho mene všetky kroky potrebné na dosiahnutie úhrady výživného a zabezpečenie prevodu vymožených súm do cudziny.

Ak to odôvodňujú sociálne a majetkové pomery navrhovateľa a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, súd môže účastníka sčasti alebo vo výnimočnom prípade úplne oslobodiť od súdnych poplatkov. Ak bol účastníkovi oslobodenému od súdnych poplatkov ustanovený zástupca, vzťahuje sa oslobodenie v rozsahu, v akom bolo priznané, aj na hotové výdavky zástupcu a na odmenu za zastupovanie. Účastníkovi, ktorý bol oslobodený od súdnych poplatkov, nie je možné uložiť povinnosť zložiť zálohu na náklady na dokazovanie, ani povinnosť nahradiť štátu náklady, ktoré platil (t. j. svedočné, znalečné, tlmočné a pod.). Náklady, ktoré vznikli v súvislosti s tým, že účastník koná pred súdom vo svojom materinskom jazyku alebo sa dorozumieva pomocou niektorého z komunikačných systémov pre nepočujúce a hluchoslepé osoby, znáša štát a ich náhradu nemôže požadovať.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa zákona č. 359/1999 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí v znení neskorších predpisov plní Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí (Úrad pro mezinárodněprávní ochranu dětí), ktorý je v ČR ústredným orgánom) pri zabezpečovaní sociálnoprávnej ochrany vo vzťahu k cudzine okrem iného tieto úlohy:

- § plní úlohy ústredného orgánu podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti;
- § vykonáva funkciu opatrovníka dieťaťa;
- § vyžaduje od príslušných správnych orgánov a ďalších právnických a fyzických osôb na žiadosť rodičov žijúcich v Českej republike alebo orgánov sociálnoprávnej ochrany správy o pomeroch detí, ktoré sú občanmi Českej republiky a nemajú na jej území trvalý pobyt;
- § sprostredkuje zaslanie osobných dokladov a iných listín do cudziny a uchováva doklady a iné listiny z cudziny;
- § spolupracuje so štátnymi orgánmi alebo inými organizáciami cudzieho štátu, ktoré sú podobné Úradu, ak sú riadne poverené vykonávať činnosti sociálnoprávnej ochrany, a ak je to účelné, tiež s ďalšími orgánmi, zariadeniami a právnickými osobami;

- § pomáha pátrať po rodičoch dieťaťa, ak rodičia alebo jeden z nich žijú v cudzine, rodinných príslušníkoch a osobách povinných poskytovať výživné, zisťovať majetkové a zárobkové pomery na účely stanovenia výživného, sprostredkováva podávanie návrhov smerujúcich k zabezpečeniu plnenia vyživovacej povinnosti, a to najmä návrhov na úpravu vyživovacej povinnosti, výchovy a určenie otcovstva;
- § zabezpečuje preklady listín potrebných na výkon pôsobnosti v oblasti sociálnoprávnej ochrany podľa medzinárodných zmlúv a priamo uplatniteľných predpisov Európskej únie.

V súvislosti s výkonom funkcie Úradu sú príslušné správne orgány a ďalšie fyzické a právnické osoby povinné poskytnúť Úradu v potrebnom rozsahu požadovanú súčinnosť, pričom platia primerane ustanovenia vykonávacieho predpisu o povinnej súčinnosti tretích osôb. Povinnú súčinnosť tak v predpísanom rozsahu poskytujú napríklad sudy, Polícia ČR, banky, orgány sociálneho zabezpečenia, úrady práce, prevádzkovateľ poštových služieb, poskytovateľ elektronických služieb, poisťovne, ministerstvo vnútra pri poskytovaní údajov z evidencii obyvateľstva a cudzincov a pod.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 27/08/2019

Nárok na výživné - Nemecko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [de](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacia povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

- 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Deti voči rodičom

- rodičia voči deťom
- manželskí partneri voči sebe navzájom
- (pra)vnucci a (pra)vnučky voči (pra)prarodičom
- (pra)prarodičia voči (pra)vnukom a (pra)vnučkám
- nezosobášení rodičia voči sebe navzájom
- partneri žijúci v registrovanom zákonnom vzťahu voči sebe navzájom.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Pre výživné na deti neexistuje žiadny vekový limit. Povinnosť platenia výživného pretrváva, kým to dieťa (bez vlastného zavinenia) potrebuje. Po ukončení odborného vzdelávania sa však od dieťaťa zvyčajne očakáva, že bude sebestačné. Podľa nemeckého zákona o vyživovacej povinnosti sú maloleté deti voči dospelým deťom väčšinou uprednostnené. Požiadavky na osobu povinnú na plnenie výživného sú prísnejšie a maloleté osoby majú v poradí osôb povinných na plnenie výživného väčšinou prednosť pred plnoletými osobami.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Na uznanie vyživovacej povinnosti sa musí veriteľ zvyčajne obrátiť na súd, úrad pre mladistvých (*Jugendamt*) alebo notára, aby získal vymáhateľné právo (*vollstreckungsfähiger Titel*), na základe ktorého možno nútene vymáhať príslušnú sumu peňazí.

Konania o sporných prípadoch sa konajú iba na súde. Vyživovaciu povinnosť však môže uznať aj notár alebo úrad pre mladistvých. Oblasť jurisdikcie úradu pre mladistvých je v porovnaní s notárom obmedzená, t. j. úrad pre mladistvých stanovuje povinnosť v prípade výživného pre deti do veku 21 rokov alebo pohľadávky zo strany matky, resp. otca vyplývajúce z narodenia dieťaťa.

Všetky zákonné požiadavky na výživné treba podať ako rodinný prípad na rodinnom súde (*Familiengericht*). Konania sa riadia podľa ustanovení pravidiel zákona o konaní v rodinných veciach a v záležitostiach v rámci nesporného konania (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*) ako aj podľa Občianskeho súdneho poriadku (*Zivilprozessordnung*).

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Podľa oddielu 1629 ods. 1 nemeckého občianskeho zákonníka (*Bürgerliches Gesetzbuch – BGB*) zastupujú rodičia dieťa spoločne; jeden z rodičov zastupuje dieťa sám, ak vykonáva sám rodičovskú starostlivosť alebo je rozhodnutie podľa oddielu 1628

BGB prevedené výlučne na jeho osobou. Rodičia vtedy uplatnia nárok dieťaťa v mene dieťaťa ako jeho zákonní zástupcovia. Podľa oddielu 1629 ods. 2 vety 1 občianskeho zákonníka však nemôžu otec a matka zastupovať dieťa z dôvodu nebezpečenstva konfliktu záujmov vtedy, pokiaľ je podľa § oddielu 1795 občianskeho zákonníka zo zastupovania dieťaťa vylúčený poručník. To sa medzi iným týka prípadu právneho sporu medzi dieťaťom a manželom/manželkou rodiča. V takom prípade musí byť pre dieťa menovaný dopĺňujúci opatrovník, ktorý uplatní nárok dieťaťa ako jeho zástupca. Výnimka platí pre prípad uplatnenia nárokov na výživné. Podľa oddielu 1629 ods. 2 vety 2 občianskeho zákonníka v prípade, ak prináleží rodičovská starostlivosť o dieťa rodičom spoločne, môže rodič, ktorý má dieťa vo svojej opatere, uplatniť nároky na výživné dieťaťa voči druhému rodičovi. Oddiel 1629 ods. 3 občianskeho zákonníka ďalej mení túto úpravu pre prípad, keď sú rodičia ešte zosobášení, žijú však oddelene alebo medzi nimi prebieha konanie v manželských veciach. V tomto prípade môže rodič nárok na výživné dieťaťa uplatniť voči druhému rodičovi iba vo vlastnom mene, aby zabránil tomu, že dieťa bude zatiahnuté ako strana do rozvodového sporu jeho rodičov.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

V prípade konaní vo veciach výživného sú príslušné rodinné súdy, ktoré fungujú ako oddelenia okresných súdov. Miestna príslušnosť súdov vyplýva vo veciach výživného z oddielu 232 zákona o konaní v rodinných veciach a v záležitostiach v rámci nesporového konania (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit – FamFG*).

Ak prebieha konanie v manželských veciach, v zásade je miestne príslušný súd, ktorý je alebo bol príslušný pre rozvod na prvom stupni. V ostatných veciach sa miestna príslušnosť často riadi podľa miesta trvalého pobytu odporcu. Niečo iné platí pre konania, ktoré sa týkajú vyživovacej povinnosti voči nepľnoletému alebo jemu rovnocennému dieťaťu. V tomto prípade je príslušný súd, v ktorého obvode má trvalé bydlisko dieťa alebo rodič, ktorý je oprávnený za dieťa konať. To však neplatí, ak má dieťa alebo rodič trvalé bydlisko v zahraničí.

Dieťa môže žiadať, ktorou si nárokuje, aby obidvaja rodičia vykonávali svoju povinnosť platenia výživného, podať aj na súde, ktorý je príslušný pre žiadosť voči jednému z rodičov.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Pred súdom musia byť zúčastnení vo veciach výživného v zásade zastupovaní právny zástupcom. Zastupovanie právny zástupcom sa však nevyžaduje v konaní o nariadení predbežného opatrenia. Dieťa, ktoré je pri uplatnení nároku na výživné zastupované úradom pre mladistvých ako poskytovateľom pomoci, taktiež žiadneho právneho zástupcu nepotrebuje.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Za súdne konanie o výživnom sa účtujú náklady (poplatky a trovy). Poplatok za konanie vo výške trojnásobného poplatku je splatný pri podaní žiadosti na súde. Výška poplatku sa stanovuje podľa hodnoty predmetu konania (hodnoty konania). Aj odmena právnych zástupcov sa stanovuje podľa hodnoty konania. Relevantnou výškou je suma požadovaná ako výživné počas prvých dvanástich mesiacov od podania žiadosti, ale v žiadnom prípade nie viac než celková výška nárokovanej platby. K tomu sa prirátajú sumy, ktoré sú už splatné ako výživné v čase, keď sa žiadosť podala.

Príklad:

Ak zákonný zástupca 10-ročného dieťaťa uplatní nárok na minimálne výživné (v súčasnosti 364 EUR mesačne), hodnota konania predstavuje 4 368 EUR. V tomto prípade je poplatok za konanie zvyčajne 339 EUR (113 EUR x 3). Ak manželka architekta žiada o manželské výživné a o platenie zdravotnej starostlivosti vo výške 1 900 EUR mesačne, hodnota konania predstavuje 22 800 EUR. Poplatok za konanie je 933 EUR (311 EUR x 3). O výške nákladov sa teda nie je možné vyjadrovať všeobecne. Eventuálne je súčasne so súdnymi nákladmi splatná odmena pre právneho zástupcu.

Výška poplatkov je uvedená v tabuľke poplatkov pre hodnoty konania do 500 000 EUR:

Hodnota konania do ... EUR	Poplatok ... EUR	Hodnota konania do ... EUR	Poplatok ... EUR
300	25	40 000	398
600	35	45 000	427
900	45	50 000	456
1 200	55	65 000	556

1 500	65	80 000	656
2 000	73	95 000	756
2 500	81	110 000	856
3 000	89	125 000	956
3 500	97	140 000	1 056
4 000	105	155 000	1 156
4 500	113	170 000	1 256
5 000	121	185 000	1 356
6 000	136	200 000	1 456
7 000	151	230 000	1 606
8 000	166	260 000	1 756
9 000	181	290 000	1 906
10 000	196	320 000	2 056
13 000	219	350 000	2 206
16 000	242	380 000	2 356
19 000	265	410 000	2 506
22 000	288	440 000	2 656
25 000	311	470 000	2 806
30 000	340	500 000	2 956
35 000	369		

Dižníkom nákladov je prednostne strana, ktorej je súdom v rozhodnutí nariadené platiť ich. V zásade musí náklady platiť neúspešná strana.

Žiadatelia, ktorí vzhľadom na ich osobné a ekonomické pomery náklady súdneho konania znášať nedokážu, dokážu iba sčasti alebo iba v splátkach, môžu požiadať o pomoc na úhradu nákladov súdneho konania o výživnom (*Unterhaltsverfahren Verfahrenskostenhilfe*). Predpokladom je to, že zamýšľaný právny postup alebo právna obhajoba poskytuje dostatočnú pravdepodobnosť úspechu a nejaví sa byť svojvoľnou. V závislosti od príjmových a majetkových pomerov navrhovateľa zahŕňa pomoc na úhradu nákladov konania úplne alebo čiastočne súdne trovy a náklady na vlastného právneho zástupcu.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné sa musí platiť pravidelne formou finančnej platby. Výška výživného sa určuje podľa požiadaviek a potrieb strany oprávnenej na výživné a schopnosťou platenia strany povinnej na plnenie výživného. Vyššie krajské sudy zostavili na tento účel tabuľky a smernice, ktoré pomáhajú pri určovaní paušálnej sadzby príslušnej výšky výživného. Najznámejšia je düsseldorfská tabuľka, ktorá sa vo veľkej miere používa na výpočet výšky výživného na deti.

Súdne rozhodnutia môžu byť v prípade zmeny okolností, na ktorých sa zakladajú, na žiadosť veriteľa alebo povinného na plnenie výživného upravené. Výživné pre maloleté dieťa je možné podľa oddielu 1612 a) ods. 1 vety 1 občianskeho zákonníka požadovať aj indexované ako percentuálny podiel príslušného minimálneho výživného. Minimálne výživné je upravené v oddiele 1612 a) ods. 1 vete 2, 3 občianskeho zákonníka a stupňovito sa zvyšuje v troch stupňoch s pribúdajúcim vekom dieťaťa. Súdne rozhodnutie, v ktorom je indexované výživné, ktoré sa má platiť, nemusí byť pri dosiahnutí ďalšieho vekového stupňa prispôbené.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa v zásade platí mesačne vopred formou finančnej platby, ktorú treba zaplatiť strane oprávnenej na výživné alebo, v prípade nepľnoletého dieťaťa, rodičovi starajúcemu sa oň alebo inej strane inak oprávnenej na príjem tejto platby.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Jedna možnosť spočíva v nútenom vymáhaní stanoveného nároku na výživné. Nútené vymáhanie sa zabezpečuje podľa všeobecných pravidiel.

Povinnosti, ktorá je uvalená na povinného na plnenie výživného, sa však dáva ďalšia váha skutočnosťou, že porušenie tejto povinnosti možno trestať podľa trestného práva:

Každý, kto porušil povinnosť platenia výživného, môže byť potrestaný trestom odňatia slobody do troch rokov alebo pokutou. Ak je trest odňatia slobody nevyhnutný, ale výkon trestu podlieha podmienenému odkladu, súd môže inštruovať usvedčenú stranu, aby dodržiavala svoje povinnosti platenia výživného. Súd zruší odročenie výkonu trestu, ak usvedčená strana hrubo alebo trvalo porušuje takýto príkaz a tým dáva príčinu pre vznik obavy, že sa dopustí ďalších trestných činov, predovšetkým porušenia povinnosti platiť výživné. V prípade prvého priestupku sa však úrad verejného žalobcu môže predbežne zdržať žaloby, prípadne súd môže predbežne pozastaviť trestné konanie, ak je vinná strana súčasne inštruovaná, aby dodržiavala povinnosti platenia výživného v príslušnej výške.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Zhabanie hnuteľného majetku uskutočňuje súdny úradník [oddiel 808 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (OSP)]. Musia byť pritom dodržané najmä zhabanie vymedzujúce predpisy stanovené v oddieloch 811 – 812 OSP. Podľa oddielu 811 OSP zhabaniu nepodliehajú v ňom uvádzané predmety. Výnimky predstavujú predmety zakúpené s výhradou vlastníctva podľa oddielu 811 ods. 2 OSP. Oddiel 811a) a oddiel 811b) OSP obsahujú ustanovenia pre výmenu cenných predmetov, na ktoré sa podľa oddielu 811 OSP zhabanie nevzťahuje, za menšie cenné predmety s rovnakou funkčnosťou.

Prehliadky bytu dlžníka sa môžu bez jeho súhlasu uskutočniť iba na základe nariadenia sudcu, oddiel 758 a) OSP.

Zhabanie pohľadávok uskutočňuje súd vykonávajúci rozhodnutie. Zabavenie príjmov zo zárobkovej činnosti je predmetom výnimiek stanovených v oddieloch 850 a nasl. OSP. Suma príjmu zo zárobkovej činnosti chránená pred súdnym obstavením sa okrem výšky príjmu riadi tým, koľkým osobám dlžník zo zákona poskytuje výživné. K výpočtu existuje tabuľka s maximálnymi sumami, ktoré nepodliehajú zhabaniu, tvoriaca súčasť oddielu 850 c) OSP. V pravidelných odstupoch sa kontroluje a pokiaľ je k tomu daný podnet, je z hľadiska výšky upravená.

Ak sa výkon rozhodnutia uskutočňuje z dôvodu nárokov na výživné alebo z dôvodu pohľadávky z úmyselne spáchaného nedovoleného konania, môže súd vykonávajúci rozhodnutie podľa oddielu 850 d) OSP resp. oddielu 850 f) OSP na žiadosť veriteľa stanoviť odlišnú sumu vyňatú zo zhabania. To isté platí na žiadosť dlžníka pre prípady osobitnej osobnej potreby podľa oddielu 850 f) ods.1 OSP.

Ochrana pred súdnym obstavením účtu dlžníka umožňuje vedenie účtu s ochranou pred súdnym obstavením podľa oddielu 850 k) OSP. Účet s ochranou pred súdnym obstavením zabezpečuje primeranú úroveň života dlžníka a osôb, ktoré sú voči nemu oprávnené na výživné. Na účte s ochranou pred súdnym obstavením existuje automaticky najskôr ochrana pred súdnym obstavením pre finančné prostriedky vo výške základnej oslobodenej sumy, ktorá v súčasnosti predstavuje 1 028,89 EUR za kalendárny mesiac. Táto základná ochrana pred súdnym obstavením môže byť za určitých predpokladov zvýšená, napríklad kvôli vyživovacím povinnostiam dlžníka: Základná ochrana pred súdnym obstavením sa zvyšuje o 387,22 EUR za prvú a o ďalších 215,73 EUR za každú druhú až piatu osobu. Okrem toho sú chránené prídavky na deti alebo určité platby sociálneho zabezpečenia. Spravidla postačuje predložiť doklad v banke. V osobitných prípadoch, napr. kvôli mimoriadnym požiadavkám dlžníka na základe choroby, môže byť suma finančných prostriedkov oslobodená od zhabania súdom vykonávajúcim rozhodnutie individuálne prispôsobená (oddiel 850 k) ods. 4 OSP)."

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Príkaz na platbu výživného je normálnym príkazom na vymáhanie finančnej pohľadávky, a tak strana oprávnená na výživné musí v zásade dodržať normálne pravidlá vymáhania a musí vymáhať svoju pohľadávku sama.

Úrad pre mladistvých však pomáha v prípade podpory dieťaťa. Pomoc je poskytnutá, ak sa rodič podávajúci žiadosť ako jediný stará o dieťa alebo ak obidvaja rodičia majú spoločnú starostlivosť, ale rodič podávajúci žiadosť má dieťa vo svojej opatere.

Je potrebné odlišovať toto od prípadov, pri ktorých sa platia strane oprávnenej na výživné určité platby sociálneho zabezpečenia (pokrývajúce potrebu, ktorá by sa vlastne kryla z platby výživného). Ak príjemca týchto platieb sociálneho zabezpečenia má

pohľadávku výživného voči povinnej strane, ktorá ešte nebola splnená, táto pohľadávka výživného v zásade prechádza na príslušný verejný orgán, ktorý potom môže uplatniť nárok na výživné vo svojom vlastnom mene:

V určitých prípadoch (ak dieťa vychováva jediný rodič a druhý rodič neplatí žiadne výživné v hotovosti) sa na obmedzenú dobu poskytujú dávky podľa zákona o poskytovaní preddavkov na výživné (*Unterhaltsvorschussgesetz – UVG*). V týchto prípadoch orgán pre platbu preddavkov na výživné vymáha pohľadávku výživného, ktorá naňho prešla.

Okrem toho, ak povinný na plnenie výživného neplatí žiadne výživné a je nutné poskytnúť sociálnu pomoc, (pri splnení ostatných predpokladov na jej získanie), pohľadávky výživného prechádzajú na poskytovateľa sociálnej podpory (rovnakým spôsobom, ako vo vyššie spomenutých platbách výživného dopredu), ktorý si ich potom môže uplatňovať. V prípade základného sociálneho zabezpečenia pre osoby hľadajúce prácu sa právo prenáša iba písomným oznámením od poskytovateľa dávky na stranu povinnú platiť výživné.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Dávky podľa zákona o poskytovaní preddavkov na výživné, dávky sociálnej pomoci a základné sociálne zabezpečenie pre osoby hľadajúce prácu uvedené v otázke 12 sú nezávislými dávkami sociálneho zabezpečenia, ktoré sú obmedzené vo svojej výške a nie sú platbami výživného v pravom zmysle slova. Príslušné verejné orgány ich vyplácajú priamo vlastníkovi nároku. V skutočnosti nezávisia ani od toho, či pohľadávku na výživné možno vymôcť. Verejné orgány, na ktoré prešla pohľadávka na výživné, môžu uplatňovať túto pohľadávku vo svojom vlastnom mene.

Na rozdiel od zákona o poskytovaní preddavkov na výživné, dávok sociálnej pomoci a základného sociálneho zabezpečenia pre osoby hľadajúce prácu, vytvorenie podporného riešenia nevytvára separátnu pohľadávku na platbu voči príslušnému verejnému orgánu. Činnosť úradu je v tomto prípade obmedzená na podporovanie oprávnenej strany pri uplatňovaní a vymáhaní nároku na výživné.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Ak chce veriteľ presadiť výživné voči dlžníkovi, ktorý sa zdržiava v zahraničí, môže požiadať o pomoc Spolkový úrad pre justíciu (*Bundesamt für Justiz*) v Bonne. Spolková republika Nemecko menovala Spolkový úrad pre justíciu ústredným orgánom pre cezhraničné konania o výživnom.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Žiadosti podľa čl. 55 nariadenia ES o vyživovacej povinnosti resp. podľa čl. 2 ods. 1, ods. 2 Dohovoru OSN z roku 1956 veriteľa, ktorý sa zdržiava v Nemecku, sa podávajú prostredníctvom Spolkového úradu pre justíciu v Bonne na dožiadanom ústrednom orgáne.

Kontaktné údaje ústredného orgánu sú nasledovné:

Bundesamt für Justiz
53094 Bonn
Deutschland

E-mail: [✉ auslandsunterhalt@bfj.bund.de](mailto:auslandsunterhalt@bfj.bund.de)

Tel.: 0228 99410 40

Fax: 0228 99410 5202

[✉ https://www.bundesjustizamt.de/](https://www.bundesjustizamt.de/)

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Nová úloha ústredného orgánu spočíva podľa nariadenia ES o vyživovacej povinnosti v tom, že môže spracovávať aj určité žiadosti povinných na plnenie výživného.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Žiadosti sa podávajú prostredníctvom ústredného orgánu štátu pobytu. Odtiaľ sú postúpené ústrednému orgánu Spolkovej republiky Nemecko.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Konania o výživnom sú spravidla vopred spoplatňované. V rozsahu pôsobnosti nariadenia o vyživovacej povinnosti sa schvaľuje pomoc na úhradu nákladov konania v súlade s článkami 44 až 47 nariadenia. Povinnosť úhrady vopred je zrušená v prípade osobitných okolností, najmä tiež v prípade schválenia pomoci na úhradu nákladov konania.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Nemecko svojmu už existujúcemu ústrednému orgánu, Spolkovému úradu pre justíciu, udelilo právomoci, ktoré sú potrebné na zabezpečenie fungovania opatrení uvedených v článku 51.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 01/06/2017

Nárok na výživné - Estónsko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [et](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#).

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je podľa estónskej ústavy povinnosť rodiny zabezpečiť svojich členov, ktorí potrebujú pomoc.

Výživné je suma, ktorej vyplácanie nariaďuje súd, a to väčšinou v pravidelných intervaloch a v peňažnej forme. Na žiadosť oprávnenej osoby môže súd v niektorých prípadoch nariadiť vyplatenie vyživovacej povinnosti ako jednorazovej sumy. Osoba povinná platiť výživné na maloleté dieťa môže požiadať o možnosť plniť vyživovaciu povinnosť nepeňažným spôsobom, pokiaľ na to má oprávnený dôvod.

Vo všeobecnosti platí, že vyživovaciu povinnosť voči osobe, ktorá potrebuje pomoc, majú predkovia a potomkovia danej osoby prvého a druhého stupňa – inými slovami, dospelé dieťa, rodič a starý rodič sú povinní navzájom sa zabezpečiť. Manželia sú takisto povinní spoločne vyživovať svoju rodinu prostredníctvom svojej práce a majetku, čo zahŕňa činnosti smerujúce k pokrytiu nákladov na spoločnú domácnosť a k uspokojeniu zvyčajných a mimoriadnych potrieb druhého manžela a ich detí. Povinnosť platiť výživné osobe, ktorá potrebuje pomoc, sa môže vzťahovať aj na rozvedeného manžela alebo osobu, s ktorou daná osoba nevstúpila do manželstva, ale má s ňou dieťa.

Výživné sa vypláca vo forme dávky od rodiča maloletého dieťaťa, najmä ak rodič nežije s dieťaťom alebo ak sa nepodieľa na jeho výchove. Rozvedený manžel osoby, ktorá potrebuje pomoc, je povinný platiť výživné predovšetkým v prípade, ak táto osoba po rozvode nie je vzhľadom na povinnosť starať sa o dieťa schopná zabezpečiť si živobytie alebo ak potrebuje pomoc vzhľadom na svoj vek alebo zdravotný stav. Osoba, ktorá má dieťa s osobou, ktorá potrebuje pomoc, je povinná platiť výživné počas 12 týždňov od narodenia dieťaťa, ako aj neskôr, ak táto osoba potrebuje pomoc v dôsledku zdravotných problémov spôsobených výchovou dieťaťa, tehotenstvom alebo pôrodom.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vek plnoletosti je 18 rokov a osoba mladšia ako 18 rokov je maloleté dieťa. Maloleté dieťa je oprávnené na výživné, pričom povinnosť zabezpečiť dieťa majú najmä jeho rodičia, a to rovným dielom. Dieťa, ktoré dosiahlo vek 18 rokov a pokračuje v štúdiu podľa osnov pre základné alebo stredné školy na základnej škole, vyššej strednej škole alebo v inštitúcii odborného vzdelávania, je takisto oprávnené na výživné, ale len dovtedy, kým nedosiahne vek 21 rokov.

Ostatní predkovia alebo potomkovia, ktorí nie sú schopní zabezpečiť si živobytie, majú nárok na výživné, ak sa stanovia, že potrebujú pomoc.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Rodič maloletého dieťaťa môže byť povinný plniť vyživovaciu povinnosť. Ak rodič neplatí výživné dobrovoľne, možno podať na súde návrh na vyplácanie výživného. Ak chce osoba požiadať o výživné, musí na súde podať návrh na zrýchlené konanie vo veciach platobného rozkazu v súvislosti s výživným na dieťa alebo žalobu (návrh na určenie výživného). Pri podávaní návrhu na určenie výživného na maloleté dieťa sa neplatí žiadny štátny poplatok.

Zrýchlené konanie vo veciach platobného rozkazu je zjednodušený postup, v ktorom vyplácanie výživného možno nariadiť iba v prípade, že pohľadávka na výživné sa týka maloletého dieťaťa, meno rodiča, ktorý je povinný na plnenie výživného, je uvedené na rodnom liste dieťaťa, výživné neprekročí 200 EUR mesačne a druhý rodič nespochybní vyplácanie výživného. Ak nie sú splnené podmienky na podanie návrhu na vydanie platobného rozkazu, na získanie výživného je nutné podať žalobu na okresnom súde v mieste pobytu dieťaťa.

Ďalšie podrobnosti o zrýchlenom konaní vo veciach platobného rozkazu v prípade pohľadávky na výživné na maloleté dieťa sú dostupné [tu](#). Tlačivo žaloby na vyplácanie výživného na dieťa je k dispozícii [tu](#).

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Na výživné sú oprávnené maloleté deti. Keďže maloleté deti majú obmedzenú spôsobilosť právne konať, žalobu podá na súde v mene dieťaťa rodič, ktorý je zákonným zástupcom dieťaťa – teda rodič, ktorý zákonne vykonáva rodičovské práva a povinnosti. Ak bol dieťaťu pridelený zákonný poručník, návrh podáva poručník dieťaťa pôsobiaci ako zákonný zástupca dieťaťa.

Dospelá osoba so spôsobilosťou právne konať podáva návrh na priznanie výživného nezávisle.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Ak sa na súd podá návrh s cieľom prinútiť rodiča, aby si plnil vyživovaciu povinnosť voči maloletým dieťaťom, súd sa touto vecou zaoberá ako vecou výživného. Žaloba vo veci výživného sa musí predložiť na okresnom súde v mieste pobytu dieťaťa. Ak dieťa nemá pobyť v Estónsku, návrh sa podáva podľa miesta pobytu odporcu. Ak odporca nemá pobyť v Estónsku, návrh sa podáva podľa miesta pobytu navrhovateľa.

O výživné možno žiadať aj v zrýchlenom konaní vo veciach platobného rozkazu (pozri odpoveď na otázku č. 3).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Ak sa má na súde konať vo veci výživného na dieťa, je nutné podať žalobu, pričom nie je nevyhnutne potrebná odborná právna pomoc, ani služby sprostredkovateľa. Súd nariadi vyplácanie výživného odo dňa podania žaloby. Na jej základe však môže súd nariadiť aj spätné vyplatenie výživného až za jeden rok pred podaním žaloby.

Tlačivo žaloby na vyplácanie výživného na dieťa je k dispozícii [tu](#).

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Za podanie žaloby na výkon vyživovacej povinnosti v súvislosti s maloletým dieťaťom, ani za preskúmanie návrhu na uplatnenie zrýchleného konania vo veciach platobného rozkazu v súvislosti s pohľadávkou na výživné na dieťa sa neplatí žiadny štátny poplatok.

Existuje možnosť požiadať o štátnu právnu pomoc alebo procesnú pomoc na pokrytie trov konania.

V prípade využitia štátnej právnej pomoci prideli Estónska advokátska komora danej osobe advokáta. Úlohou advokáta je zastupovať osobu v konaní a poskytovať jej poradenstvo. Štátna právna pomoc je k dispozícii osobám, ktoré vzhľadom na svoju finančnú situáciu nie sú schopné platiť za odborné právne služby v čase, keď potrebujú právnu pomoc, alebo sú schopné platiť za ne len čiastočne alebo v splátkach. Takisto môže ísť o osoby, ktorých finančná situácia by im po zaplatení za právne služby znemožnila zabezpečiť si živobytie. Poskytnutie štátnej právnej pomoci nezbavuje osobu povinnosti znášať iné trovy konania.

Žiadosti o štátnu procesnú pomoc na pokrytie procesných trov môžu podávať osoby, ktoré nie sú schopné uhradiť tieto trovy vzhľadom na svoju finančnú situáciu alebo ktoré sú schopné uhradiť ich len čiastočne alebo v splátkach. Musí existovať aj dostatočný dôvod predpokladať, že plánovaná účasť na konaní bude úspešná.

Tlačivo žiadosti o procesnú pomoc pre fyzické osoby a oznámenie o osobnej a finančnej situácii žiadateľa a rodinných príslušníkov sú k dispozícii [tu](#).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súd môže nariadiť, aby sa ako výživné maloletému dieťaťu vyplácala pevná alebo pohyblivá suma, pričom stanoví základ pre výpočet výšky výživného. Súdny väčšinou nariaďujú vyplácanie výživného v mesačných platbách. Mesačné výživné na jedno dieťa však nesmie byť nižšie ako jedna polovica minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou republiky (minimálne výživné teda bolo 177,50 EUR na dieťa v roku 2014 a 195 EUR v roku 2015). Súd však môže znížiť výživné na sumu nižšiu ako minimálna mesačná mzda stanovená vládou, ak je na to oprávnený dôvod. Oprávnené dôvody môžu v tomto prípade zahŕňať neschopnosť rodiča pracovať alebo situáciu, keď osoba povinná na plnenie výživného vyživuje iné závislé osoby.

Povinná osoba môže požiadať o možnosť platiť výživné nejakým iným spôsobom, ak je na to oprávnený dôvod. Rodičia sa môžu navzájom dohodnúť na podrobných pravidlách plnenia vyživovacej povinnosti vo vzťahu k dieťaťu a určiť, ako a v akých intervaloch sa výživné bude platiť.

Rozsah výživného sa stanovuje na základe potrieb a zvyčajného životného štýlu dieťaťa. Zvyčajný životný štýl dieťaťa závisí od finančných prostriedkov rodičov. Ak sa zmenia dôvody vyplácania výživného, ktorýkoľvek z účastníkov môže podať na súd návrh na zvýšenie alebo zníženie výživného. Štátny poplatok za návrh na zmenu výšky výživného sa vypočítava na základe sumy, ktorej sa návrh týka, a sumy, o ktorú sa výživné má zvýšiť.

Ak sa zmena schváli, výšku výživného možno väčšinou zmeniť od dátumu prijatia rozhodnutia – nemožno teda zmeniť výšku dosiaľ nevyplatených súm výživného.

V Estónsku sa výška výživného automaticky zmení, ak je výživné nariadené rozhodnutím súdu viazané na minimálnu mesačnú mzdu stanovenú vládou a ak sa toto minimum zmení. Minimálnu mesačnú mzdu možno nájsť [tu](#).

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vo všeobecnosti vypláca ako pravidelná peňažná čiastka. Osoba povinná plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu môže požiadať o možnosť poskytovať výživné nejakým iným spôsobom, pokiaľ na to má oprávnený dôvod. Výživné sa vypláca vo forme dávky od rodiča maloletého dieťaťa, najmä ak rodič nežije s dieťaťom alebo ak sa nepodieľa na jeho výchove. Výživné sa platí vopred za každý kalendárny mesiac. Hoci príjmom výživného je dieťa, výživné sa vo všeobecnosti musí vyplácať druhému rodičovi. Výživné sa môže vyplácať priamo dieťaťu, ak sa tak rodičia dohodli alebo tak rozhodol súd.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak rozhodnutie súdu nariaďujúce výživné nadobudlo právoplatnosť alebo ak je okamžite vykonateľné, ale druhý rodič ho neplní, je potrebné obrátiť sa na súdneho exekútora. Ak povinný v požadovanej lehote nevykoná platby uvedené v rozhodnutí, súdny exekútor na základe návrhu osoby, ktorá vykonala úkony na začatie konania, zariadi zhabanie majetku povinného. Zhabanie majetku povinného si vyžaduje, aby bolo súdnemu exekútorovi poskytnuté rozhodnutie súdu spolu s návrhom na jeho výkon. V návrhu na výkon rozhodnutia je nutné uviesť informácie o povinnom a jeho majetku (bydlisko, kontaktné údaje, známe informácie o majetku). Ak si navrhovateľ želá, aby súdny exekútor využil všetky možnosti na získanie dlžného výživného stanovené v právnych predpisoch, do návrhu na výkon rozhodnutia je nutné uviesť, že navrhovateľ si uplatňuje nárok na vyplatenie zo zapísaného nehnuteľného majetku, hnutelného majetku a pohľadávok povinného. V rámci výkonu rozhodnutia má výživné na dieťa prednosť pred inými pohľadávkami a na uspokojenie pohľadávky na výživné možno zhabať väčšie množstvo majetku.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Osoby sú oslobodené od vyživovacej povinnosti, ak s ohľadom na svoje ďalšie povinnosti a stav majetku nie sú schopné platiť výživné inej osobe bez toho, aby ohrozili svoje vlastné zvyčajné živobytie. Rodičia však nie sú oslobodení od vyživovacej povinnosti v súvislosti s vlastnými maloletými deťmi. Súd takisto môže oslobodiť povinnú osobu (povinného) od vyživovacej povinnosti, skrátiť lehotu na plnenie povinnosti alebo znížiť výživné, ak je mimoriadne nespravodlivé požadovať plnenie povinnosti, napríklad ak sa osoba oprávnená na výživné dostala do situácie, keď potrebuje pomoc, pre svoje vlastné nerozumné činy.

Náhrada škody v dôsledku neplatenia výživného a neplnenia povinnosti sa môže žiadať spätne za maximálne jeden rok. Premlčacia lehota pre platenie výživného ako vyživovacej povinnosti je tri roky pre každú jednotlivú povinnosť. Premlčacia lehota

sa začína na konci kalendárneho roka, v ktorom sa pohľadávka zodpovedajúca povinnosti stane splatnou. Vyživovacia povinnosť je osobná povinnosť, ktorá sa končí smrťou oprávnenej alebo povinnej osoby. Výnimky sa uplatňujú v prípade preddavkov a vyrovnávacích súm.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ústredným orgánom pre cezhraničné spory o výživné je Ministerstvo spravodlivosti. Cezhraničnými spormi o výživné sa zaoberá Útvar pre medzinárodnú justičnú spoluprácu Oddelenia pre trestnoprávnu politiku na Ministerstve spravodlivosti.

Pri podávaní žaloby o výživné na súde možno požiadať o [štátnu právnu pomoc](#). Neexistujú žiadne osobitné organizácie, ani orgány poskytujúce pomoc v prípade vnútroštátnych pohľadávok na výživné.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Rodič vychovávajúci dieťa má právo požiadať o štátne výživné Radu pre sociálne poistenie (*Sotsiaalkindlustusamet*). Toto výživné je dočasná pomoc od štátu pre rodiča, ktorý sám vychováva a žije dieťa. Štát platí výživné v mene rodiča, ktorý neplatí výživné, pričom peniaze od neho vymáha neskôr. Štátne výživné sa danej osobe vypláca v spojení so súdnym konaním vo veci výživného. Podmienkou na získanie štátneho výživného je, že osoba musí podať na súd návrh na vyplácanie výživného buď v zrýchlenom konaní vo veciach platobného rozkazu, alebo ako žalobu.

Štátne výživné sa vypláca maximálne **90 dní**. Denná výška štátneho výživného je 1/3 dávky na dieťa (3,20 EUR v roku 2014) a štátne výživné sa vypláca len raz.

Ďalšie informácie o postupe žiadosti o túto dávku nájdete na tejto [stránke](#).

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Pomoc v súvislosti so získaním výživného podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 možno získať od Útvaru pre medzinárodnú justičnú spoluprácu Ministerstva spravodlivosti.

Ak chce osoba požiadať o výživné v inej krajine, musí podať žiadosť na začatie konania vo veci výživného Útvaru pre medzinárodnú justičnú spoluprácu estónskeho Ministerstva spravodlivosti a príslušnému orgánu druhej krajiny. K žiadosti je nutné priložiť kópiu rodného listu dieťaťa (detí) alebo rozhodnutia súdu, ktorým sa stanovuje otcovstvo. Ak otcovstvo nebolo stanovené, musí to byť uvedené v žiadosti zaslanej druhej krajine.

Tlačivo žiadosti je k dispozícii [tu](#).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Útvar pre medzinárodnú justičnú spoluprácu estónskeho Ministerstva spravodlivosti možno kontaktovať telefonicky na číslach +372 6 208 183, +372 6 208 186 a +372 6 208 190 alebo e-mailom na adrese central.authority@just.ee.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Žiadateľ s pobytom v inej krajine svoju pohľadávku najlepšie uplatní tak, že sa obráti na príslušný orgán v krajine pobytu a tento orgán následne kontaktuje estónske Ministerstvo spravodlivosti.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri odpoveď na otázku č. 16.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Haagsky protokol z roku 2007 ratifikovala Európska únia, ktorej členským štátom je Estónsko od 1. mája 2004.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Pozri odpoveď na otázku č. 18.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V cezhraničných veciach v rámci Európskej únie týkajúcich sa návrhov o výživné je podľa nariadenia k dispozícii štátna právna pomoc a štátna procesná pomoc. Tým je zaistené, aby príslušná osoba bola v konaní zastúpená osobou so zodpovedajúcimi právnymi poznatkami a aby mala prístup k spravodlivosti prostredníctvom pokrytia trov konania. V pravidlách pre štátnu právnu pomoc a procesnú pomoc sa uvádza, že sa uplatňuje vnútroštátne právo, pokiaľ v nariadení Rady (ES) č. 4/2009 nie je stanovené inak.

Rovnaké záruky, ktoré platia pre osoby s pobytom v Estónsku, v zásade platia aj pre osoby žijúce v iných členských štátoch EÚ. V prípade cezhraničných vecí výživného poskytuje právnu pomoc a poradenstvo, ako aj štátnu právnu pomoc a procesnú pomoc ústredný orgán, teda Útvar pre medzinárodnú justičnú spoluprácu Ministerstva spravodlivosti, v súlade s nariadením Rady (ES) č. 4/2009 a – v súvislosti s časťami, na ktoré sa nevzťahuje nariadenie –, na základe vnútroštátneho práva.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Na účely cezhraničnej justičnej spolupráce bol stanovený ústredný orgán – Ministerstvo spravodlivosti. Pomoc v súvislosti so získaním výživného podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 možno získať od Útvaru pre medzinárodnú justičnú spoluprácu Ministerstva spravodlivosti, ktorý vedie konania týkajúce sa medzinárodných žiadostí o právnu pomoc.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 16/10/2017

Nárok na výživné - Írsko

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacia povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

- 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

V rozhodnutí o určení výživného medzi manželmi sa vyžaduje, aby jeden z manželov pravidelnými platbami alebo paušálnymi platbami podporoval druhého manžela a v prípade potreby, aby platil v prospech osoby uvedenej v rozhodnutí pravidelné platby alebo platby pre nezaopatrených rodinných príslušníkov, ak takí sú.

V rozhodnutí o výživnom pre nezaopatrené dieťa sa vyžaduje, aby jeden z príslušných rodičov poskytoval druhému rodičovi alebo inej osobe, v ktorej starostlivosti je dieťa, také pravidelné platby alebo paušálne platby na podporu dieťaťa, ako sú uvedené v rozhodnutí.

Vyživovacia povinnosť vyžaduje poskytovanie finančnej podpory dotknutej osobe a ak je takáto povinnosť vymáhaná súdom, tak plnenie záväzkov vyplývajúcich z každého súdneho príkazu vo veci výživného.

Platcami výživného sú nasledujúce kategórie osôb:

- Rodičia vo vzťahu k svojim deťom: Áno
- Deti voči svojim rodičom: Vo všeobecnosti nie
- Rozvedený manžel voči svojmu bývalému manželovi: Áno

Ostatní:

- Registrovaní partneri (Civil partners) a kohabitujúci partneri (Co-habitants) na účely zákona Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act z roku 2010
- Nezosobášený rodič voči osobe starajúcej sa o jeho dieťa

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Nezaopatrené dieťa mladšie ako osemnásť rokov, nezaopatrené dieťa mladšie ako dvadsaťtri rokov študujúce formou denného štúdia alebo dieťa v akomkoľvek veku, ktoré je nezaopatrené z dôvodu zdravotného postihnutia.

Rodičia sú povinní finančne podporovať svoje deti, aby mohli byť uspokojené ich každodenné a príležitostné finančné potreby.

Deti vo všeobecnosti nemajú povinnosť platiť výživné svojim rodičom, okrem výnimočných a mimoriadnych okolností, keď sa majetkové práva vyplývajúce zo zverenia (trust) zmenia v dôsledku rozvodu a prevedú sa do vlastníctva detí.

Rozvedenému manželovi je možné uložiť povinnosť poskytovať výživné druhému (bývalému) manželovi, ak navrhovateľ o výživné preukáže, že druhá strana mu nezabezpečuje primeranú podporu vzhľadom na okolnosti.

Registrovanému partnerovi alebo kohabitujúcemu partnerovi na účely zákona Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act z roku 2010, je možné uložiť povinnosť poskytnúť výživné druhému registrovanému partnerovi alebo kohabitujúcemu partnerovi, ak registrovaný partner alebo kohabitujúci partner, ktorý je navrhovateľom, preukáže, že druhá strana mu nezabezpečuje primeranú podporu vzhľadom na okolnosti.

Jeden z rodičov, bez ohľadu na to, či sú zosobášení alebo nie, môže podať návrh na súd vo veci vyživovacej povinnosti proti druhému rodičovi vo vzťahu k ich deťom. Takýto návrh môže podať aj zákonný zástupca, zdravotnícka rada (health board) alebo akákoľvek osoba, ktorá má určitý právny vzťah k nezaopatrenému dieťaťu.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Zvyčajne návrh na súd podáva nezaopatrené dieťa proti druhej osobe v občianskoprávnom konaní. Pokiaľ ide o výživné na dieťa, návrh zvyčajne podáva rodič alebo iná osoba, ktorá má dieťa v osobnej starostlivosti.

Informácie o postupoch, ktoré sa vzťahujú na podanie návrhu o výživné, sú dostupné na webovej stránke Súdnej služby (<http://www.courts.ie>) v oddiele rodinného práva (Family Law).

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Vo veci výživného je navrhovateľom zvyčajne rodič, ktorý sa stará o dieťa / deti. Navrhovateľmi môžu byť bývalí manželia, ako aj deti vo vlastnom mene. Strany, ktoré chcú podať návrh na určenie výživného musia mať dostatočný záujem vo veci, aby mali postavenie alebo aktívnu legitímáciu (locus standi) na podanie návrhu. V prípade príbuzného alebo blízkeho príbuzného je nevyhnutné, aby osoba, ktorá podáva návrh, disponovala určitým oprávnením spravovať záležitosti svojho príbuzného alebo blízkeho priateľa, ako napríklad plnomocenstvo. V mene neploletého dieťaťa môžu podať návrh na určenie výživného jeho rodičia alebo zákonní zástupcovia.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Okresný súd (District Court) je príslušný na určenie výživného pre dieťa v maximálnej výške 150 EUR týždenne od jedného z rodičov a určenie výživného manželovi / registrovanému partnerovi v maximálnej výške 500 EUR týždenne. Ak sa v návrhu požadujú vyššie sumy, je potrebné podať návrh na obvodný súd (Circuit Court) alebo na Vyšší súd (High Court). Ak už bolo začaté konanie v manželských veciach na obvodnom súde (Circuit Court) alebo na Vyššom súde (High Court), je nevyhnutné podať návrh na daný súd bez ohľadu na požadovanú sumu.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Nie. Návrh sa môže podať osobne, pokiaľ sa navrhovateľ nerozhodne, že tým poverí právneho poradcu. Právna pomoc v občianskoprávnych veciach je dostupná tým účastníkom rodinnoprávnych sporov, ktorí ju potrebujú vzhľadom na ich majetkové pomery.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Všetky rodinnoprávne konania v Írsku sú oslobodené od súdnych poplatkov. Náklady na právne poradenstvo a právne zastupovanie sa môžu líšiť; avšak tým, ktorí sú na to odkázaní, môže byť poskytnutá právna pomoc v občianskoprávnych veciach.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Okresný súd (District Court) je príslušný na určenie výživného pre dieťa v maximálnej výške 150 EUR týždenne od jedného z rodičov a určenie výživného manželovi / registrovanému partnerovi v maximálnej výške 500 EUR týždenne. Ak sa v návrhu požadujú vyššie sumy, je potrebné podať návrh na obvodný súd (Circuit Court) alebo na Vyšší súd (High Court).

Pri určovaní výživného bude súd skúmať primerané potreby oprávnenej osoby (osoby oprávnenej na výživné) oproti schopnosti povinnej osoby (osoby povinnej platiť výživné) platiť. Strany sporu môžu na súd podať návrh na zmenu akéhokoľvek rozhodnutia o výživnom, ak sa zmenili ich finančné pomery.

Rozhodnutie o výživnom sa stane platným v deň, ktorý je v ňom uvedený, pričom to môže byť skôr alebo neskôr ako deň jeho vydania, ale nie skôr ako deň podania návrhu na určenie výživného.

Pri rozvodových a súdnych konaniach na obvodnom súde (Circuit Court) alebo Vyššom súde (High Court) môže byť výživné určené so spätnou platnosťou najskôr odo dňa podania návrhu.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa zvyčajne uhrádza priamou platbou oprávnenej osobe. Avšak oprávnené osoby majú právo nechať si vyplácať výživné prostredníctvom súdnej kancelárie. Ak to súd považuje za nevyhnutné, môže zablokovať mzdu alebo plat povinnej osoby a nariadiť jej zamestnávateľovi, aby zrážky z jeho príjmov zasielal oprávnenej osobe.

Výživné sa vypláca osobe oprávnenej z výživného a tým, ktorí spravujú výživné v jej prospech, ako napríklad rodičovi alebo zákonnému zástupcovi.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinná osoba neplatí výživné, tak oprávnená osoba môže podať návrh na začatie konania na súd, ktorý vydal rozhodnutie o výživnom alebo na okresný súd (District Court) v závislosti od požadovaného prostriedku nápravy.

Súd môže vydať príkaz na zaistenie príjmov povinnej osoby, ako je uvedené vyššie v bode 1.

Ak tento prostriedok nápravy zlyhá, súd môže nariadiť povinnej osobe, aby zaplatila dlžnú sumu oprávnenej osobe. Ak povinná osoba nesplní súdny príkaz, súd môže nariadiť inej osobe, ktorá dlhuje peňažné prostriedky povinnej osobe, aby namiesto nej zaplatila oprávnenej osobe. Súd môže tiež nariadiť predaj majetku vo vlastníctve povinnej osoby na účel úhrady dlžnej sumy.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Okresný súd (District Court) je miestom určeným pre výkon rozhodnutí vydaných v iných členských štátoch. Má právomoc rozhodovať vo veciach pohľadania (paragrafy 9A a 9B zákona z roku 1976), ale iba vo vzťahu k rozhodnutiam, ktoré vydal okresný súd (District Court). V rámci svojej právomoci nemôže vydať rozhodnutie zaväzujúce k plneniu toho, čo nebolo splnené dobrovoľne (commit for contempt) na základe rozhodnutia, ktoré bolo vydané inde. Právomoc okresného súdu je v skutočnosti obmedzená na to, aby vydal príkaz na zaistenie príjmov (ak je to vhodné), príkaz na zhabanie alebo na prikázanie pohľadávky (zriedka vhodné).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Je na každom oprávnenom z výživného, aby podal návrh na súd o pomoc pri vymáhaní výživného. Aj keď sú k dispozícii aj iné prostriedky nápravy, napríklad mediácia, súdy majú náležitú a zákonnú právomoc vo veciach neplatenia výživného.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Nie. Len osoba povinná na plnenie výživného je zodpovedná za plnenie výživného. Výživné má uhradiť samotná povinná osoba alebo jej bude zrazené z platu.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Nariadenie (ES) č. 4/2009, ktoré sa bežne nazýva nariadenie o vyživovacej povinnosti, sa týka cezhraničných žiadostí o výživné, ktoré vyplývajú z rodinných vzťahov. Nariadenie stanovuje spoločné pravidlá pre celú Európsku úniu s cieľom zabezpečiť vymáhanie pohľadávok z výživného a to aj vtedy, keď je povinná alebo oprávnená osoba v inej krajine EÚ.

Dohovor OSN o vymáhaní výživného v cudzine (Newyorský dohovor) nadobudol účinnosť na území Írska v novembri 1995 prostredníctvom zákona o výživnom z roku 1994 (Maintenance Act 1994). Cieľom tohto dohovoru je uľahčiť vymáhanie výživného v zmluvných štátoch pre osobu žijúcu v jednej jurisdikcii proti osobe žijúcej v inej jurisdikcii.

Obidva právne dokumenty vytvárajú sieť ústredných orgánov v každom zmluvnom štáte a navrhovatelia / oprávnené osoby / predkladatelia môžu postúpiť svoje návrhy ústrednému orgánu, ktorý ich postúpi príslušnému súdu a v niektorých prípadoch zabezpečí právnu pomoc. Kontaktné údaje írskoho ústredného orgánu pre vymáhanie výživného zo zahraničia sú tieto:

Department of Justice and Equality,

Bishop's Square,

Redmond's Hill,

Dublin 2,

Írsko.

Telefón: +353 (0)1 479 0200

Len v rámci Írska: 1890 555 509

Fax: +353 (0)1 479 0201

E-mail: [✉ mainrecov_inbox@justice.ie](mailto:mainrecov_inbox@justice.ie)

Navrhovateľ môže získať pomoc úradníka okresného súdu (District Court Clerk) v súvislosti s rozhodnutiami okresného súdu (District Court). Navrhovatelia môžu tiež požiadať o poskytnutie pomoci v súvislosti s právnym zastúpením. V otázke nároku na právnu pomoc by sa mali obrátiť na centrum právnej pomoci vo svojom okolí. Nakoniec navrhovateľ môže požiadať o pomoc organizáciu Bezplatné centrum právnej pomoci (FLAC – Free Legal Advice Centre), ktorá je nezávislou organizáciou na dobrovoľníckej báze prevádzkujúcou sieť právnych poradní v celej krajine. Služby týchto poradní sú dôverné a bezplatné.

V cezhraničných prípadoch, keď osoba povinná na plnenie výživného žije v inej jurisdikcii, môže navrhovateľ podať žiadosť prostredníctvom ústredného orgánu pre vymáhanie výživného (Central Authority for Maintenance Recovery), ktorý spadá pod ministerstvo spravodlivosti a rovnosti (Department of Justice and Equality).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Príslušnú kanceláriu súdu alebo organizáciu môžete kontaktovať telefonicky, listom, emailom alebo osobne. Predkladateľom odporúčame, aby navštívili internetovú stránku každej organizácie, na ktorej získajú ďalšie, miestne relevantné, informácie.

Kontaktné údaje týkajúce sa kancelárií súdov je možné nájsť na internetovej stránke Súdnej služby ([✉ http://www.courts.ie](http://www.courts.ie)).

Kontaktné informácie írskoho ústredného úradu pre vymáhanie výživného zo zahraničia nájdete pod otázkou č. 14.1 a na webovej stránke ministerstva spravodlivosti a rovnosti ([✉ http://www.justice.ie](http://www.justice.ie)).

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Pozri vyššie; otázku č. 14.1.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri vyššie; otázku č. 14.2.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Navrhovateľ / predkladateľ nemusí platiť poplatky za podanie návrhu na začatie súdneho konania. Navrhovatelia môžu v tejto oblasti využívať bezplatnú právnu pomoc. Hneď ako írsky ústredný orgán prijme žiadosť, sa táto žiadosť, ak je to potrebné, postúpi rade pre právnu pomoc (Legal Aid Board).

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V článku 51 sa uvádza, aké kroky podnikne ústredný orgán v súvislosti s návrhmi podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti. Pokiaľ ide o získanie vyhlásenia vykonateľnosti, írsky ústredný orgán ho v súčasnosti vyžaduje od kancelárie predsedu Vyššieho súdu (Office of the Master of the High Court). Írsky ústredný orgán postúpi žiadosť o výkon rozhodnutia priamo okresnému súdu (District Court). V súvislosti so začatím konania ústredný orgán zabezpečí právne zastúpenie navrhovateľa prostredníctvom rady pre právnu pomoc (Legal Aid Board).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 06/11/2018

Nárok na výživné - Grécko

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
  - 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
  - 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
  - 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
  - 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
  - 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
  - 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
  - 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
  - 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
  - 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
  - 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
  - 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
  - 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
  - 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
    - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
    - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
  - 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
    - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
    - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
  - 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
  - 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
  - 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
  - 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?
-

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Pojem „výživné“ sa vzťahuje na priame ľudské potreby na prežitie, predovšetkým jedlo. V skutočnosti však pojem výživné zahŕňa všetky životné potreby, či už sa týkajú zaopatrenia, alebo vzdelania, kultúrnych alebo oddychových aktivít osoby.

Vyživovacia povinnosť zahŕňa platenie výživného, spravidla v hotovosti, ktoré uspokojí životné potreby príjemcu.

Povinnosť platiť výživné na základe príbuzenského vzťahu majú tieto osoby:

- a) manželský partner, aj keď je rozvedený (ak bola stanovená vyživovacia povinnosť po rozvode);
- b) potomkovia svojim predkom v poradí dedenia zo zákona;
- b) predkovia (rodičia, starí rodičia: v prípade, že rodičia nežijú alebo sú nespôsobilí) svojim slobodným deťom (biologickým alebo adoptovaným), spravidla kým sú deti maloleté;
- b) súrodenci svojim súrodencom; a

osobitné prípady výživného sú:

- c) výživné, ktoré sa platí v prípade rozluky a po rozvode alebo anulovaní manželstva; a
- d) výživné, ktoré sa platí slobodnej matke na dieťa narodené mimo manželstva pred jeho uznaním.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Dieťa má v zásade nárok na poberanie výživného zo strany svojich predkov (rodičov alebo starých rodičov) až do dovŕšenia dospelosti, t. j. kým nedosiahne vek 18 rokov.

Aj v dospelosti majú deti nárok na poberanie výživného, pokiaľ študujú alebo navštevujú vysokoškolské kurzy alebo kurzy odborného vzdelávania, a preto nemôžu pracovať, a zároveň nemajú osobný majetok, z ktorého by mohli uspokojovať svoje životné potreby.

Osoba má nárok na poberanie výživného, iba ak nie je schopná sama si pomôcť svojím majetkom alebo prácou primeranou jej veku, zdravotnému stavu a celkovým životným podmienkam, pričom sa okrem iného zohľadňujú aj prípadné potreby jej vzdelávania. Maloleté deti majú nárok na poberanie výživného od svojich rodičov aj v prípade, že majú vlastný majetok, pokiaľ ich príjem z tohto majetku alebo z práce nepostačuje na ich živobytie. Vyživovaciu povinnosť však nemá osoba, ktorá v dôsledku svojich ostatných povinností nie je schopná túto povinnosť plniť bez toho, aby ohrozila svoje vlastné živobytie. Toto pravidlo neplatí, ak ide o vyživovaciu povinnosť rodiča k maloletému dieťaťu, okrem prípadu, keď si maloletá osoba môže uplatniť nárok na výživné voči inej osobe alebo môže získať prostriedky na svoje živobytie zo svojho vlastného majetku.

V prípade bývalých manželov:

Ak rozvedený manželský partner nie je schopný sám sa živiť zo svojho príjmu alebo majetku, môže si uplatniť nárok na výživné voči bývalému manželskému partnerovi: 1) ak je manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, v čase vydania rozhodnutia o rozvode v takom veku alebo zdravotnom stave, že nie je možné od neho požadovať, aby začal vykonávať alebo pokračoval vo vykonávaní primeraného povolania, ktoré by mu umožnilo samostatne sa živiť; 2) ak má manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, maloleté dieťa v osobnej starostlivosti a to mu bráni vo výkone primeraného povolania; 3) ak si manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, nemôže nájsť primerané stále zamestnanie alebo potrebuje určitú odbornú prípravu – v týchto prípadoch má nárok na výživné najviac tri roky od vydania rozhodnutia o rozvode; alebo 4) v každom inom prípade, keď je určenie výživného v čase vydania rozhodnutia o rozvode potrebné z dôvodu spravodlivosti.

Výživné nemusí byť priznané alebo môže byť obmedzené z vážnych dôvodov, predovšetkým, ak manželstvo trvalo krátky čas alebo ak manželský partner, ktorý by mohol mať nárok na poberanie výživného, zapríčinil rozvod alebo si vedome spôsobil núdzu.

Každý z bývalých manželov je povinný poskytnúť bývalému manželskému partnerovi presné informácie o svojom majetku a príjme, aby bolo možné na ich základe určiť výšku výživného. Na základe žiadosti, ktorú podá niektorý z bývalých manželov prostredníctvom príslušného prokurátora, musí zamestnávateľ, správny orgán alebo daňový úrad poskytnúť všetky potrebné informácie o prípadnom majetku druhého manželského partnera, a to predovšetkým o jeho príjme.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Osoba oprávnená na poberanie výživného musí spravidla podať na súd návrh na určenie výživného od povinnej osoby.

V prípade uplatnenia Newyorského dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine (ND 4421/1964) orgán zodpovedný za odoslanie pohľadávky na výživné oprávnenej osoby, ktorá má bydlisko v zmluvnom štáte dohovoru, požiada orgán zodpovedný za prijatie takejto pohľadávky v príslušnom zmluvnom štáte dohovoru, kde má bydlisko osoba povinná platiť výživné, ktorým je v Grécku ministerstvo spravodlivosti, aby prijal všetky potrebné opatrenia na vymáhanie výživného pre oprávnenú osobu. V praxi ministerstvo spravodlivosti poverí právneho zástupcu, aby zabezpečil uznanie práva alebo vykonanie rozsudku vydaného zahraničným súdom v prospech príjemcu, cudzieho štátneho príslušníka, ktorý môže uplatniť všetky opravné prostriedky pred gréckymi súdmi.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

V prípade maloletých detí, ktoré podľa zákona (článok 63 Občianskeho súdneho poriadku) nemôžu samé podať na súd návrh na vymáhanie výživného od povinnej osoby, môže takýto úkon vykonať osoba, ktorej boli priznané rodičovské práva a povinnosti (fyzická osoba: rodič alebo iná osoba, prípadne právnická osoba, napríklad inštitúcia).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Príslušným súdom na prerokovanie návrhu oprávnenej osoby voči povinnej osobe na určenie výživného je samosudca prvostupňového súdu (článok 17 ods. 2 a článok 681B Občianskeho súdneho poriadku).

Miestne príslušným súdom je súd v mieste bydliska alebo mieste pobytu strany oprávnenej na poberanie výživného (článok 39 A Občianskeho súdneho poriadku) alebo odporcu, teda osoby povinnej platiť výživné, ak je návrh spojený s manželskými spormi alebo so spormi medzi rodičmi a deťmi, alebo súd v mieste posledného spoločného obvyklého pobytu manželov.

V prípade naliehavosti alebo bezprostredného nebezpečenstva môže osoba oprávnená na poberanie výživného požiadať samosudcu prvostupňového miestne príslušného súdu, aby vydal predbežný súdny príkaz o určení výživného platný až do vydania konečného rozsudku o nároku na výživné v riadnom konaní.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ musí splnomocniť právneho zástupcu, ktorý podá návrh na určenie výživného.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Pri podaní návrhu na určenie výživného musí odporca zaplatiť preddavok na súdne trovy navrhovateľa, ktorého výška nesmie presiahnuť 300 EUR (článok 173 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku). V prípade týchto konaní musí odporca pred prerokovaním návrhu na určenie výživného predložiť súdnemu úradníkovi príslušný doklad o zaplatení súdnych trov. Ak odporca súdne trovy nezaplatí, považuje sa to za špekulatívnu neprítomnosť a súd môže vydať rozsudok pre zmeškanie v jeho neprospech (článok 175 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak má navrhovateľ veľmi nízky príjem, môže podľa zákona 3226/2004 požiadať o právnu pomoc, a to predložením príslušných dôkazov samosudcovi prvostupňového súdu pri podávaní návrhu na vydanie samostatného súdneho príkazu.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súd určuje výživné na dva roky, pričom berie do úvahy potreby oprávnenej osoby na zabezpečenie primeraných životných podmienok a vzdelávania, ako aj finančné možnosti povinnej osoby. Po dvoch rokoch každá zo strán, či už oprávnená alebo povinná osoba, môže požiadať o určenie novej výšky výživného. Navyše v prípade, že sa zmenia podmienky, ktoré súd zohľadnil pri vydaní rozhodnutia, každá zo strán môže žiadať o zmenu pôvodného rozsudku a určenie nového výživného.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa v zásade platí oprávnenej osobe mesačne a vopred.

Suma výživného sa nesmie zaplatiť naraz, s výnimkou prípadov výživného po rozvode (článok 1443 písm. b) Občianskeho zákonníka).

Ak je oprávnenou osobou maloleté dieťa alebo osoba pod súdnym dozorom, výživné sa platí rodičovi alebo zástupcovi, alebo osobe určenej súdom, ktorá spravidla vykonáva príslušné úkony v mene oprávnenej osoby.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V prípade, že povinná osoba odmieta platiť výživné, oprávnená osoba môže uplatniť pohľadávku voči majetku povinnej osoby, ak tá nejaký majetok má.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

- Nárok na výživné zaniká, ak prestanú existovať podmienky, na základe ktorých bolo výživné poskytované, alebo ak oprávnená osoba alebo povinná osoba zomrie. Na nárok oprávnenej osoby voči povinnej osobe sa vzťahuje päťročná premlčacia lehota ktorá začína plynúť odo dňa uplatnenia nároku.
- Nároky osôb (napr. inštitúcií), ktoré platili výživné oprávnenej osobe, voči pôvodne povinnej osobe sa premlčujú po piatich rokoch (článok 250 ods. 17 Občianskeho zákonníka).
- Slobodná matka si môže uplatniť nárok na preplatenie nákladov súvisiacich s pôrodom a na výživné od otca dieťaťa počas obmedzeného obdobia (dva mesiace pred pôrodom a štyri mesiace, ale nie viac ako jeden rok [vo výnimočných prípadoch] po pôrode), ak otcovstvo určil súd a matka žije v biede. Nárok slobodnej matky sa určuje premlčuje tri roky po pôrode a prechádza aj na dedičov otca dieťaťa.
- Na uspokojenie nároku na výživné sa môže použiť až polovica čistej mzdy povinnej osoby, a takisto aj vklady v úverových inštitúciách (článok 982 ods. 2 písm. d) a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Nie, s výnimkou prípadu zahraničných príjemcov, ktorí môžu požiadať ministerstvo spravodlivosti o pomoc pri uplatňovaní príslušných práv (pozri odpoveď na 3. otázku).

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

V Grécku nie.

(Výnimkou je situácia, keď inštitúcia alebo verejná či súkromná právnická osoba vykonáva starostlivosť o maloleté dieťa. V tom prípade musí tento subjekt vo všeobecnosti plniť vyživovaciu povinnosť, a preto z úradnej moci [článok 1490 Občianskeho zákonníka] preberá práva osoby oprávnenej na poberanie výživného). Za žiadnych okolností, ani keď nárok na výživné uznal súd, však nie je možné vopred požadovať vyplatenie výživného, ktoré maloletému dieťaťu oprávnenému na poberanie výživného dlhuje iná povinná osoba.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Podľa ustanovení článkov 51 a 56 uvedeného nariadenia ústredný orgán členského štátu, v ktorom žije osoba podávajúca návrh na určenie výživného: a) spolupracuje s ústredným orgánom členského štátu, v ktorom žije povinná osoba, pri zasielaní a prijímaní príslušných žiadostí; b) začne konanie o týchto žiadostiach alebo pomáha s jeho začatím. V prípade takýchto žiadostí ústredné orgány prijímajú všetky primerané opatrenia na a) poskytnutie právnej pomoci alebo sprostredkovanie jej poskytnutia, ak si to okolnosti vyžadujú; b) pomoc pri identifikácii povinnej osoby alebo oprávnenej osoby, najmä uplatnením článkov 61, 62 a 63 nariadenia; c) pomoc pri získavaní informácií o príjme a v prípade potreby o majetkových pomeroch povinnej osoby alebo oprávnenej osoby vrátane určenia ich majetku, najmä podľa článkov 61, 62 a 63; d) podporu zmierlivého riešenia s cieľom zabezpečiť dobrovoľné platenie výživného, ak je to vhodné, prostredníctvom mediácie, zmierovacieho konania alebo podobných postupov; e) pomoc s priebežným výkonom rozhodnutí o vyživovacej povinnosti vrátane úroku z omeškania; f) pomoc pri vyberaní a urýchlennom prevode platieb výživného; g) pomoc pri získavaní listinných alebo iných dôkazov bez toho, aby tým bolo dotknuté nariadenie (ES) č. 1206/2001; h) poskytovanie pomoci pri určení rodičovstva, ak je potrebné na vymáhanie výživného; i) začatie

konania alebo pomoc so začatím konania na vydanie akýchkoľvek potrebných predbežných opatrení územného charakteru, ktorých cieľom je zabezpečiť výsledok prebiehajúceho konania o výživnom; j) pomoc pri oznámení alebo doručení písomností podľa nariadenia (ES) č. 1393/2007.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Obrátiť sa môžete na Ústredný úrad ministerstva spravodlivosti (Central Office of the Ministry of Justice), ktorého adresa je ulica Mesogeion č. 96, 115 27 Atény, Grécko, telefónne číslo +30 210 7767322, civilunit@justice.gov.gr

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Grécko je viazané Haagskym protokolom o rozhodnom práve pre vyživovaciú povinnosť z 23. novembra 2007. Podľa tohto protokolu sa na vyživovaciú povinnosť vzťahuje právo členského štátu, v ktorom má miesto obvyklého pobytu osoba oprávnená na poberanie výživného, takže ak osoba oprávnená na poberanie výživného má bydlisko v Grécku, uplatňuje sa grécke právo.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V kapitole V nariadenia Rady č. 4/2009 sa stanovuje právo na právnu pomoc vrátane právneho poradenstva s cieľom dosiahnuť zmier pred začatím súdneho konania, právnej pomoci pri podaní návrhu na súdny alebo iný orgán a právneho zastúpenia, oslobodenia od platenia trov konania a odmien osobám splnomocneným na výkon úkonov počas konania. V členských štátoch, v ktorých neúspešnému účastníkovi možno uložiť povinnosť zaplatiť trovy protistrany, ak príjemca právnej pomoci prehrá spor, čo zahŕňa trovy, ktoré vznikli protistrane, ak by sa takéto trovy hradili, keby mal príjemca právnej pomoci obvyklý pobyt v členskom štáte konajúceho súdu, tlmočenie, preklad písomností požadovaných súdom alebo príslušným orgánom, ktoré predkladá príjemca právnej pomoci a ktoré sú potrebné na vyriešenie veci; cestovné výdavky, ktoré má znášať príjemca právnej pomoci, keď sa podľa právneho poriadku alebo súdu členského štátu vyžaduje fyzická prítomnosť osôb dotknutých podaním návrhu a súd rozhodne, že dotknuté osoby nemožno vypočúť k spokojnosti súdu žiadnymi inými prostriedkami.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ústredný orgán má okrem iného pravidelný kontakt s príslušnými orgánmi s cieľom: a) pomôcť pri identifikácii osoby povinnej platiť výživné alebo osoby oprávnenej na poberanie výživného; b) získať informácie o príjme a v prípade potreby o ostatných majetkových pomeroch osoby povinnej platiť výživné alebo osoby oprávnenej na poberanie výživného vrátane zistenia, kde sa majetok nachádza; a c) podporiť dobrovoľné platenie výživného.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 16/09/2016

Nárok na výživné - Španielsko

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné sa chápe, že znamená všetko potrebné, pokiaľ ide o stravovanie, bývanie, oblečenie a zdravotnú starostlivosť.

Výživné zahŕňa aj vzdelávanie a odbornú prípravu oprávneného na výživné, kým je maloletou osobou, a aj potom, ak sa stále vzdeláva z dôvodov, ktoré nezapríčinil sám. V prípade rozpadu manželstva, počas procesu rozluky alebo rozvodu možno uplatňovať nárok na výživné pre deti žijúce v domácnosti osoby, ktorá nie je finančne samostatná.

Náklady spojené s tehotenstvom a narodením dieťaťa sa zahŕňajú do výživného, pokiaľ nie sú pokryté inak.

Vzájomnú vyživovaciu povinnosť v plnom rozsahu majú:

1. - manželia;
2. - predkovia a potomkovia.

Súrodenci by mali prijímať len nevyhnutnú životnú pomoc v prípade potreby z akéhokoľvek dôvodu, ktorý nespôsobil oprávnený na výživné vrátane prípadnej pomoci potrebnej na ich vzdelávanie.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

V prípade detí až do dospelosti, ktorá sa v Španielsku dosahuje vo veku 18 rokov, s výnimkou prípadu, keď maloletá osoba má dostatočné vlastné príjmy. Vyživovacia povinnosť voči deťom po dosiahnutí dospelosti naďalej trvá, ak nie sú finančne samostatné, neukončili vzdelávací proces alebo nemajú prácu z dôvodu, za ktorý nenesú zodpovednosť. V prípade maloletých osôb bude tiež potrebné zohľadniť články Občianskeho zákonníka týkajúce sa spoločných účinkov anulovania manželstva, rozluky a rozvodu (článok 90 a nasledujúce).

Kým sú deti maloleté, je výživné prioritou a nevyhnutnou povinnosťou.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Návrhy treba podávať na súdy, príslušné súdy prvého stupňa (*Juzgados de Primera Instancia*).

Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Návrhy sa spracúvajú prostredníctvom *juicio verbal* (ústneho vypočutia). Ak sa uplatňuje nárok na výživné ako doplnkové opatrenie k rozluke alebo rozvodu, alebo ako úprava vzťahu medzi rodičom a dieťaťom v prípade rozchodu páru, spracúva sa spoločne s uvedeným konaním prostredníctvom *juicio verbal* s niektorými osobitnými vlastnosťami.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Návrh musí podať dotknutá strana osobne, s výnimkou maloletej osoby, keď návrh musí podať osoba právne zodpovedná za maloletého, štátny prokurátor (*el Fiscal*) alebo verejný orgán na ochranu maloletých. Návrh sa však môže podať prostredníctvom zástupcu pod podmienkou, že zástupca bude mať splnomocnenie, ktoré mu pred notárom udelil súdny úradník alebo konzul ktorejkoľvek španielskej diplomatickej misie v zahraničí.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Platí všeobecné pravidlo, že právomoc prislúcha súdu v mieste pobytu osoby povinnej platiť výživné. Ak existuje viacero osôb spoločne povinných platiť výživné (matka a otec), právomoc prislúcha súdu v mieste pobytu všetkých osôb alebo niektorej z nich. Ak osoba povinná platiť výživné nemá miesto pobytu v Španielsku, právomoc prislúcha súdu v mieste posledného pobytu povinnej osoby v Španielsku. Vo všetkých ostatných prípadoch právomoc prislúcha súdu v mieste pobytu osoby oprávnenej na poberanie výživného.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľov musí obhajovať advokát (*Abogado*) a zastupovať právny zástupca alebo prokurátor (*Procurador*).

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

V Španielsku sa neuplatňujú poplatky v prípadoch podávania návrhov zameraných výlučne na dosiahnutie platieb výživného s výnimkou honorárov advokátov, právnych zástupcov a znalcov, ak sú prizvaní.

Honoráre advokátov a právnych zástupcov závisia od výšky uplatňovaného nároku. Finančný príspevok na súdne trovy je k dispozícii v prípadoch, keď navrhovateľ alebo osoba, voči ktorej sa uplatňuje nárok na výživné, nemá finančné prostriedky a môže mať nárok na bezplatnú právnu pomoc v súlade so sadzovníkom stanoveným v článku 3 zákona 1/1996 z 10. januára 1996 o bezplatnej právnej pomoci. Pomoc spočíva v poskytnutí služieb súdom určeného advokáta alebo právneho zástupcu, ktorý bude uplatňovať právny nárok navrhovateľa a štát uhradí aj všetky súdne trovy, ako sú honoráre znalcov alebo náklady na publikovanie rozsudkov.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Vo väčšine prípadov sa stanovujú pravidelné platby výživného, ktoré majú podľa zákona formu mesačných splátok platených vopred. Len veľmi výnimočne sa stanoví jednorazová platba paušálnej sumy. Robí sa to v prípadoch, keď ide o zaplatenie meškajúcich platieb výživného, pričom dlžníkom je osoba bez základného majetku a toto je teda najlepší spôsob ochrany budúcich

platieb, alebo sa to robí na základe dohody medzi oboma stranami. Pri výpočte konkrétnej výšky výživného súd využíva abstraktné právne pravidlo založené na úmernosti troch aspektov: potrieb oprávneného na výživné, finančných možností povinného na plnenie výživného, a finančných možností ďalších osôb, ktoré sú tiež povinné prispievať na výživné (spoluživitelia) v rovnakej miere ako hlavný povinný na plnenie výživného. V súdnom rozhodnutí o výške výživného sa musia stanoviť podklady pre aktualizáciu v budúcnosti. Táto aktualizácia sa uskutočňuje automaticky, na základe plynutia času, a osoba zodpovedná za vykonávanie platieb musí uplatňovať aktualizovanú výšku výživného. Ak povinný na plnenie výživného nevykoná aktualizáciu platby, urobí to súd na žiadosť oprávneného na výživné. Suma výživného sa môže zmeniť (opäť na žiadosť dotknutej strany), ak sa podstatne zmenia skutočnosti, z ktorých sa vychádzalo pri jej stanovení: suma sa musí zvýšiť, ak sa zlepšila finančná situácia povinného na plnenie výživného alebo ak sa zhoršila finančná situácia oprávneného na výživné a potrebuje zvýšenú podporu (napríklad pri zhoršení choroby); suma sa musí znížiť, ak sa zhoršila finančná situácia povinného na plnenie výživného alebo ak sa zlepšila finančná situácia oprávneného na výživné. Vyživovacia povinnosť napokon môže zaniknúť, ak zaniknú dôvody jej určenia.

Generálna súdna rada (*Consejo General del Poder Judicial, CGPJ*) navrhla tabuľky na výpočet výživného. Sú usmernením, ktoré vychádza z potrieb detí s prihliadnutím na príjem rodičov a počet detí v rodine. Náklady na bývanie a školské vzdelávanie boli z výpočtu vylúčené, a preto sa konečná suma výživného musí v každom prípade upraviť s ohľadom na tieto náklady. Pozri http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder_Judicial.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Platby sa zvyčajne vykonávajú v peňažnej forme. Existujú však dve výnimky: povinný na plnenie výživného sa môže rozhodnúť, že splní vyživovaciu povinnosť poskytnutím stravovania a ubytovania oprávnenému na výživné vo svojom domove, pričom judikatúra túto možnosť značne obmedzuje v prípade, že nie je žiadna záruka dobrých vzťahov; platba prostredníctvom prevodu hnutelného majetku alebo práv je výnimočná a vhodná len na splácanie meškajúcich platieb výživného v prípade, keď existuje riziko straty hnutelného majetku alebo ak povinný na plnenie výživného nemá žiadny majetok. Výživné sa vypláca priamo oprávnenému na výživné. Najbežnejšou formou platby je bankový prevod. Ak je oprávnený na výživné maloletý alebo ak nemá právnu spôsobilosť, vykoná sa platba jeho právnomu zástupcovi.

V konaniach súvisiacich s rozpadom manželstva alebo so vzťahmi medzi rodičom a dieťaťom súdy umožňujú ako formu platenia výživného priamo uhrádzať oprávnenému určité výdavky týkajúce sa maloletého dieťaťa (napr. na školské vzdelávanie, zdravotné poistenie atď.).

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V takom prípade môže oprávnený na výživné podať žiadosť o výkon súdneho rozhodnutia, ktorým sa určila existencia práva na platby výživného. V Španielsku sa používajú tieto prostriedky na výkon súdneho rozhodnutia: zrážky zo mzdy (okrem životného minima, ktoré určí súd), prikázanie pohľadávky z preplatkov na daniach, prikázanie pohľadávky z účtov v banke, prikázanie pohľadávky zo sociálnych dávok, exekúcia hnutelného majetku. v určitých prípadoch môže neplatenie výživného predstavovať trestný čin a páchatel' môže byť odsúdený na trest odňatia slobody.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V prípade neplatenia výživného neexistuje kvantitatívne obmedzenie pri exekúcii bankových účtov alebo hnutelného majetku dlžníka, na rozdiel od situácie v prípade iných dlhov. Konanie na presadenie plnenia príslušných povinností sa nemôže začať po uplynutí piatich rokov.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V prípadoch pohľadávok na výživné maloletých alebo osôb, ktoré nemajú právnu spôsobilosť, môže zastupovanie prevziať prokuratúra.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

„Záručný fond na vyplácanie výživného“ vytvorený na základe zákona 42/2006 z 28. decembra 2006 a upravený kráľovským dekrétom 1618/2007 zo 7. decembra 2007 je fondom bez právnej subjektivity, ktorého účelom je zaručiť, aby maloleté deti dostali nevyplatené priznané výživné, splatné na základe dohody schválenej súdom alebo na základe súdneho rozhodnutia v konaní o rozluke, rozvode, anulovaní manželstva, určení otcovstva alebo výživnom, vyplatením sumy, ktorá sa bude považovať za zálohovú platbu.

Základnou podmienkou oprávnenosti na zálohovú platbu z tohto fondu je, aby rozhodnutie o priznaní výživného vydal španielsky súd.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Áno, podľa pravidiel Európskej únie a medzinárodných dohovorov o platení výživného, ktoré Španielsko ratifikovalo, môže oprávnený na výživné požiadať o pomoc ústredný orgán Španielska, ktorý patrí pod ministerstvo spravodlivosti.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Všetkými dostupnými prostriedkami je možné kontaktovať oddelenie medzinárodnej právnej spolupráce (*Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional*) na ministerstve spravodlivosti. Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Telefón: 00 34 91 3902228/2295/4437. Fax: 00 34 91 3904457.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Oprávnený na výživné, ktorý má miesto pobytu v inom členskom štáte, môže kontaktovať ústredný orgán tohto štátu, predložiť dôkaz, že má nárok na výživné, a požiadať daný ústredný orgán, aby sa skontaktoval so španielskym ústredným orgánom a aby ten začal vykonávacie konanie v Španielsku. To je v súlade s pravidlami Európskej únie a medzinárodnými dohovormi o platení výživného, ktoré Španielsko ratifikovalo.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Je potrebné splniť podmienky stanovené orgánmi príslušného štátu.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Európska únia (a teda aj Španielsko) ratifikovala protokol 8. apríla 2010.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti musia mať účastníci sporu, na ktorý sa vzťahuje toto nariadenie, účinný prístup k spravodlivosti v inom členskom štáte vrátane vykonávacieho a odvolacieho konania alebo konania o preskúmaní, za podmienok ustanovených v príslušnej kapitole. Okrem toho dožiadaný členský štát poskytne bezplatnú právnu pomoc, pokiaľ ide o všetky žiadosti oprávnenej osoby podľa článku 56 týkajúce sa vyživovacej povinnosti, ktorá vyplýva zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom mladším ako 21 rokov.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Do zákona 1/1996 z 10. januára 1996 o bezplatnej právnej pomoci bola vložená kapitola VIII s názvom „Bezplatná právna pomoc v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie“, v ktorej sa upravuje toto právo vo vzťahu k fyzickým osobám, či už ide o občanov Európskej únie, alebo o štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú miesto trvalého bydliska v jednom z členských štátov.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 30/05/2019

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
  - 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
  - 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
  - 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
  - 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
  - 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
  - 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
  - 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
  - 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
  - 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
  - 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
  - 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
  - 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
  - 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
    - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
    - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
  - 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
    - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
    - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
  - 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
  - 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
  - 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
  - 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?
-

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť je vo francúzskom práve povinnosť, ktorú zákon ukladá osobe disponujúcej príslušnými prostriedkami, aby zabezpečila potreby inej osoby, s ktorou ju spája pokrvný alebo nepokrvný príbuzenský vzťah. Výživné sa teda môže vyplácať v prospech rôznych osôb vrátane nasledujúcich:

- od jedného z manželov tomu druhému (články 212 a 214 Občianskeho zákonníka),

- deťom od svojich rodičov (články 203, 371-2 a 373-2-2 Občianskeho zákonníka),
- otcom, matkám a ďalším predkom od svojich detí (článok 205 Občianskeho zákonníka),
- svokrom a svokrám od svojich zaťov a neviest (článok 206 občianskeho zákonníka),
- pozostalým z manželov v núdzi (článok 767 Občianskeho zákonníka).

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

V prípade výživného určeného pre deti neexistuje žiadna zákonná veková hranica a povinnosť výživy a vzdelávania na strane rodičov nezaniká automaticky po dosiahnutí veku plnoletosti dieťaťa (článok 371-2 Občianskeho zákonníka). Je nutné rozlišovať dve obdobia:

- pokým je dieťa maloleté, alebo pokým je už plnoleté, ale ešte nenadobudlo finančnú sebestačnosť, rodičia majú v jeho prípade povinnosť výživy a vzdelávania, aby mu poskytli podmienky potrebné pre dosiahnutie rozvoja a vzdelania,
- keď povinnosť výživy a vzdelávania zanikne, uplatňuje sa všeobecný režim vyživovacej povinnosti za predpokladu, že navrhovateľ preukáže svoj stav núdze (články 205 a 207 Občianskeho zákonníka).

Príspevok môže byť vyplatený úplne alebo čiastočne dieťaťu, ktoré dosiahlo plnoletosť.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak sa výživné nevypláti dobrovoľne, osoba oprávnená na výživné, jej zástupca alebo hlavný poverený správca bude musieť podať žalobu na účely určenia výživného a odsúdenia dlžníka.

Návrh na výživné môže byť hlavným predmetom konania, alebo môže byť podaný pri inej príležitosti, napríklad v rámci rozvodového konania alebo konania vo veci stanovenia postupov výkonu rodičovských práv a povinností.

Pokiaľ ide o návrhy na výživné medzi dospelými osobami, tak osoba, ktorá požaduje výživné, musí preukázať, že je v núdzi a nie je schopná zabezpečiť si živobytie sama. Ak však oprávnená osoba sama závažne nesplní svoje záväzky voči dlžníkovi, sudca ho môže zbaviť celého alebo časti dlhu (článok 207 Občianskeho zákonníka).

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Podľa francúzskeho práva sa maloletá osoba nepovažuje za osobu oprávnenú na výživné: iba rodič alebo jeho zodpovednosťou poverená tretia osoba má toto postavenie a môže konať voči druhému rodičovi alebo rodičom na účel stanovenia príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa.

Služby sociálnej pomoci môžu na základe článku 205 Občianskeho zákonníka (článok L132-7 zákona o sociálnych veciach a rodine) konať namiesto osoby oprávnenej na výživné v prípade nečinnosti tejto osoby.

Nemocnice a verejné zdravotnícke zariadenia/zariadenia starostlivosti disponujú priamym prostriedkom proti osobám povinným na plnenie výživného hospitalizovaných osôb (článok L6145-11 zákona o verejnom zdraví).

Osobu v poručníctve musí zastupovať jej poručník (článok 475 občianskeho zákonníka).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Žaloba musí byť podaná **sudcovi v rodinných záležitostiach** na krajskom súde (článok L. 213-3 zákona o organizácii súdov).

S výhradou uplatnenia ustanovení nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach vyživovacej povinnosti sa v článku 1070 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že sudca príslušný prejednávať rodinné záležitosti je:

- sudca v mieste bydliska rodiny,
- sudca v mieste bydliska jedného z rodičov, ak žijú oddelene, u ktorého majú maloleté deti zvyčajné bydlisko v prípade spoločného výkonu rodičovských práv a povinností, alebo v mieste bydliska rodiča, ktorý sám vykonáva rodičovské práva a povinnosti, a v iných prípadoch sudca v mieste, kde má bydlisko osoba, ktorá nepodala návrh na konanie.

V prípade spoločného návrhu je príslušný sudca v mieste bydliska jednej zo strán podľa ich výberu.

Pokiaľ sa však spor týka výlučne výživného, príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa, uspokojovania potrieb rodiny alebo príspevku na výživu rozvedeného manžela, príslušný sudca môže byť v mieste bydliska oprávneného manžela alebo rodiča, ktorý je primárne zodpovedný za nezaopatrené deti, a to aj v prípade, ak sú dospelé.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Konanie je ústne a bez povinného zastúpenia: navrhovateľ sa môže dostaviť pred sudcu s potrebnými podpornými dokumentmi osobne.

Konanie môže začať predvolaním (prostredníctvom súdneho úradníka) alebo jednoduchým návrhom adresovaným súdu.

V prípade navrhovania výživného v rámci rozvodového konania musí byť navrhovateľ zastúpený právnikom.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Na prvom stupni neexistujú žiadne súdne poplatky. Pri odvolaní je poplatok vo výške 225 eur.

Navrhovateľ môže za určitých podmienok týkajúcich sa jeho finančných zdrojov využiť právnu pomoc.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Možné formy príspevku na výživu a vzdelávanie dieťaťa sú tieto:

- mesačná platba oprávnenému rodičovi (najbežnejší spôsob),
- priama úhrada nákladov vynaložených v prospech dieťaťa,
- právo užívať a obývať nehnuteľnosť patriacu dlžníkovi, alebo vzdanie sa majetku v užívacom práve, alebo pridelenie majetku generujúceho príjem v prospech oprávnenej osoby.

Príspevok sa vypočíta na základe **zdrojov každého rodiča a potrieb dieťaťa**. Ministerstvo spravodlivosti zverejňuje od roku 2010 referenčnú tabuľku, **ktorá je len orientačná**, no vychádza z príjmov osoby povinnej a osoby oprávnenej, počtu nezaopatrených detí a rozsahu práva styku a ubytovania. Sudca vo svojom rozhodnutí systematicky stanovuje **indexáciu** príspevku (na index spotrebiteľských cien mestských domácností vo všeobecnosti).

Iné výživné:

Pri určovaní výšky **príspevku jedného z manželov na uspokojovanie potrieb rodiny** musí sudca vziať do úvahy všetky výdavky zainteresovanej strany, ktoré zodpovedajú potrebným alebo nevyhnutným nákladom. Má formu peňažnej dávky, úhrady záväzkov vyplývajúcich z pôžičky alebo užívania spoločnej domácnosti.

Pokiaľ ide o **príspevok na výživné priznaný jednému z manželov v rozvodovom konaní z titulu vyživovacej povinnosti manželov**, je možné ustanoviť úhradu celých alebo časti mesačných splátok pôžičky. Súdny však uprednostňuje vyplácanie celej mesačnej sumy. Tento príspevok sa stanovuje podľa **životnej úrovne, ktorú si môže nárokovať ten z manželov, ktorý oň žiada, vzhľadom na možnosti druhého z manželov**.

Výživné priznané predkom a svokre alebo svokrovi sa stanovuje len v **pomere k potrebe osoby, ktorá si ho nárokuje, a k majetku osoby, ktorá ho má vyplácať**. Sudca môže aj z úradnej moci a v závislosti od okolností prípadu výživné opatriť doložkou o zmene, ktorú povoľujú platné právne predpisy (článok 208 Občianskeho zákonníka).

Vo veci výživného je revízia príspevkov vždy možná za predpokladu, že navrhovateľ odôvodní zmenu okolností ovplyvňujúcich finančné zdroje oprávnenej a/alebo povinnej osoby a/alebo potreby dieťaťa/oprávnenej osoby.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

V Občianskom zákonníku sa neuprednostňuje žiadny spôsob platby. Platobné podmienky môžu byť určené na základe dohody medzi stranami. Ak taká dohoda neexistuje, o platobných podmienkach rozhodne sudca.

Výživné sa vypláca priamo oprávnenej osobe alebo službe sociálnej pomoci, nemocnici alebo verejným zariadeniam starostlivosti, alebo zdravotníckym zariadeniam, ktoré konali na súde namiesto oprávnenej osoby.

Treba poznamenať, že pokiaľ ide o príspevok na výživu dieťaťa, výživné je možné úplne alebo čiastočne nahradiť zaplatením peňažnej sumy akreditovanému subjektu, ktorý ako protihodnotu prizná dieťaťu indexovanú rentu (článok 373-2-3 Občianskeho zákonníka). Sudca môže tiež rozhodnúť, že výživné bude vyplatené priamo plnoletému dieťaťu.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Oprávnená osoba s exekučným titulom môže priamo osloviť súdneho exekútora, aby prijal vykonávacie opatrenie týkajúce sa majetku dlžníka (s výnimkou zabavenia nehnuteľného majetku alebo mzdy, pre ktoré je nevyhnutné predchádzajúce súdne rozhodnutie). Súdny úradník má rozsiahlu právomoc vyšetrovania u správnych orgánov na získanie informácií potrebných na lokalizovanie dlžníka alebo jeho majetku.

Hlavné postupy vymáhania, ktoré môže oprávnená osoba použiť, sú tieto:

- **postup priamej platby** (články L 213-1 a R 213-1 a nasledujúce Civilného exekučného poriadku): umožňuje vymôcť nedoplatky príspevkov za posledných šesť mesiacov a aktuálny príspevok. Súdny úradník oznámi exekvovanej tretej strane (zamestnávateľovi, banke alebo akejkoľvek povinnej tretej strane dlžníka výživného) jej povinnosť zaplatiť sumu príspevku priamo súdnemu úradníkovi,
- **zabavenie mzdy** (články L 3252-1 a R 3252-1 a nasledujúce Zákonníka práce): zabavenie musí povoliť sudca,
- **preventívne zablokovanie** (články L 211-1, L 162-1, R 211-1 a R 162-1 a nasledujúce Civilného exekučného poriadku) umožňuje zabaviť pohľadávky dlžníka (najčastejšie ide o zablokovanie bankového účtu),
- **zabavenie tovaru** (články L 221-1 a R 221-1 a nasledujúce Civilného exekučného poriadku): zabavenie hmotného hnuťelného majetku (ako je televízor, vozidlo atď.),
- **zabavenie nehnuteľnosti** (články L 311-1 a R 311-1 a nasledujúce Civilného exekučného poriadku): vzťahuje sa na nehnuteľný majetok vo vlastníctve dlžníka. Predaj majetku musí povoliť sudca poverený výkonom rozhodnutia.

Poplatky súdneho úradníka sú vo výlučnej zodpovednosti dlžníka výživného.

V trestných prípadoch môže byť dlžník odsúdený za **opustenie rodiny**. Tento trestný čin sa trestá odňatím slobody na dva roky a pokutou vo výške 15 000 eur (článok 227-3 Trestného zákonníka).

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Vo veci výživného je premlčacia lehota 5 rokov od každého dátumu splatnosti (článok 2224 Občianskeho zákonníka).

Postup priamej platby nemožno uplatniť na nedoplatky staršie ako 6 mesiacov. To však nevylučuje možnosť použitia iných prostriedkov na vymozenie starších nedoplatkov.

Exekučné postupy sa musia obmedziť na to, čo sa ukáže ako nevyhnutné na vymáhanie pohľadávky, pričom nesmie dochádzať k zneužívaniu pri výbere týchto opatrení.

Niektoré druhy majetku sú nezabaviteľné zo zákona: výživné, hnuťelný majetok potrebný pre každodenný život a prácu dlžníka, predmety nevyhnutné pre osoby so zdravotným postihnutím, určité sociálne minimá a rodinné prídavky. Nie je možné jednej osobe z bankového účtu zabaviť sumy, ktoré presahujú výšku minimálneho príjmu (*revenu de solidarité active*, tzv. príjem na základe aktívnej solidarity). V prípade zabavenia mzdy sa zabaviteľná výška určuje podľa výšky príjmov dlžníka a počtu jeho závislých osôb.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Subjekty povinné vyplatiť rodinné prídavky môžu za určitých podmienok vstúpiť do práv osoby oprávnenej na výživné. V tom prípade môžu vystupovať v rámci trestného stíhania v mene a namiesto takej osoby. Okrem toho, ak súkromné postupy vymáhania nefungujú, je možné požiadať štátneho prokurátora, aby prostredníctvom verejného účtovníka začal verejné konanie vo veci vymáhania.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Subjekty povinné vyplatiť rodinné prídavky môžu za určitých podmienok zaplatiť osobe oprávnenej na výživné príspevok na podporu rodiny ako zálohu splatného výživného.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Ak má dlžník miesto pobytu v zahraničí a oprávnená osoba sa nachádza vo Francúzsku, táto môže kontaktovať úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné (RCA) na Ministerstve zahraničných vecí a medzinárodného rozvoja. Tento úrad bude kontaktovať ústredný orgán štátu miesta pobytu dlžníka s cieľom vymôcť pohľadávku.

Oprávnená osoba sa tiež môže obrátiť na fond pre rodinné prídavky, z ktorého môže získať finančnú podporu v prípade nesplnenia povinnosti dlžníka, a to aj v prípade, ak má tento miesto pobytu v zahraničí.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Francúzsky ústredný orgán je možné kontaktovať poštou, telefonicky alebo e-mailom:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: [✉ recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr](mailto:recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr)

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Ak má dlžník miesto pobytu vo Francúzsku a oprávnená osoba v zahraničí, táto **musí kontaktovať ústredný orgán štátu, v ktorom má miesto pobytu**. Dožadujúci ústredný orgán sa potom obráti na francúzsky ústredný orgán (úrad pre vymáhanie pohľadávok na ministerstve zahraničných vecí), ktorý prijme potrebné opatrenia na vymáhanie pohľadávky.

Oprávnená osoba, ktorá má vykonateľné rozhodnutie, sa tiež môže obrátiť priamo na súdneho úradníka, aby začal konať vo vymáhaní pohľadávky (bez sprostredkovania ústrednými orgánmi). V tom prípade nebude môcť využiť pomoc ústredného orgánu.

Treba poznamenať, že ak neexistuje súdny príkaz stanovujúci zásadu výživného, ústredný orgán dožadujúceho členského štátu môže pri prijímaní rozhodnutia predložiť úradu pre vymáhanie pohľadávok na výživné žiadosť o rozhodnutie, aby sa zásada výživného stanovila rozhodnutím francúzskeho súdu [príloha VII k nariadeniu (ES) č. 4/2009].

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Francúzsky ústredný orgán je možné kontaktovať poštou, telefonicky alebo e-mailom:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: [✉ recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr](mailto:recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr)

Ak sa oprávnená osoba rozhodne priamo využiť služby súdneho úradníka, údaje príslušného úradníka nájde pod položkou „*Trouve r un huissier*“ („Nájsť súdneho úradníka“) alebo na webovej lokalite Národnej komory súdnych vykonávateľov.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Právna pomoc môže byť úplná alebo čiastočná. Priznáva sa:

- automaticky deťom do 21 rokov podľa článku 46 nariadenia (ES) č. 4/2009,
- v iných prípadoch, ak navrhovateľ spĺňa podmienky finančných zdrojov stanovené zákonom (zákon č. 91-647 z 10. júla 1991 o právnej pomoci a vyhláška č. 91-1266 z 19. decembra 1991).

Právna pomoc vo Francúzsku zahŕňa náklady na advokáta určeného rozhodnutím o právnej pomoci pre súdne konanie, ako aj náklady na súdneho úradníka určeného tým istým rozhodnutím na konanie vo veci vymáhania pohľadávky.

Žiadosti o právnu pomoc v súvislosti s vyživovacou povinnosťou sa riadia rovnakým spôsobom ako iné cezhraničné spory podľa s **memorie Rady 2003/8/ES z 27. januára 2003.**

Žiadosť o právnu pomoc zasiela oprávnená osoba vo francúzskom jazyku na Úrad pre prístup k právu a spravodlivosti a pre pomoc obetiam (SADJAV) na túto adresu:

Ministère de la Justice

Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes

Bureau de l'aide juridictionnelle

13, Place Vendôme

75042 PARIS Cedex 01

Tel.: 01 44 77 71 86

Fax: 01 44 77 70 50

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné (RCA) potvrdzuje prijatie žiadosti od zahraničného ústredného orgánu vrátane poskytnutých dokumentov. Overuje úplnosť spisu, ako aj presnosť a využiteľnosť dokumentov, a to najmä právnych. V záujme predvídania akéhokoľvek problému s výkonom úrad RCA požiadava odosielajúci orgán o podrobnosti a/alebo iné výpisy alebo preklady výpisov v prípade potreby. Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné uľahčuje zavedenie postupov podávania žiadostí podľa článku 56 prostredníctvom ich postúpenia miestne príslušným súdnym orgánom.

Úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné pomáha pri lokalizovaní dlžníka a uľahčuje vyhľadávanie informácií o jeho finančných zdrojoch prostredníctvom postúpenia na štátneho prokurátora a služby v rámci generálneho riaditeľstva verejných financií podľa článkov 61, 62 a 63 nariadenia (ES) 4/2009.

Ústredný orgán tiež uľahčuje mimosúdne vyrovnanie prostredníctvom priameho kontaktu s dlžníkom a postúpením svojich návrhov na dobrovoľné vyplatenie oprávnenej osobe prostredníctvom ústredného orgánu štátu miesta pobytu oprávnenej osoby.

V prípade neúspešného mimosúdneho vymáhania je vždy možné súdne vymáhanie, pokiaľ je zahraničné rozhodnutie vo Francúzsku vykonateľné. Úrad pre vymáhanie pohľadávok je v kontakte so súdnym úradníkom povereným vymáhaním s cieľom zabezpečiť pokrok v postupe vymáhania.

Úrad RCA systematicky vyžaduje realizáciu bankového prevodu.

Ak je na vymáhanie výživného nevyhnutné určenie rodičovstva, úrad pre vymáhanie pohľadávok na výživné informuje oprávnenú osobu o orgáne príslušnom pre toto konanie.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 04/06/2018

Nárok na výživné - Taliansko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [it](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#).

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

V talianskom právnom systéme existujú rôzne pojmy, podmienky a sumy pomoci rodine v závislosti od vzťahu medzi povinnou a oprávnenou osobou.

Vyživovacia povinnosť (*obbligazione alimentare*) je hmotná pomoc osobe, ktorá nie je schopná zabezpečiť si vlastnú výživu. Vyživovaciu povinnosť majú určité osoby identifikované zákonom ako súčasť svojich povinností v rámci rodinnej solidarity.

Pravidlá týkajúce sa vyživovacej povinnosti sú uvedené v článku 433 a nasl. občianskeho zákonníka. Výživné sa musí platiť, ak:

- existuje osobitný právny vzťah medzi osobou povinnou na plnenie výživného a oprávnenou osobou,
- oprávnená osoba, ktorá nie je schopná zabezpečiť si vlastné živobytie, je v situácii núdze.

Poradie povinných osôb:

- manžel,
- deti,
- rodičia alebo (v prípade ich neexistencie) priami príbuzní vo vzostupnej línii,
- zaťovia a nevesty,
- svokrovia a svokry,
- bratia a sestry.

Najbližší príbuzný podľa uvedeného poradia má vyživovaciu povinnosť. Ak na rovnakej úrovni existuje viac osôb, povinnosť sa medzi nimi rozdelí podľa ich finančnej situácie.

Výška výživného je úmerná potrebám oprávnenej osoby a finančnej situácii povinnej osoby. Výživné by však nemalo prekročiť sumu nutnú na pokrytie základných životných potrieb osoby v núdzi s ohľadom na jej sociálne postavenie.

Kompenzačné výživné medzi manželmi (*assegno di mantenimento*) je finančná pomoc jedného z manželov druhému v prípade rozluky alebo rozvodu. Má zabezpečiť, aby si oprávnená osoba udržala životnú úroveň, ktorú mala počas manželstva. *Assegno di mantenimento* nie je podmienená situáciou núdze oprávnenej osoby a oprávnená osoba má na tento typ výživného nárok aj v prípade, že pracuje. Tento druh výživného možno zrušiť alebo sa môže nahradiť jedinou platbou.

Keďže účelom tohto druhu výživného je zabezpečiť, aby si manžel udržal podobnú životnú úroveň ako pred rozlukou alebo pred rozvodom, je toto výživné zvyčajne vyššie ako výživné medzi manželmi (*assegno alimentare*). *Assegno di mantenimento* sa však nevypláca manželovi, ktorý rozlukou alebo rozvodom spôsobil.

Pojem „*assegno di mantenimento*“ sa vzťahuje aj na finančnú podporu, ktorú rodičia musia platiť vo vzťahu ku svojim deťom po rozvoде alebo rozluke.

Deti majú právo na výživné od svojich rodičov úmerne k ich prostriedkom a v závislosti od ich schopnosti pracovať v zamestnaní alebo z domu. V prípade rozluky alebo rozvodu súd stanoví povinnosť pravidelne platiť výživné a určí jeho výšku, pričom zohľadní potreby dieťaťa, jeho životnú úroveň v čase, keď žilo s oboma rodičmi, obdobia strávené s každým z rodičov, finančné zdroje oboch rodičov a peňažnú hodnotu domácich a opatrovateľských povinností, ktoré každý z rodičov vykonáva.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Deti majú až do dosiahnutia plnoletosti právo na výživné od svojich rodičov úmerne k ich prostriedkom a v závislosti od ich schopnosti pracovať v zamestnaní alebo z domu. V prípade rozluky alebo rozvodu súd stanoví povinnosť pravidelne platiť výživné (pozri predchádzajúci oddiel).

Ak dieťa dosiahlo plnoletosť, ale ešte nie je finančne nezávislé, sudca môže jednému alebo oboj rodičom nariadiť platiť pravidelné výživné, zvyčajne priamo dieťaťu. Keď sa dieťa, ktoré dosiahlo plnoletosť, stane finančne nezávislým a následne sa znova dostane do finančných ťažkostí, rodičia sú povinní plniť iba „*obbligazione alimentare*“.

Ak má dieťa, ktoré dosiahlo plnoletosť, závažné zdravotné postihnutie, uplatňujú sa pravidlá pre maloleté deti.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak chce oprávnená osoba uplatniť svoj nárok na výživné (*alimenti*), musí podať návrh (*atto di citazione*) na súde v mieste pobytu a priložiť listinné dôkazy.

Po začatí konania je možné požiadať súd o priznanie predbežného výživného pred vydaním konečného rozhodnutia.

O určenie výživného na deti alebo manžela možno požiadať v samostatnom konaní alebo v rámci konania o rozluke alebo rozvode. Súd môže o výživnom rozhodnúť aj počas prvého pojednávania.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

V súlade s nariadením (ES) č. 4/2009 má právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti v členských štátoch:

- a) súd v mieste obvyklého pobytu odporcu, alebo
- b) súd v mieste obvyklého pobytu oprávneného, alebo
- c) súd, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o osobnom stave, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov, alebo
- d) súd, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o rodičovských právach a povinnostiach, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti je spojená s týmto konaním, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Návrh, ktorým sa začína konanie o výživnom, musí podať advokát zastupujúci účastníka na súde.

Zastupovanie advokátom nie je nutná, ak je rozhodnutie o výživnom súčasťou dohody medzi dvoma manželmi. V takom prípade sa dohoda predloží súdu, ktorý ju skontroluje a schváli.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Osoba, ktorá podáva návrh na občianskom súde, musí zaplatiť súdny poplatok (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*). Tento poplatok sa líši v závislosti od druhu a hodnoty veci. Súdny poplatok sa vzťahuje aj vydanie súdneho rozhodnutia.

Ani jeden z týchto poplatkov sa však neplatí vo veciach týkajúcich sa vyplácania výživného na deti.

Účastníci musia zaplatiť odmenu a náklady svojho advokáta.

Osoby, ktoré nemajú dostatok prostriedkov, môžu požiadať o pridelenie advokáta, ktorý im bude pomáhať bezplatne, pričom súvisiace náklady zaplatí štát (právna pomoc).

Na právnu pomoc má nárok žiadateľ s ročným zdaniteľným príjmom maximálne 10 766,33 EUR. Ak dotknutá osoba žije so svojim manželom alebo s inými rodinnými príslušníkmi, vypočíta sa celkový ročný príjem tak, že sa sčítajú príjmy všetkých rodinných príslušníkov vrátane žiadateľa. V takom prípade sa maximálny príjem oprávňujúci na právnu pomoc zvýši o 1 032,91 EUR na každého rodinného príslušníka, s ktorým žiadateľ žije.

Žiadosti o právnu pomoc sa podávajú Rade advokátskej komory (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*) v mieste, kde sa nachádza súd príslušný pre danú vec. Žiadosti sa musia podať na tlačivách, ktoré sú dostupné na sekretariáte Rady advokátskej komory a na jej webových stránkach. K tlačivám musia byť priložené dokumenty, ktoré sú na tlačivách uvedené.

V žiadosti musí byť uvedené odôvodnenie a právny základ pohľadávky. K žiadosti sa musia priložiť aj listinné dôkazy. Rada advokátskej komory neprizná právnu pomoc, ak sú pohľadávky uplatňované na súde zjavne neopodstatnené.

Ak Rada advokátskej komory žiadosť prijme, dotknutá osoba si môže vybrať advokáta zo zoznamu schválených advokátov poskytujúcich právnu pomoc. Niektoré Rady určia advokáta pre danú vec samy.

Žiadosť o právnu pomoc možno podať v akejkoľvek fáze a na akomkoľvek stupni a je platná pre všetky nasledujúce stupne za predpokladu, že dotknutá osoba naďalej nemá dostatok prostriedkov.

V prípade zamietnutia žiadosti o právnu pomoc ju dotknutá osoba môže opätovne predložiť príslušnému súdu.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súdne rozhodnutie určujúce výšku výživného, ktoré sa má vyplácať, a nariaďujúce jeho vyplácanie je vykonateľným rozhodnutím, a preto predstavuje exekučný titul.

Súdne rozhodnutie, ktorým sa priznáva nárok na výživné, ukladá povinnej osobe povinnosť vyplácať oprávnenej osobe sumu potrebnú na uspokojenie jej základných životných potrieb (náklady na živobytie, ubytovanie a oblečenie a náklady na základný tovar a služby potrebné na zachovanie dôstojného života). Pri rozhodovaní o výške výživného musí súd zohľadniť aj finančnú situáciu povinnej osoby.

Súdne rozhodnutie určujúce výšku výživného, ktoré sa má po rozvode alebo rozluke vyplácať oprávnenému manželovi, musí zohľadňovať aj životnú úroveň manželov počas ich manželstva.

Súdne rozhodnutie určujúce výšku výživného pre maloleté deti alebo deti, ktoré dosiahli plnoletosť, ale ešte nie sú finančne nezávislé, musí zohľadňovať ich vzdelávacie potreby.

Výživné sa automaticky upravuje v súlade s indexmi ISTAT alebo inými parametrami, na ktorých sa strany dohodnú alebo ktoré sú uvedené v súdnom rozhodnutí.

Výška vyplácaného výživného sa môže neskôr upraviť, ak oprávnená alebo povinná osoba podá návrh na príslušný súd, ktorým je zvyčajne súd, ktorý vydal pôvodne rozhodnutie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Súd stanoví spôsob platenia.

V prípade súdnej rozluky môže súd nariadiť tretím stranám, ktoré sú povinné platiť (aj pravidelne) povinnej osobe (napríklad jej zamestnávateľovi), aby časť peňazí vyplácali priamo druhému manželovi.

Výživné sa musí vyplácať osobe oprávnenej na výživné.

Výživné na maloleté deti sa zvyčajne vypláca manželovi, ktorý ich má v starostlivosti.

Výživné nariadené súdom na deti, ktoré dosiahli plnoletosť, ale nie sú finančne nezávislé, sa vypláca priamo týmto deťom.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak osoba, ktorej bolo nariadené platiť výživné, ho neplatí dobrovoľne, oprávnená osoba má k dispozícii zvyčajné prostriedky na vymáhanie finančných pohľadávok.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Právo na výživné sa nepremlčuje. Individuálne splátky, ktoré sú splatné, ale nie sú zaplatené, podliehajú päťročnej premlčacej lehote (oddiel 2948 ods. 2 občianskeho zákonníka). Premlčacia lehota navyše neplynie medzi manželmi a osobami s rodičovskými právami a povinnosťami vo vzťahu k osobám, ktoré dostávajú výživné.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V Taliansku neexistuje organizácia ani orgán, ktorý by osobám s nárokom na výživné pomáhal pri jeho vymáhaní. Osoba s nárokom na výživné musí sama, ak je plnoletá, alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ak je mladšia ako 18 rokov, podať s pomocou advokáta návrh na príslušnom súde.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Nie.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Osoba s nárokom na výživné od osoby žijúcej v inej krajine môže získať pomoc od ústredného orgánu Talianska. Musí podať žiadosť o uznanie rozhodnutia o výživnom a o vyhlásenie jeho vykonateľnosti a výkone v rámci systému spolupráce vytvoreného v súlade s kapitolou VII nariadenia (ES) č. 4/2009 prostredníctvom ústredného orgánu v členskom štáte, v ktorom má povinná osoba obvyklý pobyt.

Ústredným orgánom Talianska, ktorý bol v súlade s článkom 49 nariadenia (ES) č. 4/2009 určený na vymáhanie výživného v cezhraničných sporoch v európskom justičnom priestore, je Oddelenie Ministerstva spravodlivosti pre justíciu mladistvých (*Ministero della Giustizia – Dipartimento per la Giustizia Minorile*).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Na ústredný orgán Talianska sa možno obrátiť na týchto adresách:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile
Via Damiano Chiesa 23
00136 Rome

Tel: +39 668188325

Fax: +39 668808085

E-mail: [✉ acitalia0409.dgm@giustizia.it](mailto:acitalia0409.dgm@giustizia.it)

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Ak oprávnený žije v zahraničí a chce, aby sa v Taliansku vykonalo rozhodnutie o uznaní jeho nároku na výživné, môže požiadať o pomoc ústredný orgán členského štátu, v ktorom žije, a prostredníctvom tohto orgánu podať žiadosť v súlade s článkom 56 nariadenia (ES) č. 4/2009, pomocou systému spolupráce vytvoreného v súlade s kapitolou VII tohto nariadenia.

Žiadosť sa teda neposiela priamo ústrednému orgánu Talianska ani iným orgánom či súkromným organizáciám v Taliansku.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Pokiaľ ide o prístup k spravodlivosti v cezhraničných veciach, priamo sa uplatňuje systém stanovený v kapitole V nariadenia (ES) č. 4/2009.

V stručnosti to znamená, že v prípade žiadostí týkajúcich sa výživného na základe rodičovstva podaných prostredníctvom systému opísaného v kapitole VII, sa uplatňuje tento postup:

- vo veciach týkajúcich sa uznania alebo uznania a vyhlásenia vykonateľnosti rozhodnutia a vo veciach týkajúcich sa výkonu rozhodnutia vydaného v členskom štáte alebo už uznaného rozhodnutia – ak je oprávnená osoba mladšia ako 21 rokov, právna pomoc sa poskytuje automaticky bez ohľadu na príjem alebo na to, či sa žiadosť zdá opodstatnená, ako sa vyžaduje podľa všeobecných pravidiel (pozri oddiel 7).
- v iných druhoch vecí (žiadosti o vydanie alebo zmenu rozhodnutia) – ak sa žiadosť týka osoby mladšej ako 21 rokov, požaduje sa na účely poskytnutia právnej pomoci posúdenie toho, či je žiadosť opodstatnená. Nevyžaduje sa však posúdenie príjmov tejto osoby.
- ak je žiadateľ starší ako 21 rokov, môže v súlade s talianskym právom dostať právnu pomoc, ak spĺňa bežné podmienky týkajúce sa príjmu a opodstatnenosti žiadosti (pozri oddiel 7).

V prípade žiadostí o výživné, ktoré nesúvisia s rodičovstvom (teda v prípade žiadostí podaných manželom alebo inou osobou, ktorá je príbuznou oprávneného na výživné alebo s ním má väzbu), sa právna pomoc poskytne v súlade s talianskym právom, ak sú splnené bežné podmienky týkajúce sa príjmu a opodstatnenosti žiadosti (pozri oddiel 7).

Vo všetkých veciach sa uplatňuje kritérium kontinuity: žiadateľ, ktorý dostával úplnú alebo čiastočnú právnu pomoc v členskom štáte pôvodu, má nárok na právnu pomoc vo veciach začatých na súdoch v Taliansku týkajúcich sa uznania, vykonateľnosti alebo výkonu rozhodnutia.

Ak sú splnené uvedené podmienky, ústredný orgán Talianska odošle príslušnej Rade advokátskej komory žiadosť o právnu pomoc spolu so všetkými potrebnými dokumentmi predloženými žiadateľom.

Rada advokátskej komory na základe uvedených kritérií rozhodne, či sa má poskytnúť právna pomoc.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ústredný orgán Talianska používa na vybavovanie žiadostí o spoluprácu zaslaných v súlade s kapitolou VII tieto metódy:

- podporuje zmierlivé riešenia tým, že povinným posielajú výzvy, aby dobrovoľne splnili svoju vyživovaciu povinnosť,
- žiada povinné osoby, aby sa obrátili na ústredný orgán a dohodli sa na postupoch urovnania vecí,
- vyhľadáva povinné osoby v databáze národného registra talianskych obcí (*Indice nazionale dei comuni italiani*) a v databáze správy väznic (*Amministrazione penitenziaria*) alebo sa obracia na miestne úrady registra obyvateľov,
- získava informácie o príjmoch a majetku povinných osôb za pomoci daňovej polície (*polizia tributaria*),
- uľahčuje získavanie listinných dôkazov v súlade s článkom 51 ods. 2 písm. g) nariadenia v spolupráci so súdnymi orgánmi,
- uľahčuje poskytovanie právnej pomoci, ako je vysvetlené v oddieloch 7 a 18.XXX

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 22/01/2018

Nárok na výživné - Cyprus

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Zahŕňajú spoločnú vyživovaciu povinnosť rodičov voči ich maloletým deťom na základe ich finančných možností bez ohľadu na to, či žijú spolu alebo oddelene. Vyživovacia povinnosť sa vzťahuje na bývalého manžela, ak si nedokáže zabezpečiť živobytie z vlastných finančných zdrojov.

Osoby povinné na plnenie výživného sú rodičia voči deťom a/alebo bývalí manželia navzájom a dospelé deti voči svojim rodičom, ak títo rodičia nie sú schopní zabezpečiť si živobytie zo svojho majetku alebo príjmov.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť sa končí, keď dieťa dosiahne plnoletosť, teda keď dosiahne vek 18 rokov, okrem prípadov, keď si dieťa nedokáže po dosiahnutí plnoletosti zabezpečiť živobytie. Týka sa to prípadov, keď dieťa trpí fyzickou alebo duševnou chorobou alebo nemôže pracovať, lebo študuje v inštitúcii vysokoškolského alebo odborného vzdelávania, alebo keď chlapec vykonáva vojenskú službu.

V súlade s cyperským právom a konkrétne s článkom 34 zákona 216/90 o vzťahoch medzi rodičmi a deťmi majú aj dospelé deti vyživovaciu povinnosť voči rodičom.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Mali by ste sa obrátiť na súd, konkrétne na rodinný súd prefektúry, kde máte pobyť.

Postup sa začína prvotným návrhom na vyplatenie výživného, ku ktorej sa priloží prísažné vyhlásenie navrhovateľa, ktoré sa zaznamená do registra súdu. Návrh sa doručí odporcovi (povinnému na plnenie výživného), ktorý má právo byť vypočutý a podať námietku. Ak obaja účastníci súhlasia, na základe vzájomnej dohody sa vydá rozhodnutie o výživnom. V opačnom prípade sa návrh predloží na vypočutie a súd rozhodne na základe výpovedí oboch účastníkov.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Ak je oprávnený maloleté dieťa (teda dieťa mladšie ako 18 rokov), žiadosť podáva poručník oprávneného (napríklad matka) v mene a v prospech oprávneného.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Podľa článku 12 zákona 23/90 o rodinných súdoch (v znení neskorších predpisov), keď je oprávneným maloleté dieťa, príslušným je súd podľa miesta pobytu oprávneného alebo povinného (článok 12 ods. 1 písm. b)). Vo všetkých ostatných prípadoch (teda keď je oprávnený dospelý) je príslušným súd podľa miesta pobytu alebo podnikania navrhovateľa (oprávneného) alebo povinného (článok 12 ods. 1 písm. a)).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovatelia sa môžu obrátiť na súd osobne alebo prostredníctvom advokáta.

Postup nájdete v odseku 3 vyššie.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Postup zahŕňa platenie poplatkov vo forme odmeny advokáta (ak žiadateľa zastupuje advokát) a skutočných súdnych trov. Suma je stanovená v nariadeniach, ktoré pravidelne uverejňuje Najvyšší súd Cypru. Presné trovy závisia od dĺžky a/alebo zložitosti konania. Ak žiadateľ nemá dostatok finančných prostriedkov, môže požiadať o bezplatnú právnu pomoc podľa zákona 165(I)/2002 v znení neskorších predpisov.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Druhy výživného priznaného súdom sú výživné od rodiča na dieťa, od dieťaťa na rodiča a od bývalého manžela na bývalého manžela. Výška výživného sa vypočítava s ohľadom na potreby oprávneného a finančné možnosti povinného. Výživné zahŕňa všetko potrebné na živobytie a blahobyt oprávneného a navyše, podľa potreby, jeho náklady na vzdelanie (článok 37 zákona 216/90).

Rozhodnutie o výživnom môže súd preskúmať na žiadosť navrhovateľa (alebo jeho zástupcu), ak sa zmenia náklady na obživu alebo rodinná situácia oprávneného alebo ak sa zmení situácia povinného na plnenie výživného (článok 38 ods. 1 zákona 216/90).

Okrem zmien v situácii alebo nákladoch sa v zákone (článok 38 ods. 2 zákona 216/90) stanovuje desaťpercentný (10 %) automatický nárast sumy výživného každých dvadsaťštyri (24) mesiacov, pokiaľ súd nerozhodne inak.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca mesačne oprávnenému alebo jeho poručníkovi alebo ich advokátovi bankovým prevodom, šekom alebo v hotovosti.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinný podľa rozhodnutia odmietne platiť, výživné sa vymáha podobným spôsobom ako pokuta. Postup zahŕňa vydanie príkazu na zaistenie (článok 40 zákona 216/90).

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V súlade s článkom 9 ods. 3 zákona 232/91 je povinný oslobodený od povinnosti zaplatiť sumu dlžnú na základe rozhodnutia o výživnom za obdobie dlhšieho ako dva roky.

Prípadné obdobie neprítomnosti povinného v Cyperskej republike je z výpočtu uvedeného obdobia vyňaté.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Na vnútroštátnej úrovni taký orgán, ani organizácia neexistuje.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Pozri odpoveď na predchádzajúcu otázku.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Áno, v takom prípade môže navrhovateľ/oprávnený požiadať o pomoc ústredný orgán republiky, teda Ministerstvo spravodlivosti a verejného poriadku.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Dotknutá osoba alebo jej advokát sa môže obrátiť na ústredný orgán telefonicky, písomne (listom, faxom alebo e-mailom) alebo osobne.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Ak sa navrhovateľ/oprávnený nachádza v inej krajine a povinný sa nachádza na Cypre, navrhovateľ môže požiadať o pomoc Ministerstvo spravodlivosti a verejného poriadku, ktoré je ústredným orgánom, a to prostredníctvom príslušného ústredného orgánu v krajine, v ktorej sa nachádza, nie však priamo.

Alternatívne sa môže obrátiť priamo na súd prostredníctvom svojho právnik.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

V osobitnom prípade sa možno telefonicky alebo písomne (listom, faxom alebo e-mailom) obrátiť na ústredný orgán Cypru, ktorý poskytne pomoc so zaslaním písomného návrhu o určenie výživného príslušnému vnútroštátnemu súdu.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, Cyprus je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V súlade s novým nariadením o výživnom (nariadenie Rady (ES) č. 4/2009) sa návrhy teraz posielajú priamo príslušnému súdu republiky prostredníctvom ústredného orgánu republiky.

Prístup k spravodlivosti sa uľahčuje aj prostredníctvom poskytovania právnej pomoci podľa vnútroštátnych právnych predpisov, teda podľa zákona 165(I)/2002, a v súlade s príslušnou smernicou EÚ o právnej pomoci v cezhraničných sporoch.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V záujme správneho vykonávania článku 51 ústredný orgán úzko spolupracuje s ďalšími príslušnými orgánmi štátu, okrem iného s cieľom získať požadované informácie, napríklad adresu bydliska a podnikania povinného, informácie o jeho príjmoch atď., vyhľadať povinného a doručiť mu súdne dokumenty prostredníctvom získania jeho platnej doručovacej adresy a jej poskytnutia súdnym orgánom.

Keďže ústredný orgán poskytuje žiadateľom uvedenú právnu pomoc a odosiela žiadosti v súlade s nariadením (ES) č. 4/2009, otázka právnej pomoci nie je relevantná.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 17/07/2017

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

V lotyšských vnútroštátnych právnych predpisoch sa neuvádza komplexné vymedzenie výživného; existuje však jednotné chápanie konkrétnych otázok týkajúcich sa výživného na inú osobu. Napríklad výživné na dieťa predstavuje výdavky, ktoré je každý rodič povinný poskytnúť na dieťa bez ohľadu na finančnú situáciu rodiča. Minimálnu sumu výživného na dieťa stanovila vláda (*Ministru kabinets*, „Kabinet ministrov“). Vymedzenie výživného na dieťa sa stanovuje v zákone o Záručnom fonde pre poskytovanie výživného.

V prípade otázok týkajúcich sa vyživovacej povinnosti – na ktorú sa môže odkazovať rôznymi názvami, ako napríklad „výživné“ (*uzt urlidzekli*) alebo „prostriedky na zabezpečenie predchádzajúcej úrovne životných podmienok“ (*lidzekli iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšana*) – vychádza jednotné chápanie z judikatúry súdov. Napríklad sa všeobecne uznáva, že výživné medzi manželmi znamená dlhodobú finančnú pomoc, ktorú poskytuje jeden z manželov druhému manželovi v prípade, že sa jeho materiálna situácia zhoršila.

Osoby, ktoré majú vyživovaciu povinnosť (povinné osoby):

Rodičia majú vyživovaciu povinnosť voči svojim deťom

Rodičia dieťaťa sú povinní vyživovať dieťa dovtedy, kým nie je schopné žiť sa samostatne. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom sa preto nekončí dovŕšením plnoletosti dieťaťa. Súd však môže posúdiť, či sa má nárok na výživné priznať, ak dieťa dovŕšilo plnoletosť a preruší štúdium alebo odborné vzdelávanie a je schopné užiť sa prácou, ale nerobí to. Je potrebné vziať do úvahy, že rozsah vyživovacej povinnosti voči dieťaťu musí byť úmerný finančnej situácii rodiča. Každý rodič je však povinný prispievať na výživu dieťaťa v minimálnej výške stanovenej vládou, a to bez ohľadu na svoju finančnú situáciu. Vyživovacia povinnosť voči dieťaťu je záväzná bez ohľadu na to, či dieťa býva s jedným z rodičov, oboma rodičmi alebo žije oddelene.

Výživou dieťaťa sa rozumie poskytovanie stravy, oblečenia, ubytovania a zdravotnej starostlivosti, osobnej starostlivosti, vzdelávania a výchovy (zabezpečenie duševného a telesného rozvoja s ohľadom na osobnosť, zručnosti a záujmy dieťaťa a jeho prípravy na užitočnú prácu v spoločnosti).

Deti majú vyživovaciu povinnosť voči svojim rodičom

Všetky deti majú vyživovaciu povinnosť voči svojim rodičom v rovnakej miere. Ak sú finančné situácie detí odlišné, súd môže vymedziť rozsah ich vyživovacej povinnosti voči rodičom, ktorá bude úmerná finančnej situácii každého dieťaťa.

Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

Ak sa manželstvo vyhlási za neplatné a v čase jeho uzavretia si bol len jeden z bývalých manželov vedomý možnosti vyhlásiť manželstvo za neplatné, druhý z manželov, ktorý si tejto skutočnosti nebol vedomý, je oprávnený žiadať od prvého z manželov prostriedky úmerné finančnej situácii prvého z manželov s cieľom zabezpečiť si predchádzajúcu životnú úroveň. Podobne pri rozvoде alebo po ňom môže jeden z bývalých manželov požiadať druhého manžela o poskytnutie prostriedkov v rozsahu, ktorý je úmerný finančnej situácii druhého z manželov s cieľom zabezpečiť si predchádzajúcu životnú úroveň.

Povinnosť zabezpečiť bývalému manželovi predchádzajúcu životnú úroveň neexistuje za týchto okolností:

1. ak čas, ktorý uplynul od rozvodu alebo vyhlásenia manželstva za neplatné, je rovnako dlhý ako trvanie pôvodného manželstva alebo spolužitia v rámci manželstva, ktoré bolo vyhlásené za neplatné;
2. ak bývalý manžel uzavrel nové manželstvo;
3. ak príjem bývalého manžela pokrýva jeho výživu;
4. ak sa bývalý manžel vzdá výživného prostredníctvom svojej práce;
5. ak bývalý manžel s vyživovacou povinnosťou nemá dostatočné prostriedky na vlastnú výživu alebo sa stal práceneschopným;
6. ak bývalý manžel spáchal trestný čin voči druhému manželovi alebo proti životu, zdraviu, slobode, majetku alebo cti príbuzných druhého z manželov vo vzostupnej alebo zostupnej línii;
7. ak bývalý manžel zanechal druhého z bývalých manželov v bezmocnom stave, aj keď mu mohol poskytnúť pomoc;
8. ak bývalý manžel zámerne vzniesol krivé obvinenie z trestného činu voči ktorejkoľvek z osôb uvedených v bode 6;
9. ak bývalý manžel žije nemorálnym a márotnatným spôsobom;
10. ak jeden z manželov zomrie alebo sa považuje za mŕtveho;
11. ak existujú iné významné dôvody.

Starí rodičia majú vyživovaciu povinnosť voči vnúčatám

Ak dieťa nemá rodičov alebo ak rodičia nie sú schopní vyživovať dieťa, táto povinnosť pripadá starým rodičom rovnakou mierou. Ak sú finančné situácie starých rodičov odlišné, súd môže stanoviť rozsah vyživovacej povinnosti úmerne k finančnej situácii každého starého rodiča.

Vnúčatá majú vyživovaciu povinnosť voči svojim starým rodičom

Prípadná vyživovacia povinnosť voči starým rodičom pripadá vnúčatám rovnakou mierou. Ak sú finančné situácie vnúčať odlišné, súd môže vymedziť rozsah vyživovacej povinnosti úmerne finančnej situácii každého vnúčaťa.

Vyživovacia povinnosť na základe zmluvy o výživnom

Zmluvné strany sa môžu dohodnúť o poskytovaní výživy na základe zmluvy o výživnom. Podľa zmluvy o výživnom poskytuje jedna zmluvná strana druhej určitú materiálnu dávku, či už v hotovosti alebo v naturáliách, za čo sa druhá strana zaväzuje vyživovať prvú stranu počas celej dĺžky jej života, ak sa nestanoví iné obdobie. Ak sa zmluvné strany nedohodnú inak, výživné zahŕňa stravu, ubytovanie, oblečenie a starostlivosť; ak je príjemcom nepľnoletá osoba, zahŕňa aj výchovu a vzdelanie v inštitúcii primárneho vzdelávania.

Vyživovacia povinnosť vyplývajúca z ujmy na zdraví

Ak osoba, ktorá má vyživovaciu povinnosť voči inej osobe, zomrie v dôsledku ujmy na zdraví, táto povinnosť sa prenesie na osobu zodpovednú za smrť povinnej osoby. Výšku takejto kompenzácie určuje súd podľa vlastného uváženia, pričom zohľadní vek zosnulej osoby, jej schopnosť žiť pred smrťou sama, ako aj potreby osoby oprávnenej na výživné. Ak má oprávnená osoba dostatočné prostriedky na vlastnú výživu, právo na tento druh výživného nevzniká.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia dieťaťa sú povinní vyživovať dieťa dovtedy, kým nie je schopné žiť sa samostatne. Vyživovacia povinnosť voči dieťaťu sa preto nekončí dovŕšením plnoletosti dieťaťa. Súd však môže posúdiť priznanie nároku na výživné, ak dieťa dovŕšilo plnoletosť a prerušilo štúdium alebo odborné vzdelávanie a je schopné užiť sa prácou, ale nerobí to.

V lotyšských právnych predpisoch nie je stanovené, čo predstavuje prostriedky, ktoré majú zabezpečiť predchádzajúcu životnú úroveň druhého z manželov. Nie je v nich stanovený ani obsah vyživovacej povinnosti voči rodičom alebo starým rodičom.

V lotyšských právnych predpisoch sa výživa dieťaťa vymedzuje ako poskytovanie stravy, oblečenia, ubytovania a zdravotnej starostlivosti, osobnej starostlivosti, vzdelania a výchovy (zabezpečenie duševného a telesného rozvoja pri zohľadnení osobnosti, zručností a záujmov dieťaťa, ako aj jeho prípravy na užitočnú prácu v spoločnosti). Rozsah vyživovacej povinnosti sa odvíja od práva dieťaťa na vhodné životné podmienky a od jeho skutočných potrieb.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak si chce oprávnený uplatniť nárok na akúkoľvek formu výživného, musí sa obrátiť na súd v súlade s postupom stanoveným v občianskom súdnom poriadku. Navrhovateľ musí na súde podať návrh a iné potrebné dokumenty.

Rodičia dieťaťa môžu uzavrieť dohodu vo forme notárskej listiny (*notarial akts*), na základe ktorej sa bude mesačne vyplácať výživné. Pri takejto dohode ide o občianskoprávny úkon, ktorý má právne dôsledky v tom zmysle, že zaväzuje obe zmluvné strany k rešpektovaniu a dodržiavaniu ustanovení zákonnej dohody. Ak jeden z rodičov dieťaťa nedodržiava dohodu o jednorazovej úhrade výživného alebo jeho pravidelných platbách, dohodu možno predložiť súdnemu exekútorovi (*tiesu izpildītājs*) na nútený výkon.

Lotyšsko zriadilo Záručný fond pre poskytovanie výživného na nepľnoleté deti z centrálného štátneho rozpočtu (*Uzturīdzekļu garantiju fonds*). Držiteľom aktív je správa Záručného fondu (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*). Správa fondu je priamo podriadená ministerstvu spravodlivosti.

Výživné zo záručného fondu sa dá získať za predpokladu, že sa žiadateľ pokúsil vymôcť výživné súdnou cestou; ak výkon rozhodnutia o vymáhaní výživného nie je možný, oprávnená osoba sa môže obrátiť na správu fondu.

Správa fondu vyplatí výživné len vtedy, ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným občianskoprávnym postupom vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného stanoveného vládou.

Správa fondu je povinná vymáhať od dlžníka výživné vyplatené z fondu bez toho, aby na to fond potreboval osobitné súdne rozhodnutie.

Postup získania výživného od správy záručného fondu je nasledovný:

Žiadateľ – oprávnená osoba, ktorej povinná osoba dlží výživné – sa môže obrátiť priamo na správu fondu a podať žiadosť spolu s týmito dokumentmi:

- kópia súdneho rozhodnutia o určení výživného;

- osvedčenie vystavené súdnym exekútorom, ktoré potvrdzuje, že nútený výkon rozhodnutia o určení výživného nie je možný, alebo že povinný neplní rozhodnutie o vymáhaní výživného ani v rozsahu minimálneho výživného stanoveného vládou; takéto osvedčenie sa musí predložiť správe fondu do jedného mesiaca od dátumu vystavenia;
- ak sa žiadosť podáva prostredníctvom oprávneného zástupcu, dokument potvrdzujúci toto oprávnenie.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Áno, oprávnený zástupca môže podať návrh v mene príbuzného alebo blízkeho príbuzného. V prípade nepľnoletých detí môžu návrh predložiť ich zákonní zástupcovia, t. j. ich rodičia alebo poručníci.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Pravidlá o súdnej príslušnosti stanovujú, že na konanie o vymáhaní výživného je príslušný okresný alebo mestský súd (*rajona pilsētas tiesa*).

V Lotyšsku sa príslušnosť súdov riadi týmito predpismi:

- nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej len „nariadenie o výživnom“);
- dvojstranné a viacstranné zmluvy záväzné pre Lotyšskú republiku;
- občiansky súdny poriadok, ak sa nedajú uplatniť ustanovenia nariadenia o výživnom alebo ustanovenia dvojstranných a viacstranných zmlúv záväzných pre Lotyšskú republiku.

Podľa občianskeho súdneho poriadku sú na konania o výživnom príslušné tieto súdy:

- návrh možno podať na súde, v ktorého obvode má odporca miesto pobytu;
- ak nie je známe miesto pobytu odporcu, ale ak odporca nemá trvalý pobyt v Lotyšsku, návrh možno podať na súde, v ktorého obvode má odporca nehnuteľný majetok alebo na súde, v ktorého obvode sa nachádza jeho posledné známe miesto pobytu;
- návrh na vymáhanie výživného na dieťa alebo rodiča možno podať aj na súde, v ktorého obvode sa nachádza miesto pobytu navrhovateľa;
- návrh na určenie výživného vyplývajúceho z ujmy na zdraví možno podať aj na súde, v ktorého obvode má navrhovateľ miesto pobytu alebo v ktorého obvode k ujme na zdraví došlo.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ môže podať návrh sám, t. j. bez nutnosti zastupovania. Navrhovateľ sa nemusí pred súdnym preskúmaním veci pokúsiť o žiadnu formu zmieru.

V rámci prípravy veci sa však o zmierenie strán musí snažiť sudca. Strany sa preto nabádajú k tomu, aby pred tým, ako vec prejedná súd, dospeli k vzájomnej dohode.

Je tiež potrebné zdôrazniť, že strany sa môžu o výživnom dohodnúť bez toho, aby o určení výživného musel rozhodnúť súd.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Podľa oddielu 43 občianskeho súdneho poriadku sú od úhrady súdnych trov štátu (poplatok štátu (*valsts nodeva*), poplatkov kancelárii súdu (*kancelejas nodeva*) a procesné trovy (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)) oslobodení:

- navrhovatelia, pokiaľ ide o návrhy na vymáhanie výživného na dieťa alebo rodiča a návrhy na určenie otcovstva, ak sa návrh podáva súbežne s návrhom na vymáhanie výživného na dieťa;
- žiadatelia, pokiaľ ide o žiadosti súvisiace s uznaním a výkonom rozhodnutia cudzej krajiny týkajúceho sa platby výživného na dieťa alebo rodiča;
- navrhovatelia, pokiaľ ide o návrhy týkajúce sa ujmy na zdraví, ktoré majú za následok zmrzačenie alebo iné poškodenie zdravia, príp. smrť;
- odporcovia, vo veciach zníženia platieb výživného na dieťa alebo rodiča, o ktorom rozhodol súd.

Návrh (*prasības pieteikumu*) môže mať podobu pôvodného návrhu alebo protinávrhu, návrhu podaného v prebiehajúcom konaní treťou stranou s nezávislým nárokom vo vzťahu k predmetu sporu, návrhu v rámci zvláštneho rozhodovacieho konania alebo iného návrhu podaného na súde podľa príslušných právnych predpisov; v prípade akéhokoľvek návrhu sa platí poplatok štátu podľa týchto podmienok:

- do 2 134 EUR: 15 % z požadovanej sumy, ale nie menej než 71,14 EUR;
- od 2 135 EUR do 7 114 EUR: 320,10 EUR plus 4 % z požadovanej sumy presahujúcej 2 134 EUR;
- od 7 115 EUR do 28 457 EUR: 519,30 plus 3,2 % z požadovanej sumy presahujúcej 7 114 EUR;
- od 28 458 EUR do 142 287 EUR: 1 202,28 EUR plus 1,6 % z požadovanej sumy presahujúcej 28 457 EUR;
- od 142 288 EUR do 711 435 EUR: 3 023,56 EUR plus 1 % z požadovanej sumy presahujúcej 142 287 EUR;
- viac než 711 435 EUR: 8 715,04 EUR plus 0,6 % z požadovanej sumy presahujúcej 711 435 EUR.

V prípade návrhov na vymáhanie výživného sa za požadovanú sumu považuje celková suma, ktorá sa má vyplatiť za jeden rok.

V Lotyšsku sa zahraničným navrhovateľom, ktorí sú oprávnení na právnu pomoc na základe nariadenia o výživnom, poskytuje právna pomoc prostredníctvom ústredného orgánu zriadeným v súlade s nariadením, ktorým je správa záručného fondu. Správa záručného fondu poskytuje právnu pomoc a zastupovanie pred lotyšskými súdmi a exekučnými orgánmi domácim osobám oprávneným na výživné a zahraničným oprávneným osobám s nárokom na právnu pomoc na základe nariadenia.

V prípadoch, ktoré nie sú upravené v nariadení o výživnom, priznáva lotyšský štát právnu pomoc osobe, ktorej mimoriadna situácia alebo ktorej majetok a príjem jej bránia v tom, aby si zabezpečila ochranu svojich práv. Právna pomoc sa poskytuje v súlade so zákonom o štátnej právnej pomoci.

V takýchto prípadoch sa právna pomoc poskytuje na pokrytie výdavkov na vyhotovenie dokumentov konania, právneho poradenstva počas súdneho konania a zastupovania pred súdom. Pokiaľ ide o cezhraničné spory, okrem pomoci uvedenej vyššie má osoba tiež právo na služby tlmočníka, preklad určitých súdnych a mimosúdnych dokumentov alebo dokumentov predložených navrhovateľom, ktoré sú potrebné pre rozhodnutie veci, a v určitých prípadoch dokonca aj na úhradu výdavkov vynaložených na cestu na pojednávania súdu. Štát neuhrádza súdne trovy. Medzi súdne trovy patria poplatok štátu, poplatky kancelárii súdu a procesné trovy, ako napríklad svedočné, znalostné, výdavky spojené s vypočutím svedkov, výdavky spojené s dorúčením kópie návrhu, predvolaním atď. Súd však môže po posúdení finančnej situácie osoby úplne alebo sčasti oslobodiť túto osobu od platenia súdnych trov v prospech štátu alebo umožniť ich úhradu v splátkach.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Keď súd prizná výživné na dieťa, môže ho priznať v podobe pevne stanovenej sumy alebo v inej podobe, napr. strava, oblečenie, ubytovanie atď. alebo v oboch podobách.

Súd v rámci posúdenia a priznania konečnej sumy výživného najprv zohľadní finančnú situáciu strán, ich životné podmienky a ich rodinné pomery, pričom dôkladne zváži dôkazy, ktoré strany predložia.

Súd v prípade vymáhania výživného na dieťa posúdi všetky okolnosti a dôkazy súvisiace s prípadom a určí sumu výživného. Minimálna suma výživného, ktorú musí každý rodič poskytnúť v súlade s právnymi predpismi každý mesiac pre každé dieťa od jeho narodenia až po dovŕšenie 7 rokov, predstavuje 25 % minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou; pre každé dieťa medzi siedmim a osemnástym rokom predstavuje 30 % minimálnej mesačnej mzdy stanovenej vládou.

Po priznaní výživného si každá zmena sumy alebo lehoty splatnosti výživného, prípadne akákoľvek výnimka z platenia, vyžaduje podanie nového návrhu. Súd môže následne v rámci nového konania preskúmať sumu vyplácaného výživného na základe zmeny finančnej situácie a rodinných pomerov príslušných strán a zvýšiť alebo znížiť výšku platieb výživného.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba s vyživovacou povinnosťou (dlžník) musí platiť výživné oprávnenej osobe (veriteľ). Ak jeden z rodičov dieťaťa alebo jeho poručník podá návrh v mene neplnoletého dieťaťa, výživné sa namiesto dieťaťa vypláca jemu. Výživné sa zvyčajne vypláca v pravidelných intervaloch a vo fixných sumách, napríklad vo forme zrážok zo mzdy; zriedkavo má aj iné formy.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinná osoba nezaplatí výživné dobrovoľne, oprávnená osoba musí od súdu, ktorý o veci rozhodol, získať exekučný titul (*izpild u raksts*). Tento exekučný titul, alebo exekučný titul vyhotovený v inom členskom štáte Európskej únie, sa musí predložiť na výkon

súdneho exekútora (*tiesu izpildītājs*) do 10 rokov po nadobudnutí právoplatnosti súdneho rozhodnutia alebo rozsudku sudcu, okrem prípadov, keď sa uplatňujú iné premlčacie lehoty. (Ak sa v dôsledku súdneho rozhodnutia vymáhajú pravidelné platby, exekučný titul je platný pre celé obdobie, v priebehu ktorého sa podľa rozhodnutia mali vyplácať pravidelné platby, a premlčacia lehota plynie od posledného dňa splatnosti platby.) Súdny exekútor začne nútený výkon rozhodnutia na písomnú žiadosť strany, ktorá o výkon žiada. Súdny exekútor musí prijať exekučný titul, ak sa v jeho obvode (*iecirknis*) nachádza miesto pobytu, majetok alebo pracovisko povinnej osoby. Súdny exekútor môže tiež prijať iné exekučné tituly, ktorých výkon sa má uskutočniť v rámci obvodu krajského súdu (*apgabaltiesa*), ku ktorému je daný súdny exekútor pričlenený. Tento obvod je zároveň obvodom súdneho exekútora.

Exekúciu možno vykonať predajom hnuiteľného majetku, ktorý patrí povinnej osobe (vrátane majetku v držbe iných osôb) a nehmotného majetku, ktorý patrí povinnej osobe; zrážkami zo súm splatných povinnej osobe od iných osôb (odmena za prácu, rovnocenné platby, iný príjem povinnej osoby, vklady v úverových inštitúciách); predajom nehnuteľného majetku, ktorý patrí povinnej osobe alebo prostredníctvom iných opatrení uvedených v rozsudku.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Podľa oddielu 570 občianskeho súdneho poriadku exekúcia nemôže byť namierená proti majetku povinnej osoby, ak povinná osoba pracuje alebo poberá dôchodok alebo štipendium, a vymáhaná suma neprevyšuje exekvovateľnú časť mesačného príjmu. V občianskom súdnom poriadku sú vymedzené kategórie majetku, ktoré nepodliehajú exekúcii, napr. určité domáce spotrebiče, zariadenie domácnosti alebo potrebné oblečenie povinnej osoby a členov rodiny, ktorí sú od povinného závislí. Podľa oddielu 594 občianskeho súdneho poriadku platí, že do umorenia vymáhaného dlhu sa v súlade s exekučnými titulmi zrážky vykonávajú z odmeny za prácu a obdobných platieb povinného s týmito výhradami:

- V prípadoch vymáhania výživného pre neplnoleté deti alebo v prospech správy záručného fondu musí dlžníkovi zostať z odmeny za prácu alebo obdobných platieb suma zodpovedajúca 50 % minimálnej mesačnej mzdy, a, na každé závislé neplnoleté dieťa, suma zodpovedajúca dávke štátneho sociálneho zabezpečenia.
- V iných prípadoch vymáhania výživného môžu zrážky dosiahnuť až 50 %, ale dlžníkovi musí z odmeny za prácu a z obdobných platieb zostať suma zodpovedajúca minimálnej mesačnej mzde, a, na každé závislé neplnoleté dieťa, suma zodpovedajúca dávke štátneho sociálneho zabezpečenia.

Podľa oddielu 632 občianskeho súdneho poriadku môže oprávnená osoba alebo povinná osoba podať odôvodnenú sťažnosť na konanie súdneho exekútora týkajúcu sa núteného výkonu rozhodnutia alebo odmietnutia vykonania takýchto opatrení zo strany súdneho exekútora, okrem špecifických situácií; sťažnosť sa musí podať na okresný alebo mestský súd v mieste, kde sa nachádza kancelária súdneho exekútora, do 10 dní od dátumu, keď sa uskutočnili napadnuté opatrenia, alebo, v prípade, že sťažovateľ nebol upovedomený o čase a mieste vykonaných opatrení, sa použije dátum, keď sa sťažovateľ dozvedel o takýchto opatreniach. Podľa oddielu 634 občianskeho súdneho poriadku, ak sa zruší rozsudok, ktorý sa už vykonal, a novým rozsudkom sa návrh zamietne, alebo sa prijme rozhodnutie o ukončení súdneho konania alebo o ponechaní veci bez rozhodnutia, výkon pôvodného rozsudku sa zruší a všetko, čo sa na základe rozsudku vymohlo od odporcu v prospech navrhovateľa, sa musí vrátiť odporcovi.

Podľa oddielu 546 občianskeho súdneho poriadku možno exekučné tituly predložiť na nútený výkon do 10 rokov od dátumu, keď nadobudne právoplatnosť rozsudok súdu alebo sudcu za predpokladu, že nie sú zo zákona stanovené iné lehoty premlčania. Pokiaľ sa v dôsledku súdneho rozhodnutia vymáhajú pravidelné platby, exekučný titul ostáva v účinnosti po celé obdobie, počas ktorého sa podľa rozhodnutia majú vyplácať pravidelné platby, a lehota plynie od posledného dňa splatnosti každej platby.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Osoba sa môže obrátiť na správu záručného fondu s cieľom získať výživné pre neplnoletú osobu v prípade, že sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného.

Podľa nariadenia o výživnom sa oprávnená osoba môže obrátiť na správu záručného fondu s cieľom vymáhať výživné od povinnej osoby, ktorá sa už nenachádza v Lotyšsku. Správa záručného fondu plní v Lotyšsku funkciu ústredného orgánu na účely nariadenia.

Podľa nariadenia o výživnom sa môže osoba so zákonným právom na výživné obrátiť na správu Záručného fondu a podať návrh adresovaný inému členskému štátu Európskej únie s cieľom:

1. zabezpečiť vydanie rozhodnutia o vymáhaní výživného v krajine, v ktorej má odporca miesto pobytu;

2. upraviť výšku výživného (jeho zvýšenie alebo zníženie);
3. zabezpečiť vydanie rozhodnutia o vymáhaní výživného a určení otcovstva v krajine, v ktorej má odporca pobyt;
4. zabezpečiť uznanie rozhodnutia lotyšského súdu o vymáhaní výživného, vyhlásenie jeho vykonateľnosti alebo jeho výkon.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciú povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Správa záručného fondu môže konať namiesto osoby povinnej platiť výživné na dieťa, ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávného konania vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného stanoveného vládou. Ak výživné vypláca správa fondu, má právo vykonať kroky na vymáhanie zaplatených súm spolu so zákonným úrokom (pozri časť 3 vyššie).

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Ak navrhovateľ a dieťa majú trvalý pobyt v Lotyšsku, ale osoba povinná platiť výživné má miesto pobytu v inej krajine, navrhovateľ sa môže obrátiť na správu záručného fondu, ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávného konania vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného.

Ak má povinná osoba miesto pobytu v cudzej krajine a nemá v Lotyšsku žiadny majetok, ktorý by mohol byť predmetom exekúcie, navrhovateľ by mal požiadať o uznanie a výkon súdneho rozhodnutia v príslušnej cudzej krajine pred tým, než sa obráti na správu záručného fondu. Ak sa ukáže, že výkon rozhodnutia v príslušnej cudzej krajine je nemožný, navrhovateľ sa môže obrátiť na správu fondu a požiadať ju, aby vo veci vykonateľného výživného zaujala miesto dlžníka.

Správa záručného fondu plní funkciu ústredného orgánu podľa nariadenia o výživnom (pozri oddiel 3 a oddiel 13) a oprávnená osoba sa na ňu môže obrátiť v rozsahu tohto nariadenia.

Ak lotyšský súd vydá rozhodnutie o vymáhaní výživného a osoba s pobytom v Lotyšsku má záujem o uznanie a/alebo výkon tohto rozhodnutia v inom členskom štáte Európskej únie alebo chce dosiahnuť súdne rozhodnutie proti povinnej osobe s pobytom v inom členskom štáte Európskej únie, správa záručného fondu môže tejto osobe podľa nariadenia o výživnom pomôcť postúpiť rozhodnutie lotyšského súdu do príslušnej cudzej krajiny na uznanie a/alebo výkon a na rozhodnutie o uplatňovaní.

Správa záručného fondu môže konať namiesto povinnej osoby a platiť dávky výživného na nepľnoleté dieťa a môže poskytovať informácie týkajúce sa výživného

(pozri oddiel 3 a oddiel 13).

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Správa Záručného fondu (*Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Adresa: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga

LV-1010, Lotyšsko

Telefón: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-mail: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Ak je osoba oprávnená na výživné v inom členskom štáte EÚ a osoba povinná platiť výživné je v Lotyšsku, oprávnená osoba sa môže podľa nariadenia o výživnom obrátiť na ústredný orgán v krajine, v ktorej sa nachádza miesto pobytu oprávnenej osoby. Cieľom návrhu môže byť zabezpečenie rozhodnutia o vymáhaní výživného v Lotyšsku, kde má povinná osoba miesto pobytu alebo rozhodnutia o vymáhaní a súbežnom určení otcovstva v Lotyšsku alebo rozhodnutia, ktorým sa v Lotyšsku vyhlási vykonateľnosť zahraničného rozhodnutia o vymáhaní výživného, alebo rozhodnutia o výkone zahraničného rozhodnutia. Ústredný orgán cudzej krajiny vykoná na základe nariadenia potrebné formality a postúpi návrh oprávnenej osoby lotyšskému ústrednému orgánu v súlade s nariadením. Lotyšský ústredný orgán – správa záručného fondu – pomôže zahraničnému navrhovateľovi s predložením rozhodnutia zahraničného súdu na výkon alebo na uznanie a výkon v Lotyšsku alebo navrhovateľovi pomôže podať

návrh na vymáhanie výživného na lotyšskom súde v mieste pobytu povinnej osoby alebo návrh na vymáhanie výživného súbežne s určením otcovstva v Lotyšsku.

Ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný, alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného, osoba, ktorá trvalo pobýva so svojim dieťaťom v Lotyšsku, pričom obaja majú oznámené miesto pobytu v Lotyšsku, sa môže obrátiť na správu záručného fondu so žiadosťou o poskytnutie výživného.

Podľa nariadenia o výživnom sa osoba musí obrátiť na ústredný orgán v krajine, kde má miesto pobytu. Osoba s miestom pobytu v Lotyšsku sa môže obrátiť na správu záručného fondu s cieľom:

1. zabezpečiť rozhodnutie o vymáhaní výživného v inom členskom štáte Európskej únie, v ktorom sa nachádza miesto pobytu odporcu;
2. zabezpečiť rozhodnutie o vymáhaní výživného súbežne s určením otcovstva v inom členskom štáte Európskej únie, kde má odporca miesto pobytu;
3. ak už bolo vydané rozhodnutie o vymáhaní výživného, zabezpečiť, aby bolo toto rozhodnutie uznané, vyhlásené za vykonateľné a vykonané v inom členskom štáte Európskej únie, v ktorom sa nachádza miesto pobytu odporcu.

Ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný, alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného, osoba, ktorá trvalo pobýva so svojim dieťaťom v Lotyšsku, pričom obaja majú oznámené miesto pobytu v Lotyšsku, sa môže obrátiť na správu záručného fondu so žiadosťou o poskytnutie výživného.

Správa Záručného fondu (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Adresa: Pulkveža Brieža iela. 15, Rīga

LV-1010, Lotyšsko

Telefón: +371 67830626

Fax: +371 67830636

E-mail: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

Podľa nariadenia o výživnom vykonáva správa záručného fondu v Lotyšsku funkcie ústredného orgánu.

Správa záručného fondu poskytne výživné oprávnenej osoby namiesto povinnej osoby, ak sa výkon súdneho rozhodnutia o vymáhaní výživného v súlade s platným postupom občianskoprávneho konania vyhlási za nemožný alebo ak povinná osoba neplní takéto rozhodnutie ani v rozsahu minimálneho výživného.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Lotyšsko je viazané Haagskym protokolom z roku 2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Lotyšsko je viazané Haagskym protokolom z roku 2007.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa oddielu 43 občianskeho súdneho poriadku sú tieto osoby oslobodené od platenia súdnych trov štátu:

- navrhovatelia, pokiaľ ide o návrhy na vymáhanie výživného na dieťa alebo rodiča a návrhy na určenie otcovstva, ak sa návrh podáva súbežne s návrhom na vymáhanie výživného na dieťa;
- žiadatelia, v súvislosti s uznaním a výkonom rozhodnutia cudzej krajiny týkajúceho sa platby výživného na dieťa alebo rodiča;
- odporcovia, vo veciach zníženia platieb výživného na dieťa alebo rodiča, o ktorom rozhodol súd.

Ak návrh na vymáhanie prostriedkov, ktorými sa má zabezpečiť predchádzajúca životná úroveň, podá bývalý manžel alebo navrhovateľ, ktorý sa domáha uznania alebo uznania a výkonu cudzieho rozhodnutia o vymáhaní výživného pre bývalého manžela alebo inú osobu, podľa štvrtej časti oddielu 43 súd alebo sudca môže po zohľadnení finančnej situácie jednotlivca sčasti alebo

úplne oslobodiť navrhovateľa od platenia súdnych trov štátu alebo môže odložiť platbu súdnych trov štátu alebo umožniť ich úhradu vo forme splátok.

V Lotyšsku sa zahraničným navrhovateľom, ktorí sú oprávnení na právnu pomoc na základe nariadenia o výživnom, poskytujú právna pomoc prostredníctvom ústredného orgánu zriadeného v súlade s nariadením, ktorým je správa záručného fondu. Správa záručného fondu poskytuje právnu pomoc a zastupovanie pred lotyšskými súdmi a exekučnými orgánmi domácim osobám oprávneným na výživné a zahraničným oprávneným osobám s nárokom na právnu pomoc na základe nariadenia.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Lotyšsko zmenilo niekoľko vnútroštátnych právnych predpisov, aby umožnilo ústrednému orgánu zriadenému podľa nariadenia o výživnom plniť funkcie stanovené v článku 51. Novelizované lotyšské zákony a právne predpisy zabezpečujú poskytovanie právnej pomoci cezhraničným oprávneným osobám alebo navrhovateľom oprávneným na právnu pomoc, ako sa požaduje na základe nariadenia o výživnom, vrátane zastupovania príslušných osôb na súde a pred exekučnými orgánmi. Lotyšský ústredný orgán, t. j. správa záručného fondu, má priamy prístup k rôznym registrom v Lotyšsku, v ktorých sú uložené informácie, na základe ktorých môže zistiť miesto pobytu povinnej alebo oprávnenej osoby na území Lotyšska, alebo získať informácie o príjme povinnej alebo oprávnenej osoby, ako aj spresniť polohu majetku na území Lotyšska, ktorý im patrí. Informácie, ktoré môže ústredný orgán získať priamo z príslušných registrov, mu umožnia získať dokumenty a dôkazy. Aby mohla správa fondu začať alebo umožniť konanie, zabezpečiť prijatie potrebných dočasných opatrení a získať dôkazy, má právo obrátiť sa na súdy v Lotyšsku v mene príslušných navrhovateľov. Správa fondu môže v mene navrhovateľa predložiť návrh na určenie otcovstva dieťaťa priamo na súd, ak sa podáva súbežne s návrhom na vymáhanie výživného.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 07/02/2019

Nárok na výživné - Luxembursko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [fr](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#).

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Pravidlo, podľa ktorého „výživné nie je určené na uspokojovanie minulých nárokov“ znamená, že výživné je určené na zabezpečenie súčasných a budúcich potrieb, nie na úhradu výdavkov v minulosti. Toto pravidlo je právnou domnienkou (prezumpciou), ktorú možno vyvrátiť tak, že osoba oprávnená na výživné predloží dôkaz buď o tom, že sa musela zadlžiť, aby sa mohla užiť, alebo o tom, že nezostala nečinná alebo že nemohla konať.

Výživné sa nemôže započítať, pokiaľ pohľadávka, voči ktorej sa má výživné započítať, nie je taktiež pohľadávkou na výživnom.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Navrhovateľ musí v zásade návrh na určenie výživného podať na zmierovací súd (*Justice de Paix*). Ak je návrh na určenie výživného súčasťou rozvodového konania alebo konania o súdnej rozluke, okresný súd (*Tribunal d'arrondissement*), ktorý rozhoduje o návrhu na rozvod alebo súdnu rozluku, prijme aj rozhodnutie týkajúce sa návrhu na určenie výživného.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

V prípadoch poručníctva (*tutelle*) alebo opatrovníctva (*curatelle*) môže poručník (*tuteur*) alebo opatrovník (*curateur*) podať návrh v mene rodiča alebo maloletého dieťaťa.

Rodič, ktorý má v starostlivosti maloleté dieťa, môže podať návrh v mene tohto dieťaťa.

Maloleté dieťa nemá právnú subjektivitu a nie je spôsobilé podať návrh samostatne.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Pri návrhu na určenie alebo úpravu výšky výživného sa môže navrhovateľ podľa vlastného uváženia obrátiť na súd buď v mieste svojho vlastného miesta bydliska, alebo v miesta bydliska odporcu.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Ak vec nesúvisí s rozvodovým konaním alebo s konaním o súdnej rozluke, navrhovateľ sa môže obrátiť na zmierovací súd prostredníctvom návrhu, ktorý musí protistrane doručiť súdny vykonávateľ. Zastúpenie advokátom nie je povinné.

Ak sa nárok na výživné uplatňuje v rámci rozvodového konania alebo konania o súdnej rozluke, okresnému súdu sa vec predloží prostredníctvom návrhu, ktorý musí protistrane doručiť súdny vykonávateľ. Zastúpenie advokátom je povinné.

Navrhovateľ musí v každom prípade predložiť sudcovi všetky dokumenty dokazujúce jeho potreby, ako napríklad potvrdenie o príjme, potvrdenie o nezdaniteľnosti, potvrdenie o nezamestnanosti alebo o dlhodobej chorobe, doklady o nájomnom, nezaopatrených deťoch, nákladoch na výživu a vzdelávanie, úveroch atď.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Spomedzi nákladov, s ktorými treba počítať v prípade súdneho konania, je potrebné spomenúť súdne poplatky a iné trovy konania. Neúspešnej strane môže súd nariadiť celkovú alebo čiastočnú náhradu trov úspešnej strany. Je nutné počítať aj s odmenou advokáta.

Osoby, ktorých príjmy sa pokladajú za nedostatočné podľa luxemburského práva, majú právo na právnu pomoc. Na tento účel musia vyplniť dotazník, ktorý je k dispozícii na centrálnom oddelení sociálnej pomoci, a zaslať ho územne príslušnému predsedovi advokátskej komory, ktorý o žiadosti rozhodne.

Právna pomoc sa vzťahuje na všetky náklady súvisiace s konaním, postupom alebo úkonom, pre ktoré bola priznaná. Zahŕňa napríklad súdne a registračné poplatky, odmeny úradníkov, odmeny a výdavky právnych zástupcov, súdnych vykonávateľov, notárov, znalcov, svedkov, prekladateľov a tlmočníkov, náklady na osvedčenia o cudzom práve (*certificats de coutume*), cestovné náklady, poplatky súvisiace s registráciou, hypotékami a bremenami, ako aj náklady na prípadné uverejnenie v tlači.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

- **Forma výživného**

Počas konania a po rozhodnutí o rozvode alebo súdnej rozluke má výživné najčastejšie formu mesačných platieb. Môže mať však aj podobu jednorázovej platby, ktorá môže mať formu peňažného alebo vecného plnenia.

Pokiaľ ide o príspevok na výživu a vzdelávanie dieťaťa, výživné môže nadobudnúť formu buď mesačnej platby výživného, alebo celkovej či čiastočnej priamej úhrady nákladov vynaložených v prospech dieťaťa. Napokon môže byť výživné poskytnuté vo forme užívacieho práva alebo práva na bývanie.

Ak strana, ktorá má poskytovať výživné, preukáže, že nie je schopná platiť výživné, súd jej môže nariadiť, aby osobu, ktorej má platiť výživné, u seba ubytovala, zaistila jej stravu a starala sa o ňu.

- **Určenie výživného**

Referenčná tarifná tabuľka neexistuje. Výška výživného sa vypočíta podľa finančných zdrojov osoby povinnej platiť výživné a potrieb osoby oprávnenej na výživné.

- **Indexácia**

V záujme prispôsobenia výživného zmenám životných nákladov môže sudca aj bez návrhu rozhodnúť, že výživné bude indexované podľa zákonnej úpravy.

- **Úprava výšky výživného**

V prípade zmeny okolností je možné výšku výživného upraviť, a to jeho zvýšením, znížením alebo zrušením. Pokiaľ medzi stranami nedôjde k dohode, úpravu výživného nariadi súd.

Zásada variability výživného v závislosti od potrieb osoby oprávnenej na výživné a finančných zdrojov povinnej osoby je zásadou verejného záujmu. Táto zásada znamená, že sudca môže zmeniť výšku výživného, na ktorej sa strany dohodli. Táto právomoc sa uplatňuje nielen v prípade, že došlo k zmene danej situácie osoby oprávnenej na výživné a povinnej osoby, ale aj v prípade, že nedošlo k nijakej zmene, ak sudca uzná, že výška výživného je nedostatočná alebo nadmerná.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Počas konania a po rozhodnutí o rozvode alebo súdnej rozluke sa výživné vypláca oprávnenému manželovi.

Príspevok na výživu a vzdelávanie dieťaťa vypláca jeden z rodičov buď druhému rodičovi, alebo osobe, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti. Keď dieťa dosiahne plnoletosť, sudca môže rozhodnúť (alebo rodičia sa môžu dohodnúť), že sa tento príspevok v plnej miere alebo sčasti bude vyplácať dieťaťu.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Osoba oprávnená na výživné má viaceré prostriedky, aby donútila dlžníka zaplatiť výživné:

Občianskoprávne prostriedky:

Oprávnená osoba má viaceré možnosti:

- Môže požiadať súd o nariadenie zrážok zo mzdy alebo z iného príjmu (vrátane dôchodku a renty) bývalého manžela a z akýchkoľvek ďalších súm splatných tretími stranami, a to v pomere a za podmienok stanovených súdom bez toho, aby tým boli dotknuté práva tretích osôb. Toto rozhodnutie podlieha preskúmaniu v prípade zmeny okolností.
- Oprávnená osoba môže využiť bežné opatrenia na vymáhanie výživného, t. j. zablokovanie (napríklad bankového účtu), obstaranie hnutelného majetku (auto, šperky atď.) a obstaranie nehnuteľnosti (dom, pozemok atď.).

Trestnoprávne prostriedky:

Osoba oprávnená na výživné môže podať trestné oznámenie z týchto dôvodov:

- opustenie rodiny je možné potrestať odňatím slobody od jedného mesiaca do jedného roka a pokutou od 251 EUR do 2 500 EUR, alebo iba jedným z týchto trestov (článok 391a trestného zákonníka (*Code pénal*)). V takomto prípade sa predpokladá, že sa dlžník vyhýba všetkým alebo niektorým zákonným vyživovacím povinnostiam voči osobe oprávnenej na výživné tak, že odmieta plniť tieto povinnosti napriek tomu, že ich plniť môže, alebo že z vlastnej viny nie je schopný tieto povinnosti plniť.

Uvedené sa týka vyživovacej povinnosti rodičov voči svojim deťom, vzájomnej vyživovacej povinnosti manželov a vyživovacej povinnosti adoptívnych rodičov voči adoptovaným deťom. S týmto trestným činom súvisí aj príkaz na náhradu škody za fyzickú alebo citovú ujmu, ktorá bola spôsobená rozvratom manželstva.

Trestnému stíhaniu za porušenie zákona predchádza úradne zaznamenaná výzva (*interpellation*), ktorú dlžníkovi odovzdá policajný orgán Luxemburského veľkovevodstva. Ak nie je známe miesto pobytu dlžníka, výzva sa nevyžaduje.

- Podvodnú platobnú neschopnosť je možné potrestať odňatím slobody od šiestich mesiacov do troch rokov a pokutou od 500 EUR do 12 500 EUR, alebo iba jedným z týchto trestov (článok 391b Trestného zákonníka). V tomto prípade sa predpokladá, že dlžník ešte pred súdnym rozhodnutím spôsobil alebo zhoršil svoju platobnú neschopnosť zvýšením pasív alebo znížením aktív alebo zatajením svojho majetku s cieľom vyhnúť sa výkonu rozhodnutia vydaného občianskoprávnym súdom vo veci výživného.

Podľa článku 391b sa za rovnocenné takémuto rozhodnutiu považujú súdne rozhodnutia a dohody schválené súdom týkajúce sa povinnosti poskytovať platby, podporu alebo príspevky na náklady spojené s manželstvom, ako aj určenie výživného obsiahnuté v dohodách uzavretých na základe vzájomnej dohody ešte pred rozvodom.

Tretí odsek sa nevzťahuje na trestný čin uvedený v článku 391b Trestného zákonníka.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Nedoplatky týkajúce sa trvalej a doživotnej renty a výživného sú premlčané po piatich rokoch.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Na návrh osoby oprávnenej na výživné môže Národný fond solidarity (*Fonds national de solidarité*) vymáhať akékoľvek výživné splatné manželovi, predkovi alebo potomkovi. Pri sumách, ktoré má vymôcť, fondu vstupuje do práv a záruk, ktoré má oprávnená osoba z hľadiska vymáhania výživného. Keď sa dlžníkovi oznámia sumy, ktoré sú predmetom vymáhania, dlžník musí zaplatiť tieto sumy predsedovi Národného fondu solidarity.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Národný fond solidarity môže za určitých podmienok vyplácať výživné namiesto osoby povinnej platiť výživné. Žiadosť o platbu musí osoba oprávnená na výživné alebo jej zákonný zástupca predložiť predsedovi Národného fondu solidarity.

Túto žiadosť predseda alebo jeho splnomocnenec prijme, ak osoba oprávnená na výživné dokáže, že:

1. má zákonné bydlisko v krajine a ona sama alebo jej zákonný zástupca tam žije už päť rokov,
2. výživné je určené súdnym rozhodnutím vykonateľným v Luxemburskom veľkovevodstve,
3. celkové alebo čiastočné vymáhanie výživného sa nedalo dosiahnuť efektívne opatreniami na výkon rozhodnutia podľa súkromného práva,
4. sa nachádza v zložitej ekonomickej situácii.

Aj keď podmienka uvedená v písmene c) nie je splnená, žiadosť je prijatá, ak sa použitie opatrení na výkon rozhodnutia javí ako neúspešné, alebo ak má dlžník miesto pobytu v zahraničí. O prípadných sporoch rozhoduje zmierovací sudca (*juge de paix*) v mieste bydliska osoby oprávnenej na výživné. Návrhy sa podávajú do štyridsiatic dň od oznámenia rozhodnutia predsedu.

Osoby oprávnené na výživné majú zo zákona právo na právnu pomoc. Od prijatia žiadosti až do ukončenia platieb zo strany fondu osoba oprávnená na výživné nemôže proti dlžníkovi podniknúť žiadne kroky na vymoženie predmetného výživného.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Podľa newyorského dohovoru z 20. júna 1956 a nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa môže navrhovateľ s miestom pobytu v Luxembursku, ak má povinná osoba miesto pobytu v zahraničí, obrátiť na generálneho prokurátora (*Procureur Général d'Etat*).

Generálny prokurátor v rámci svojej právomoci ako ústredný orgán postúpi návrh a priložené dokumenty ústrednému orgánu krajiny, v ktorej má miesto pobytu povinná osoba, aby uvedený ústredný orgán mohol pomôcť navrhovateľovi dosiahnuť vyplácanie výživného.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Osoba oprávnená na výživné podáva návrh odosielajúcejmu orgánu, teda generálnemu prokurátorovi, a používa pri tom rôzne formuláre podľa nariadenia Rady (ES) č. 4/2009.

Procureur Général d'Etat (Generálny prokurátor)

Cité Judiciaire
Bâtiment CR
L-2080 Luxembourg

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Navrhovateľ, ktorý má miesto pobytu v inej krajine ako Luxembursko, sa musí obrátiť na ústredný orgán krajiny, v ktorej má miesto pobytu. Nemôže sa priamo obrátiť na luxemburskú organizáciu alebo správu.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Neuplatňuje sa.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V prípade návrhov podľa nariadenia Rady je právna pomoc úplne bezplatná pre osoby oprávnené na výživné mladšie ako 21 rokov, a to bez ohľadu na ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

S cieľom umožniť ústrednému orgánu poskytovať pomoc určenú podľa článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti Luxembursko prijalo 3. augusta 2011 zákon o uplatňovaní tohto nariadenia, ako aj nariadenie veľkovejvodu, ktorým sa vykonávajú články 2 a 3 uvedeného zákona z 3. augusta 2011 (*Mémorial A* č 175 z 12 augusta 2011).

Tieto zákonné ustanovenia umožňujú generálnemu prokurátorovi priamy prístup k určitým databázam.

Súvisiace odkazy:

 Legilux

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 09/05/2017

Nárok na výživné - Maďarsko

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Vyživovacia povinnosť vo všeobecnosti ukladá priamym príbuzným povinnosť navzájom sa vyživovať:

- rodič má vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu a dieťa má vyživovaciu povinnosť voči rodičovi,
- ak dieťa, ktoré má nárok na výživné, nemá rodiča povinného platiť výživné, vyživovacia povinnosť sa preniesie na vzdialenejších príbuzných,
- ak osoba, ktorá má nárok na výživné, nemá deti, za jej vyživovanie budú zodpovední vzdialenejší potomkovia (oddiel 4:196 ods. 1 až 4 občianskeho zákonníka).

Maloleté deti bez priamych povinných príbuzných musí vyživovať ich starší súrodenec za predpokladu, že môže plniť vyživovaciu povinnosť bez ohrozenia svojej schopnosti zabezpečiť seba, svojho manžela alebo spoluzijúceho partnera a svojich závislých priamych príbuzných (oddiel 4:197 občianskeho zákonníka).

Manželia žijúci spolu sú povinní vyživovať vo svojej domácnosti závislé maloleté deti druhého manžela (nevlastné deti), ktoré si druhý manžel priniesol do spoločnej domácnosti so súhlasom vyživujúceho manžela (oddiel 4:198 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Nevlastné deti majú vyživovaciu povinnosť voči svojmu nevlastnému rodičovi závislému od výživného, ak ich dlhší čas vyživoval (oddiel 4:199 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Deti v pestúnskej starostlivosti majú vyživovaciu povinnosť voči osobe, ktorá sa o ne dlhší čas starala vo svojej domácnosti bez požadovania finančnej náhrady a ktorá nie je biologickým, adoptívnym ani nevlastným rodičom dieťaťa (je jeho pestúnom) (oddiel 4:199 ods. 2 občianskeho zákonníka).

Manžel môže požadovať výživné od druhého manžela v prípade právnej rozluky alebo od bývalého manžela v prípade rozvodu, ak si nie je schopný zabezpečiť živobytie bez vlastného zavinenia (oddiel 4:29 ods. 1 občianskeho zákonníka).

V prípade súdnej rozluky môže bývalý partner, ktorý si nie je schopný zabezpečiť živobytie bez vlastného zavinenia, požadovať výživné od druhého bývalého partnera, pokiaľ vzťah trval aspoň jeden rok a viedol k narodeniu dieťaťa (oddiel 4:86 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Existujú dve formy „výživného“: vecné alebo peňažné.

Vyživovacia povinnosť v prípade maloletého dieťaťa znamená, že rodič dieťaťa má právo a povinnosť starať sa o svoje dieťa v rodine, vychovávať dieťa, vytvárať podmienky potrebné na fyzický, kognitívny, emocionálny a morálny rozvoj dieťaťa – najmä bývanie, stravu a oblečenie – a umožniť mu prístup k vzdelaniu a zdravotnej starostlivosti.

Rodič, ktorý sa stará o dieťa a žije s ním v tej istej domácnosti, spĺňa potreby dieťaťa vecným spôsobom, kým rodič žijúci oddelene (alebo v tej istej domácnosti, ale neprispieva k vyživovaniu dieťaťa) zabezpečuje dieťa najmä platením výživného.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Všetky maloleté deti (mladšie ako 18 rokov) majú nárok na výživné za predpokladu existencie núdze, ktorá je stanovená zákonom. Deti mladšie ako 20 rokov majú takisto nárok na výživné za predpokladu, že navštevujú inštitúciu sekundárneho vzdelávania.

Deti v produktívnom veku (vo veku 18 rokov a staršie), ktoré sa ďalej vzdelávajú, majú nárok na výživné bez ohľadu na predpoklad existencie núdze, ak potrebujú výživné na pokračovanie v štúdiu počas primeraného časového obdobia. Dieťa musí bezodkladne informovať rodičov o svojom zámere študovať (oddiel 4:220 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Štúdium zahŕňa akýkoľvek kurz alebo odbornú prípravu potrebnú na získanie kvalifikácie v rámci prípravy na zamestnanie, ako aj nepretržité štúdium v bakalárskom alebo magisterskom programe vysokoškolského vzdelávania alebo vyššieho odborného vzdelávania.

Vo výnimočne odôvodnených prípadoch môžu byť rodičia povinní vyživovať aj dieťa vo veku 25 rokov alebo staršie (oddiel 4:220 ods. 5 občianskeho zákonníka).

Rodičia však nemajú vyživovaciu povinnosť voči študujúcemu dieťaťu v dospelom veku, ak sa dieťa považuje za osobu, ktorá nemá nárok na výživné, ak vlastným zavinením neplní svoje vzdelávacie povinnosti a povinnosti absolvovať skúšky alebo ak by poskytovanie výživného ohrozilo schopnosť rodiča zabezpečiť si vlastnú výživu alebo vyživovať svoje maloleté dieťa. Dospelé dieťa sa takisto považuje za osobu, ktorá nemá nárok na výživné, ak bez legitímneho dôvodu neudržiava vzťahy s rodičom, ktorý je povinný ho vyživovať (oddiel 4:220 ods. 3 a 4 občianskeho zákonníka).

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Pokiaľ ide o výšku a formu výživného, je smerodajnou dohoda medzi osobou oprávnenou na výživné a osobou povinnou platiť výživné (v prípade výživného na dieťa to sú rodičia). Ak neexistuje dohoda, osoba oprávnená na výživné môže požiadať súd o rozhodnutie o výživnom. Ak neexistuje dohoda medzi rodičmi, o výživnom na dieťa rozhodne súd.

Súdne konanie môže v prípade výživného na maloleté dieťa začať aj orgán pre poručníctvo a v prípade výživného na rodiča – za predpokladu jeho súhlasu – aj príslušný okresný úrad. Príbuzní s vyživovacou povinnosťou, ktorí vyživujú osobu oprávnenú na výživné alebo sa o ňu starajú, môžu sami začať súdne konanie proti iným povinným osobám.

Rodič alebo iný zákonný zástupca dieťaťa, ktoré je oprávnené na výživné, môže požiadať orgán pre poručníctvo o predbežnú úhradu výživného, ak výživné nebolo možné vymôcť aspoň počas predchádzajúcich šiestich mesiacov.

V žiadosti musí byť uvedené, že neexistujú žiadne dôvody vylučujúce poskytnutie predbežnej úhrady, a musí obsahovať dôvody a skutočnosti odôvodňujúce žiadosť.

K žiadosti sa musia priložiť tieto dokumenty: príslušné vyhlásenia o príjme; právoplatné rozhodnutie súdu o výživnom na dieťa, prípadne dokument preukazujúci zápis na denné štúdium v inštitúcii sekundárneho vzdelávania; zápisnica o exekučnom konaní nie staršia ako šesť mesiacov s informáciou o pozastavení výkonu rozhodnutia dokument preukazujúci, že sa začalo konanie na vymoženie splatného výživného.

Orgán pre poručníctvo musí stanoviť, že výživné bolo dočasne – aspoň šesť mesiacov pred podaním žiadosti – nevyhnutné.

Predbežnú úhradu výživného možno priznať, ak osoba s nárokom na výživné požiadala o výkon rozhodnutia o výživnom a exekúcia týkajúca sa mzdy, iných pravidelných príjmov alebo iného majetku povinného nebola úspešná alebo ak bol výkon rozhodnutia pozastavený alebo ak čiastočne uhradená suma alebo čiastočne vymožená suma nepresahuje 50 % výšky výživného stanoveného súdom.

Orgán pre poručníctvo v prípade potreby požiada súd alebo nezávislého súdneho vykonávateľa (exekútora) o informácie o výsledku vykonávacieho konania začatého navrhovateľom. Ak je to potrebné na objasnenie skutočností, orgán pre poručníctvo požiada zamestnávateľa o informácie o obstavení.

Orgán pre poručníctvo v oznámení o začatí konania vyzve povinného, aby bezodkladne zaplatil výživné a aby v tomto zmysle poskytol vyhlásenie.

Orgán pre poručníctvo oznámi svoje rozhodnutie zamestnávateľovi povinného, vykonávaciemu súdu, nezávislému súdnemu vykonávateľovi (exekútorovi), prokuratúre s pôsobnosťou v mieste bydliska oprávneného a povinného, notárovi s pôsobnosťou v mieste bydliska povinného, daňovému úradu a budapeštianskemu samosprávnemu orgánu alebo krajskému samosprávnemu orgánu, ktorý predbežne vypláca výživné.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Áno, rodič alebo iný zákonný zástupca dieťaťa, ktoré je oprávnené na výživné, môže požiadať o predbežnú úhradu výživného od orgánu pre poručníctvo.

Príbuzní s vyživovacou povinnosťou, ktorí vyživujú osobu oprávnenú na výživné alebo sa o ňu starajú, môžu sami začať súdne konanie proti iným povinným osobám.

Súdne konanie môže v prípade výživného na maloleté dieťa začať orgán pre poručníctvo a v prípade výživného na rodiča – za predpokladu jeho súhlasu – príslušný okresný úrad.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Na základe všeobecných pravidiel súdnej príslušnosti je príslušným súdom ten súd, v ktorého obvode žije dlžník (povinný).

Ak odporca nemá bydlisko v Maďarsku, príslušnosť sa určí podľa jeho miesta pobytu. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe alebo sa nachádza v zahraničí, použije sa jeho posledné miesto bydliska v Maďarsku. Ak sa toto miesto nedá určiť alebo ak odporca žiadne miesto bydliska v Maďarsku nemal, príslušnosť sa určí na základe miesta bydliska navrhovateľa alebo, ak sa to nepodarí, na základe miesta jeho pobytu.

Ak sa miesto stáleho zamestnania a miesto bydliska odporcu nenachádzajú v tej istej oblasti, súd na základe žiadosti odporcu podanej najneskôr na prvom pojednávaní postúpi vec príslušnému súdu v mieste zamestnania odporcu, ktorý vec prejedná a rozhodne (§ 29 občianskeho súdneho poriadku).

Návrh na konanie o výživnom môže osoba s nárokom podať aj na súde v mieste svojho bydliska (§ 34 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku).

Príslušné súdy možno vyhľadať [na tejto stránke](#).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ nemusí využiť sprostredkovateľa, ak sa chce obrátiť na súd. Navrhovateľ sa môže na súd obrátiť priamo (nemusí byť zastúpený) (pozri otázky 3, 4 a 5).

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Strany konania majú bez ohľadu na svoj príjem a finančnú situáciu – pokiaľ nie sú oslobodené od platby relevantných trov konania zo zákona, na základe priamo a všeobecne uplatniteľného právneho predpisu Európskej únie alebo medzinárodnej dohody – právo na odklad úhrady relevantných trov konania v prípade konania o zákonom výživnom vrátane konania na získanie výživného od subjektu, ktorý vypláca mzdu povinnému, alebo od inej osoby, konania na zrušenie výživného alebo zmenu jeho výšky, konania na ukončenie alebo obmedzenie výkonu rozhodnutia o výživnom a v prípade konania týkajúceho sa získania osobných údajov povinného v prípade cezhraničného výživného.

V prípade práva odklad relevantných trov konania:

- a) štát zaplatí trovy konania (odmeny pre svedkov a znalcov, tlmočníka, správcu a advokáta, trovy samotného procesu a inšpekcie vykonanej na mieste atď.) s výnimkou trov, ktoré neboli zahrnuté do odkladu, a teda ich účastník platí vopred;
- b) strane bol priznaný odklad úhrady súdnych poplatkov.

Na odklad úhrady relevantných trov konania sú oprávnení aj cudzí štátni príslušníci, a to aj v prípade neexistencie medzinárodnej zmluvy alebo reciprocity.

Ak v prípade odkladu úhrady relevantných trov konania súd nariadi účastníkovi zaplatiť trovy konania, účastník musí štátu zaplatiť všetky trovy vopred uhradené štátom a všetky stanovené súdne poplatky.

Súdy poplatok za sporové konanie je 6 % alebo minimálne 15 000 HUF a maximálne 1 500 000 HUF. V prípade konania o pohľadávke na výživnom je základom pre súdy poplatok zatiaľ neuhradené výživné ale zohľadňuje sa výživné za max. dvanásť mesiacov.

Ak účastník nemá dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie trov konania, môže na súde podať žiadosť o oslobodenie od trov konania.

Fyzické osoby (vrátane tretích osôb), ktoré nie sú v pozícii zaplatiť trovy konania vzhľadom na svoj príjem a finančnú situáciu, budú na základe návrhu úplne alebo čiastočne oslobodené od ich úhrady, aby im tak bolo umožnené uplatniť si svoje práva.

Ak príjem účastníka (mzda, dôchodok alebo iná pravidelná peňažná dávka) nepresahuje aktuálny minimálny starobný dôchodok stanovený na základe počtu rokov strávených v aktívnom pracovnom pomere a účastník nemá žiadny majetok – okrem zvyčajného zariadenia domácnosti a nábytku –, účastník musí byť oslobodený od úhrady trov. Oslobodenie od úhrady trov konania sa musí priznať – bez skúmania príjmov a finančnej situácie – účastníkom s nárokom na dávky poskytované ľuďom

v produktívnom veku alebo účastníkom žijúcim v tej istej domácnosti s blízkym príbuzným osoby, ktorá má nárok na dávky pre ľudí v produktívnom veku.

Oslobodenie od platenia trov konania vo všeobecnosti zahŕňa tieto výhody:

- a) oslobodenie od platenia súdnych poplatkov;
- b) oslobodenie od platenia preddavkov na trovy konania (odmien pre svedkov a znalcov, tlmočníka, správcu a advokáta, náklady súvisiace s ohliadkou na mieste a s predvolaním účastníkov na ohliadku na mieste atď.) a – pokiaľ sa v príslušnom zákone nestanovuje inak – od ich platenia vo všeobecnosti;
- c) oslobodenie od povinnosti zložiť zábezpeku na trovy konania;
- d) návrh na schválenie zastupovania advokátom, ak to povoľuje zákon.

Oslobodenie od platenia trov konania schvaľuje na základe žiadosti súd, ktorý rozhoduje aj o zrušení tohto oslobodenia.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Ak neexistuje dohoda medzi rodičmi, o výživnom rozhodne súd.

Pri určovaní výšky výživného sa musia zohľadniť tieto faktory:

- a) odôvodnené potreby dieťaťa (pravidelné výdavky potrebné na uhradenie nákladov na živobytie, zdravotnú starostlivosť, výchovu a vzdelanie dieťaťa);
- b) príjmy a finančná situácia oboch rodičov;
- c) iné deti žijúce v tej istej domácnosti s rodičmi (bez ohľadu na to, či ide o ich vlastné deti, nevlastné deti alebo deti v pestúnskej starostlivosti) a deti, voči ktorým majú rodičia vyživovaciu povinnosť;
- d) vlastný príjem dieťaťa a
- e) príspevky na ochranu dieťaťa, rodinnú podporu, sociálne poistenie a sociálne dávky poskytované na dieťa a rodiča, ktorý vychováva dieťa (oddiel 4:218 ods. 2 občianskeho zákonníka).

Výživné sa musí určiť ako pevná suma. Súd môže rozhodnúť, že výška výživného sa musí každý rok k 1. januáru nasledujúceho roka automaticky upravovať v súlade s nárastom indexu spotrebiteľských cien, ktorý každoročne zverejňuje maďarský Ústredný štatistický úrad (oddiel 4:207 občianskeho zákonníka). Výška výživného na dieťa je vo všeobecnosti stanovená na 15 – 25 % priemerného príjmu osoby povinnej platiť výživné. Vo všeobecnosti sa pri určovaní priemerného príjmu osoby povinnej platiť výživné musí vziať do úvahy jej celkový ročný príjem v roku, ktorý predchádza roku začatia konania vo veci výživného (oddiel 4:218 ods. 4 občianskeho zákonníka).

Ak by zmena v dohode medzi účastníkmi alebo v okolnostiach, ktoré boli základom rozhodnutia súdu o výške výživného, ohrozila dôležitý zákonom chránený záujem jedného z účastníkov v prípade, ak by tento účastník naďalej platil výživné za rovnakých podmienok, tento účastník môže požiadať o zmenu výšky alebo podmienok platby. O zmenu dohodnutého výživného nemôže požiadať účastník, ktorý mal pri uzatváraní dohody o výživnom predpokladať zmenu svojej situácie alebo ktorý je osobne zodpovedný za túto zmenu.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba povinná platiť výživné musí vyplácať výživné osobe s nárokom na výživné pravidelne (napríklad mesačne) a vopred.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinný neplatí výživné dobrovoľne, oprávnený si môže svoj nárok uplatniť na súde a súd môže nariadiť výkon rozhodnutia. Pohľadávku na výživné staršiu ako šesť mesiacov možno vymáhať so spätnou účinnosťou, ak má oprávnený dobrý dôvod, prečo podáva svoj návrh na výkon rozhodnutia oneskorene. Pohľadávku na výživné staršiu ako tri roky nemožno vymáhať na súde (oddiel 4:208 ods. 3 občianskeho zákonníka).

Súdne konanie môže v prípade výživného na maloleté dieťa začať orgán pre poručníctvo a v prípade výživného na rodiča – za predpokladu jeho súhlasu – príslušný okresný úrad (oddiel 4:208 ods. 1 občianskeho zákonníka).

Príbuzní s vyživovacou povinnosťou, ktorí vyživujú osobu s nárokom na výživné alebo sa o ňu starajú, môžu sami začať súdne konanie proti iným osobám s vyživovacou povinnosťou (oddiel 4:208 ods. 2 občianskeho zákonníka).

Súd, ktorý vo svojom rozhodnutí nariadi osobe poberajúcej mzdu zaplatiť výživné môže na návrh oprávneného zároveň vyzvať zamestnávateľa, aby sumu uvedenú v rozhodnutí zrážal zo mzdy povinného a vyplácal ju oprávnenému.

Ak nedošlo k vydaniu takejto priamej súdnej výzvy, ale účastník neskôr podá návrh na výkon rozhodnutia súdu alebo dohody účastníkov schválenej rozhodnutím súdu, súd vydá príkaz na povinné zrážky zo mzdy, ak takto exekvovateľný podiel mzdy pokryje predmetnú sumu.

Zrážky nesmú prevýšiť 50 % mzdy zamestnanca. Z príspevku v nezamestnanosti (podpora v nezamestnanosti, podpora v nezamestnanosti pred dôchodkom, vyrovnávací prídavok, príspevok pre uchádzača o zamestnanie) možno na výživné odpočítať maximálne 33 %.

Ak povinný nemá pravidelný príjem alebo ak suma, ktorá sa má odpočítať z jeho príjmu, súd nariadi exekúciu. V takom prípade sa výkon nebude týkať len mzdy, ale aj iného majetku podľa zákona o súdnom výkone rozhodnutí.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Navštívte stránku s informáciami o [konaniach týkajúcich sa vykonávania rozsudkov](#).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Pozrite odpoveď na otázku 10.

Rodič alebo iný zákonný zástupca dieťaťa s nárokom na výživné, môže požiadať o predbežné vyplatenie výživného od orgánu pre poručníctvo, ak výživné nebolo možné vymôcť aspoň počas predchádzajúcich šiestich mesiacov.

Orgán pre poručníctvo v oznámení o začatí konania vyzve povinného, aby bezodkladne zaplatil výživné a aby v tomto zmysle poskytol vyhlásenie.

Orgán pre poručníctvo oznámi svoje rozhodnutie zamestnávateľovi povinného, vykonávaciemu súdu, nezávislému súdnemu vykonávateľovi (exekútorovi), prokuratúre s pôsobnosťou v mieste bydliska oprávneného a povinného, notárovi s pôsobnosťou v mieste bydliska povinného, daňovému úradu a budapeštianskemu samosprávnemu orgánu alebo krajskému samosprávnemu orgánu, ktorý predbežne vypláca výživné.

Neplatenie výživného je trestný čin. Osoba, ktorá vlastným zavinením neplní svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť stanovenú vo vykonateľnom rozhodnutí príslušného orgánu, bude odsúdená na dva roky odňatia slobody.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Áno (pozri otázku 3).

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Maďarské Ministerstvo spravodlivosti poskytuje pomoc na základe žiadosti žiadateľov žijúcich v Maďarsku v súlade s nariadením Rady (ES) č. 4/2009 a medzinárodnými dohodami, pričom priebežne komunikuje s ústredným orgánom zodpovedným za veci týkajúce sa výživného v dotknutom druhom členskom štáte. Žiadateľ môže požiadať o výkon rozhodnutia o platbe výživného vydaného maďarským súdom v zahraničí a – ak také rozhodnutie neexistuje – o určenie výživného v zahraničí alebo o zvýšenie výživného, ktoré sa má vyplácať v zahraničí. Oficiálnu žiadosť neprijíma Ministerstvo spravodlivosti, ale okresný súd stanovený podľa miesta bydliska, miesta pobytu alebo zamestnania žiadateľa alebo okresný súd, ktorý na prvom stupni vydal rozhodnutie, o ktorého výkon sa žiada. Na podanie žiadosti ani začatie konania v zahraničí nie je potrebný advokát. Súd pomôže účastníkov bez právneho zástupcu s podaním žiadosti. Súd postúpi žiadosť a požadované prílohy Ministerstvu spravodlivosti. Ministerstvo spravodlivosti pošle preloženú žiadosť ústrednému orgánu zodpovednému za veci výživného v druhom členskom štáte. Ústredný orgán prijme opatrenia potrebné na začatie konania proti povinnému. Ministerstvo spravodlivosti bude priebežne informovať žiadateľa o vývoji konania na základe informácií prijatých zo zahraničia.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Ministerstvo spravodlivosti, Oddelenie medzinárodného práva súkromného (*Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály*)

Adresa: H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4.

Poštová adresa: H-1357 Budapest, Pf. 2.

Telefónne číslo: +36 (1) 795-4846;

Číslo faxu: +36 (1) 795-0463;

E-mail: [✉ nmfo@im.gov.hu](mailto:nmfo@im.gov.hu)

Web: [✉ http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek](http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek)

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Nie, žiadosť sa musí podať prostredníctvom ústredného orgánu zodpovedného za veci týkajúce sa výživného v členskom štáte pobytu žiadateľa.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ústredné orgány členských štátov nájdete na tejto stránke.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

–

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ministerstvo spravodlivosti v súvislosti s prijatými žiadosťami osloví príslušný orgán poskytujúci právnu pomoc, ktorý žiadateľovi žijúcemu v zahraničí prideli advokáta. V prípade uvedenom v článku 46 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 je zaručené úplné oslobodenie od trov konania, pričom štát uhradí aj odmeny advokáta. V prípadoch uvedených v článku 47 majú účastníci podľa maďarského práva právo na odklad úhrady relevantných nákladov. To znamená, že štát vopred zaplatí trovy konania (napr. súdne poplatky, odmenu advokáta) bez ohľadu na finančnú situáciu dotknutého účastníka, ak však účastník prehrá spor, súd mu môže nariadiť, aby tieto trovy zaplatil. Ak žiadateľ preukáže, že vzhľadom na svoju finančnú situáciu má podľa maďarského práva nárok na plné osobné oslobodenie od trov, nebude musieť trovy zaplatiť ani v prípade, že spor prehrá.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Uplatňovanie nariadenia o výživnom v Maďarsku upravuje [✉ zákon LXVII z roku 2011](#).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 05/10/2017

Nárok na výživné - Holandsko

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné je povinnosť prispievať na náklady na živobytie oprávneného na výživné. Povinnosť platiť výživné vyplýva z pokrvných príbuzenských vzťahov, nepokrvného príbuzenstva a (predošlého) manželského zväzku.

Ktoré osoby musia platiť výživné inej osobe:

- rodičia deťom,
- deti rodičom,
- rozvedený manžel druhému manželovi (bývalému registrovanému partnerovi).

Vyživovacia povinnosť, ktorá medzi manželmi existuje počas manželstva, pokračuje aj po zániku manželstva. V rámci rozsudku o rozvode alebo neskoršieho rozsudku môže súd na ťarchu jedného z bývalých manželov priznať výživné druhému bývalému manželovi, ktorý nemá dostatočný príjem na pokrytie svojich nákladov na živobytie (a nemožno odôvodnene očakávať, že takýto

príjem nadobudne), ak o to tento manžel požiada. Pri stanovení výživného sudca prihliada na potreby jedného bývalého manžela a na prostriedky (finančné zdroje) druhého bývalého manžela. Úlohu môžu zohrávať aj nefinančné faktory, ako napríklad trvanie manželstva alebo trvanie spolužitia. Ak súd neurčí lehotu vyživovacej povinnosti, vyživovacia povinnosť sa automaticky skončí po 12 rokoch. Súd môže rozhodnúť o predĺžení tejto lehoty na žiadosť bývalého manžela, ktorý požaduje výživné, ak sa tento manžel nachádza v obzvlášť zložitej finančnej situácii. Po krátkom (nie dlhšom ako 5-ročnom), bezdetnom manželstve lehota vyživovacej povinnosti vo všeobecnosti nepresiahne dĺžku trvania samotného manželstva.

To isté platí aj pre výživné medzi bývalými registrovanými partnermi.

Bývalí manželia môžu vo veciach výživného uzatvárať mimosúdne dohody. Takéto dohody sú väčšinou ustanovené v rozvodovej zmluve. V praxi súd takúto zmluvu potvrdí vo svojom rozvodovom rozsudku. Potvrdenie súdom poskytuje oprávnenému na výživné väčšiu právnu istotu.

Iné kategórie vyživovacej povinnosti sa uvádzajú ďalej.

Manželia/registrovaní partneri

Obaja manželia a registrovaní partneri musia, okrem výnimočných prípadov, prispievať na výdavky domácnosti. V predmanželskej alebo partnerskej zmluve sa v tejto súvislosti môžu dohodnúť aj inak.

Biologický otec/životný partner matky

Biologický otec dieťaťa má povinnosť platiť výživné na dieťa, ktorého je otcom (a ktoré neuznal), pokiaľ dieťa nie je v zákonom rodinnom vzťahu s týmto mužom či s nejakým iným mužom (inými slovami, kým dieťa nemá zákonného otca). Tá istá povinnosť sa vzťahuje aj na životného partnera matky, ktorá súhlasila s aktom, ktorý mohol viesť k splodeniu dieťaťa.

Striedavá výchova

Nerodič, ktorý má striedavú výchovu spoločne s rodičom, má vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu (článok 1:253w Občianskeho zákonníka). Vyživovacia povinnosť pokračuje do 21. roku dieťaťa, keď sa striedavá výchova končí, keďže dieťa dosiahlo plnoletosť.

V ktorých prípadoch?

Povinnosť platiť výživné vo všeobecnosti vzniká len v prípade, ak je oprávnený na výživné v núdzi. Za osobu v núdzi sa považuje osoba, ktorá nemá dostatočný príjem na to, aby sa o seba mohla sama postarať, pričom nemožno odôvodnene očakávať, že takýto príjem sama nadobudne.

Výnimka

Výnimkou z tohto pravidla je prípad vyživovacej povinnosti rodičov a biologických otcov voči svojim maloletým deťom a voči mladým dospelým deťom (do veku 21 rokov). V týchto prípadoch sa vyživovacia povinnosť uplatní aj v prípade, ak oprávnení na výživné nie sú v núdzi.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

V prípade detí vo veku do 18 rokov (maloletých detí) musia rodičia uhrádzať náklady na starostlivosť a výchovu. Ide o náklady na živobytie a iné náklady spojené s výchovou dieťaťa, ako je napríklad vzdelanie a voľnočasové aktivity. Rodičia sú povinní uhrádzať náklady na starostlivosť a výchovu v závislosti od svojich prostriedkov. Táto povinnosť platí aj v prípade, že má dieťa vlastné prostriedky a/alebo príjem.

V prípade detí vo veku 18, 19 a 20 rokov („mladých dospelých“) sú rodičia zodpovední za uhradenie nákladov na živobytie a vzdelanie. Náklady na živobytie a vzdelanie majú rovnaký význam ako náklady na starostlivosť a výchovu počas detstva. Táto vyživovacia povinnosť je nezávislá od potreby oprávneného na výživné.

Pre túto kategóriu detí zároveň existuje rozšírená vyživovacia povinnosť, a to aj v prípade, že majú vlastný príjem zo zamestnania, vlastní majetok, alebo ak uzatvorili manželstvo. Na základe vlastných príjmov dieťaťa sa však určuje rozsah jeho potreby výživného.

V prípade detí vo veku 21 rokov a starších majú rodičia vyživovaciu povinnosť iba vtedy, ak je dieťa v núdzi a ak nie je schopné postarať sa samo o seba, napríklad ak je dieťa telesne alebo duševne postihnuté.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Sumu výživného, ktorú musí povinný na plnenie výživného platiť, môžu určiť samotné strany a stanoviť ju dohodou alebo môže byť určená rozhodnutím súdu.

V kontexte konania o rozvod manželstva je súd často požiadany aj o rozhodnutie o výživnom pre bývalého manžela alebo o výživnom na dieťa.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Nie: žiadosť musí predložiť právnik oprávneného na výživné. Oprávnení na výživné nemôžu predložiť žiadosť bez právnik. Maloleté dieťa zastupuje jeho zákonný zástupca (zvyčajne rodič).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Rozlišuje sa medzi medzinárodnou právomocou (má právomoc holandský súd?) a vnútornou právomocou (ktorý holandský súd má právomoc?).

Medzinárodná právomoc v rámci Európskej únie

Pokiaľ ide o medzinárodnú právomoc holandského súdu, v kontexte Európskej únie sa uplatňuje tzv. „[nariadenie Brusel I](#)“. Toto nariadenie obsahuje pravidlá týkajúce sa právomoci súdov vo veci nároku na výživné.

Podľa článku 2 tohto nariadenia oprávnený na výživné (navrhovateľ) v zásade predvoláva povinného na plnenie výživného (odporcu), ktorý má bydlisko v Holandsku, pred holandský súd.

Nariadenie Brusel I obsahuje aj alternatívne pravidlo vo vzťahu k vyživovacej povinnosti. V článku 5 ods. 2 sa uvádza, že odporca s bydliskom na území členského štátu môže byť predvolaný v inom členskom štáte, a to:

- pred súd miesta, kde má oprávnený na výživné bydlisko alebo obvyklý pobyt,
- alebo ak ide o dodatočnú požiadavku spojenú s konaním o rodinnom právnom stave osoby, t. j. pred sudcom rozvodového súdu alebo napríklad pred sudcom rozhodujúcim o príbuzenstve, pred súd, ktorý má v tejto veci právomoc, ak sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

Podľa prvej odrážky môže oprávnený na výživné s bydliskom v Holandsku predvolať povinného na plnenie výživného s bydliskom napríklad vo Francúzsku na súd v Holandsku, ktorý má medzinárodnú právomoc podľa článku 5 ods. 2. Právomoc má súd v mieste bydliska navrhovateľa.

Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť v rámci Európskej únie, od 18. júna 2011 je účinné nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti,

Pravidlá týkajúce sa právomoci obsiahnuté v nariadení o výživnom sú vo všeobecnosti v súlade s nariadením Brusel I. V zmysle tohto všeobecného pravidla má v otázkach výživného právomoc súd miesta obvyklého pobytu odporcu alebo oprávneného na výživné. Na rozdiel od nariadenia Brusel I sa v prípade uplatňovania nariadenia o výživnom neuplatňuje požiadavka, podľa ktorej musí byť miesto obvyklého pobytu odporcu na území členského štátu.

Medzinárodná právomoc mimo Európskej únie

Pokiaľ ide o medzinárodnú právomoc holandského súdu mimo kontextu Európskej únie, uplatňujú sa tieto ustanovenia: Ak niektorá zo strán (či už oprávnený na výživné alebo povinný na plnenie výživného) žije mimo Európskej únie, uvedené nariadenie „Brusel I“ nie je uplatniteľné a holandský súd odvodzuje svoju právomoc od Občianskeho súdneho poriadku (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*). Podľa neho je holandský rozvodový súd oprávnený rozhodnúť o prechodných opatreniach, pokiaľ ide o rozvod alebo doplnkové ustanovenia, ako napríklad výživné alebo pokračovanie obývania domácnosti manželov. Holandský súd má preto právomoc rozhodnúť o samostatnej žiadosti o výživné, ak buď navrhovateľ alebo jedna či viacero príslušných strán uvedených v žiadosti žije v Holandsku, alebo ak prípad inak dostatočne súvisí s právnym systémom Holandska, ak sa strany rozhodnú, že právomoc bude mať holandský súd, alebo ak sa príslušná strana dostaví v priebehu konania pred súd a nenamieta absenciu právomoci.

Vnútorná právomoc

Pokiaľ ide o vnútornú právomoc holandského súdu, pre typ súdu (všeobecný súd, odvolací súd, Najvyšší súd Holandska) platí pravidlo, že v prípadoch výživného má právomoc všeobecný súd. V Občianskom súdnom poriadku sa stanovuje, ktorý všeobecný

súd má právomoc. Právomoc má všeobecný súd v mieste bydliska navrhovateľa (jedného z navrhovateľov) alebo jednej z príslušných strán uvedených v žiadosti, alebo v prípade, že neexistuje miesto bydliska niektorej z týchto strán, je to súd v mieste skutočného bydliska jednej z nich.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Žiadosť o určenie, zmenu alebo ukončenie výživného musí predložiť právnik. Právnik zastupuje navrhovateľa počas pojednávania. Mená a adresy právnikov sú uvedené na webovom sídle [národnej advokátskej komory](#).

Existuje [Spoločnosť rodinných právnikov a mediátorov pre rozvody](#), ktorej členovia sa okrem iného špecializujú na rozvody a výživné. Zaoberajú sa aj mediáciou rozvodov a všetkých súvisiacich záležitostí.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Za súdne konanie sa musí zaplatiť príspevok na náklady spojené s výkonom spravodlivosti. Ide o poplatok súdu. Okrem toho vzniknú náklady na právnik a súdneho úradníka.

Ak účastník konania nie je schopný (v plnej výške) uhradiť náklady na právnik, za určitých podmienok môže mať nárok na právnu pomoc. Ide o tzv. „prípád súdnej pomoci“ Časť nákladov uhradí orgán verejnej moci a účastník konania zaplatí tzv. osobný príspevok. Výška tohto „osobného príspevku“ závisí od príjmu a finančných prostriedkov účastníka konania. Právnu pomoc prideluje [Rada pre právnu pomoc](#). Účastník konania musí podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci rade, ktorá má právomoc (= právomoc odvolacieho súdu) v oblasti, kde sídli právnická kancelária. V praxi žiadosť často podáva právnik, ak bol oslovený už pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci.

Okrem toho je potrebné predložiť „Vyhlásenie o príjme a majetku“ (ktoré poskytne obecný úrad v mieste bydliska). Toto vyhlásenie sa spolu so žiadosťou zasiela Rade pre právnu pomoc, ktorá preskúma, či má účastník konania nárok na právnu pomoc. Ak sa nárok potvrdí, rada vydá doklad o nároku na právnu pomoc. V takýchto prípadoch sa znižuje aj súdny poplatok.

Nárok na právnu pomoc sa vzťahuje aj na prípady cezhraničných sporov, t. j. ak má žiadateľ bydlisko inde ako v Holandsku. Tento nárok sa stanovuje v [smernici o cezhraničnej právnej pomoci](#). O právnu pomoc možno požiadať s odvolaním sa na články 23A až 23K zákona o právnej pomoci (*Wet op de rechtsbijstand*) prostredníctvom Rady pre právnu pomoc so sídlom v Haagu a s použitím štandardného formulára uvedeného v prílohe k tejto smernici, ktorý je pre všetky členské štáty rovnaký.

V prípade potreby môže [Rada pre právnu pomoc](#) poskytnúť pomoc pri výbere právnik. Adresa rady sa uvádza v odpovedi na otázku 14.2.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súd vo svojom rozhodnutí prihliada na potreby osoby, ktorá žiada o výživné alebo ktorá je jeho príjemcom, a na prostriedky (finančné zdroje) osoby, ktorá má platiť alebo platí výživné. Potreby a prostriedky sú relatívnymi pojmami. Súd má istú mieru voľnosti pri rozhodovaní podľa podmienok konkrétneho prípadu. V rámci súdnictva sa vytvorili isté usmernenia (tzv. normy *Trema*), ktoré však pre súd nie sú záväzné.

Pre rozhodnutie súdu sú dôležité tieto príjmy a výdavky:

- príjem zo zamestnania,
- príjem z vedľajšieho zamestnania,
- študijné granty,
- dávky,
- dôchodok,
- príjem z nájmu a podnájmu,
- úroky a iné príjmy z majetku,
- príspevky na domácnosť od iných osôb, ktoré sú súčasťou spoločnej domácnosti,
- existujúce možnosti zvýšenia príjmu (schopnosť zárobku),
- výkaz majetku,

- platby nájomného,
- splátky hypotéky a úrokov, ako aj pevné poplatky. Musí sa uviesť aj doposiaľ nesplatená časť hypotéky.
- poisťné zmluvy,
- potrebné pravidelné cestovné náklady,
- finančné záväzky voči iným,
- náklady na osobitnú zdravotnú starostlivosť týkajúcu sa oprávneného na výživné a/alebo jeho rodinných príslušníkov,
- výdavky spojené s vytváraním príjmu,
- akékoľvek výkazy dlhov.

Zákonná indexácia

Ministerstvo spravodlivosti každoročne určí percento, o ktoré sa zo zákona zvýši výživné určené súdom alebo výživné stanovené dohodou. Pri výpočte tohto percentuálneho nárastu ministerstvo zohľadňuje vývoj miezd v podnikateľskej komunite a vo verejnej správe a vývoj miezd v iných sektoroch. Percento indexácie sa zverejňuje v *Staatscourant* [holandskom úradnom vestníku].

Existuje niekoľko výnimiek z tejto automatickej úpravy výživného. Strany alebo súd môžu vylúčiť zákonnú indexáciu alebo stanoviť alternatívnu metódu indexácie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné pre bývalých manželov sa vypláca priamo oprávnenému na výživné. Platby výživného určené súdom pre maloleté deti sa vyplácajú priamo rodičovi (alebo poručníkovi), ktorý má dieťa vo svojej starostlivosti.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak je vyživovacia povinnosť určená súdnym rozsudkom a povinný na plnenie výživného sa dostane do omeškania s platbou výživného pre partnera alebo dieťa, splnenie povinnosti možno presadiť prostredníctvom [Národnej kancelárie pre výber platieb výživného](#) (LBIO) v Rotterdame. Splnenie vyživovacej povinnosti môže zabezpečiť aj súdny úradník. Ak neexistuje súdne rozhodnutie, prípad sa musí predložiť na súd, pričom je potrebné zastúpenie právnikom.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V prípade zrážok z dávok alebo zo mzdy sa musí zohľadniť prah, ktorý nie je možné zaťažiť zrážkami. Lehota na mesačné platby výživného je 5 rokov. Ak existuje rozsudok, v ktorom sú zaznamenané nedoplatky na výživnom, t. j. ak v skutočnosti bola uvedená pevná suma, lehota je 20 rokov. S cieľom predísť zániku pohľadávky, je nutné prerušiť lehotu vyplácania výživného.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

V prípade nedoplatkov na výživnom na dieťa a/alebo partnera je príslušným orgánom [Národná kancelária pre výber platieb výživného](#) (LBIO).

Oprávnenie konať musí mať LBIO od oprávneného na výživné. LBIO môže v prípade potreby vyberať výživné prostredníctvom exekúcie. Môže napríklad pristúpiť k zrážkam zo mzdy a dávok alebo k predaju nehnuteľného alebo hnuteľného majetku povinného na plnenie výživného.

Využitie služieb LBIO je pre oprávneného na výživné bezplatné v prípade, ak majú obe strany bydlisko v Holandsku. Po prijatí žiadosti o výber výživného sa najskôr obe strany pokúsia predísť takémuto spôsobu výberu, ktorý by bol spojený s úhradou poplatku, a to prostredníctvom krátkej mediácie a/alebo poskytnutia vysvetlenia. Tento postup je úspešný v asi troch štvrtinách prípadov. Ak však LBIO prevezme výber výživného, náklady na vymáhanie uhradí LBIO povinný na plnenie výživného. LBIO si za výber výživného účtuje poplatok. Tento poplatok je vo výške 15 % mesačných dlžných súm a nedoplatkov na výživnom. Náklady na exekúciu sa takisto vymáhajú od povinného na plnenie výživného.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Napriek tomu, že LBIO je verejnoprávna inštitúcia, neposkytuje preddavky na výživné. Orgán verejnej moci tak môžu urobiť v prípade výživného na dieťa alebo právnej pomoci.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

LBIO má úlohy aj v oblasti medzinárodného výberu výživného. Tieto úlohy vyplývajú z nariadení a dohovorov, ktorých je Holandsko zmluvnou stranou.

Holandsko je zmluvnou stranou Dohovoru OSN o vymáhaní výživného v cudzine, ktorý bol podpísaný 20. júna 1956 v New Yorku. Ide o dohovor o vzájomnej právnej pomoci, ktorého cieľom je uľahčiť získavanie výživného v medzinárodných prípadoch. Dohovor na tieto účely vytvoril systém odosielacích a prijímacích orgánov, ktoré pomáhajú oprávnenému na výživné pri vymáhaní pohľadávok na výživné. LBIO je odosielacím a prijímacím orgánom pre Holandsko.

Ktokoľvek s bydliskom v Holandsku, kto má problémy s výberom výživného od povinného na plnenie výživného, ktorý má bydlisko v zahraničí (t. j. v krajine, ktorá je zmluvnou stranou uvedeného newyorského dohovoru), sa môže odvolať na tejto newyorský dohovor. Dohovor sa týka nielen výživného na dieťa, ale aj výživného pre partnera.

Od 1. augusta 2014 je platný Dohovor z 23. novembra 2007 o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny medzi Európskou úniou (okrem Dánska) a ďalšími zmluvnými štátmi. Okrem členských štátov EÚ je tento dohovor platný aj v Albánsku, Bosne a Hercegovine, Nórsku a na Ukrajine. Pokiaľ ide o vzťahy medzi členskými štátmi EÚ, prednosť má nariadenie týkajúce sa vyživovacej povinnosti (nariadenie (ES) č. 4/2009).

Na deti do 21 rokov sa vzťahuje haagsky dohovor o výživnom. Uplatnenie dohovoru možno rozšíriť aj na iných členov rodiny, ak oba príslušné zmluvné štáty prijímú vyhlásenie v tomto zmysle.

Na využitie služieb LBIO je potrebné predložiť žiadosť o [výber medzinárodného výživného](#). Túto žiadosť je možné stiahnuť z webového sídla [LBIO](#).

Činnosti, ktoré vykonáva LBIO a samotné zahraničné inštitúcie v kontexte newyorského dohovoru a zmluvy so Spojenými štátmi americkými, sú v zásade bezplatné. Náklady môžu vzniknúť v súvislosti so súdnym konaním v zahraničí alebo vymáhaním výživného.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

V prípade výživného na dieťa a partnera:

Národná kancelária pre výber platieb výživného ([LBIO](#))

Postbus 8901
3009 AX Rotterdam.

V prípade právnej pomoci:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450
2501 AE The Hague

Telefónne číslo: +31703701414.

V prípade právnej pomoci v cezhraničných prípadoch:

Raad voor Rechtsbijstand

Regiokantoor Den Haag

attn: Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B

2517 AE The Hague

Tel: 0031(0)88 787 1320

e-mail: j.ouwehand@rvr.org.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Na žiadosť oprávnených na výživné, ktorí majú bydlisko v zahraničí, LBIO takisto vyberá výživné od povinných na plnenie výživného s bydliskom v Holandsku. Ak si chce oprávnený na výživné, ktorý je v inom členskom štáte, uplatniť pohľadávku na výživné od povinného na plnenie výživného s bydliskom v Holandsku, môže sa odvolať na systém dohovoru. Následne sa musí obrátiť na odosielajúci orgán vo svojej krajine, ktorý sa potom obráti na prijímajúci orgán v Holandsku (LBIO). Prijímajúci orgán následne vykoná potrebné opatrenia na získanie výživného.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Kontaktné údaje sú uvedené v odpovedi na otázku 14.2.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Za súdne konanie sa musí zaplatiť príspevok na náklady spojené s výkonom spravodlivosti. Ide o poplatok súdu. Okrem toho vzniknú náklady na právnik a súdneho úradníka. Ak účastník konania nie je schopný (v plnej výške) uhradiť náklady na právnik, za určitých podmienok môže mať nárok na právnu pomoc. Ide o tzv. „prípád súdnej pomoci“ Časť nákladov uhradí orgán verejnej moci a účastník konania zaplatí tzv. osobný príspevok. Výška tohto „osobného príspevku“ závisí od príjmu a finančných prostriedkov účastníka konania.

Právnu pomoc prideliuje Rada pre právnu pomoc. Účastník konania musí podať žiadosť o poskytnutie právnej pomoci rade, ktorá má právomoc (= právomoc odvolacieho súdu) v oblasti, kde sídli právnická kancelária. V praxi žiadosť často podáva právnik, ak bol oslovený už pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Okrem toho je potrebné predložiť „Vyhlásenie o príjme a majetku“ (ktoré poskytne obecný úrad v mieste bydliska). Toto vyhlásenie sa spolu so žiadosťou zasiela Rade pre právnu pomoc, ktorá preskúma, či má účastník konania nárok na právnu pomoc. Ak sa nárok potvrdí, rada vydá doklad o nároku na právnu pomoc. V takýchto prípadoch sa znižuje aj súdny poplatok. Nárok na právnu pomoc sa vzťahuje aj na prípady cezhraničných sporov, t. j. ak má žiadateľ bydlisko inde ako v Holandsku. Tento nárok sa stanovuje v smernici o cezhraničnej právnej pomoci. O právnu pomoc možno požiadať s odvolaním sa na články 23A až 23K zákona o právnej pomoci prostredníctvom Rady pre právnu pomoc so sídlom v Haagu a s použitím štandardného formulára uvedeného v prílohe k tejto smernici, ktorý je pre všetky členské štáty rovnaký. V prípade potreby môže Rada pre právnu pomoc poskytnúť pomoc pri výbere právnik.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa článku 51 nariadenia sa nevykonali žiadne zmeny.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 12/09/2018

Nárok na výživné - Poľsko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [PI](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Podľa článku 128 zákona o rodine a poručníctve vyživovacia povinnosť predstavuje povinnosť priamych pokrvných príbuzných a súrodencov poskytovať prostriedky na živobytie (vrátane ošatenia, potravín, ubytovania, palív a liekov) a podľa potreby aj na výchovu (vrátane zabezpečenia fyzického a intelektuálneho rozvoja a prístupu k vzdelaniu a ku kultúre).

Výživné predstavuje peňažnú alebo naturálnu dávku. V prípade detí zahŕňa aj osobný vklad do ich výchovy a prácu v spoločnej domácnosti v súlade s vyživovacou povinnosťou.

Pohľadávka na výživné je právo jednej osoby žiadať od druhej osoby plnenie vyživovacej povinnosti.

Vyživovacia povinnosť spravidla vzniká z rôznych druhov rodinných vzťahov. Podľa druhu rodinného vzťahu poľské právo rozlišuje tieto druhy vyživovacej povinnosti:

1. Vyživovacia povinnosť medzi príbuznými (vyživovacia povinnosť voči deťom predstavuje osobitnú kategóriu tejto povinnosti): V prípade príbuzných majú na nárok na poberanie výživného len osoby, ktoré sú v hmotnej núdzi. Rodičia sú povinní poskytovať výživné deťom, ktoré ešte nie sú schopné starať sa o seba, pokiaľ príjmy z majetku dieťaťa nie sú dostatočné na pokrytie nákladov na jeho obživu a výchovu. Po dosiahnutí veku 18 rokov deti strácajú právo na výživné okrem prípadov, keď chcú pokračovať vo vzdelávaní a ich doterajšie výsledky dokazujú opodstatnenosť tohto rozhodnutia alebo keď by sa vyživovacia povinnosť mala zachovať vzhľadom na zdravotný stav alebo osobnú situáciu detí. Rodičia tiež nie sú povinní poskytovať výživné dieťaťu, ktoré dosiahlo vek 18 rokov, a hoci je pripravené na zamestnanie, začne študovať a potom zanechá štúdium, nezaznamená uspokojivý pokrok, nedosiahne dostatočné známky na postup do vyššieho ročníka a nevykoná skúšky do stanovených konečných termínov, a z týchto dôvodov nedokončí štúdium do času určeného na jeho študijný program.

Ak nie je možné získať výživné alebo ak by jeho získanie prinieslo nadmerné ťažkosti, vyživovacia povinnosť sa môže nariadiť inému príbuznému (napríklad starým rodičom dieťaťa, ktorí sú rodičmi osoby povinnej platiť výživné, ktorá sa ukrýva).

2. Vyživovacia povinnosť vyplývajúca z adopcie: Ak má adopcia vplyv výhradne na vzťah medzi adoptujúcou a adoptovanou osobou, vyživovacia povinnosť adoptujúcej osoby voči adoptovanej osobe má prednosť pred vyživovacou povinnosťou príbuzných vo vzostupnej línii a súrodencov adoptovanej osoby voči tejto osobe, zatiaľ čo vyživovacia povinnosť adoptovanej osoby voči jej príbuzným vo vzostupnej línii a súrodencom je v poradí posledná. V ostatných aspektoch sa na adoptovanú osobu vzťahujú zásady stanovené v bode 1.

3. Povinnosť medzi príbuznými, ktorých príbuzenský vzťah sa vytvoril sobášom (nevlastná matka, nevlastný otec, nevlastné deti): Nárok na výživné majú len osoby v hmotnej núdzi, a to len ak bude v danej situácii uloženie vyživovacej povinnosti v súlade so všeobecne uznávanými spoločenskými normami. Podľa poľských právnych predpisov a judikatúry pojem „hmotná núdza“ znamená neschopnosť človeka zaistiť svoje primerané potreby z vlastných zdrojov a vlastným úsilím.

4. Povinnosť medzi manželmi počas trvania manželstva: Podľa článku 27 zákona o rodine a poručníctve si môžu členovia rodiny uplatniť právo na „rovnakú životnú úroveň“ pre všetkých členov rodiny.

5. Povinnosť medzi manželmi po skončení manželstva: Ak jeden z manželov bol uznaný za výlučne zodpovedného za rozpad manželstva a rozvod znamená podstatné zhoršenie finančnej situácie druhého manželského partnera, tento druhý partner môže žiadať, aby boli zaistené jeho primerané potreby, aj keby nebol v hmotnej núdzi. V iných prípadoch môže manželský partner v hmotnej núdzi žiadať od svojho bývalého manželského partnera výživné úmerné svojim primeraným potrebám a zárobkovým možnostiam a finančnej situácii bývalého manželského partnera. Vyživovacia povinnosť voči manželskému partnerovi zaniká, keď manželský partner uzavrie iné manželstvo. Ak však vyživovaciu povinnosť znáša rozvedený manželský partner, ktorý nebol uznaný zodpovedným za rozpad manželstva, táto povinnosť zaniká päť rokov po vydaní rozsudku o rozvode, ak súd nerozhodne vo výnimočných prípadoch o predĺžení päťročného obdobia na žiadosť manželského partnera, ktorý má nárok na poberanie výživného.

6. Povinnosť otca dieťaťa, ktoré sa narodilo mimo manželského zväzku, voči matke dieťaťa: Otec, ktorý nie je manželom matky, musí prispievať matke podľa svojich pomerov na náklady spojené s tehotenstvom a pôrodom a na trojmesačné výživné počas obdobia pôrodu a šestonedelia. V prípade naliehavých dôvodov môže matka žiadať od otca dieťaťa príspevok na výživné na obdobie dlhšie ako tri mesiace.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia majú vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, ktoré sa nedokáže o seba postarať samo. Keďže deti sú povinné vzdelávať sa až do veku 18 rokov, spravidla sú oprávnené na poberanie výživného, až kým nedosiahnu vek dospelosti alebo až kým neukončia magisterský stupeň štúdia alebo vyššie odborné vzdelávanie.

Dávky zo štátneho fondu pre výživné sa vyplácajú oprávneným osobám až do veku 18 rokov. Tieto osoby sú oprávnené na poberanie dávok, až kým nedosiahnu vek 25 rokov, ak pokračujú vo vzdelávaní v školách alebo inštitúciách vyššieho odborného vzdelávania, a na časovo neobmedzené obdobie, ak boli uznané za osoby s vážnym zdravotným postihnutím.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Áno, možné sú tieto situácie:

1. povinná osoba plní vyživovaciu povinnosť dobrovoľne,

2. strany dosiahnu dohodu o vyživovacej povinnosti,

3. ak povinná osoba neplní svoju povinnosť, návrh na priznanie výživného sa podá na okresný súd (*sąd rejonowy*), ktorý je príslušný podľa miesta pobytu oprávnenej osoby (článok 32 občianskeho súdneho poriadku) alebo odporcu (článok 27 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku). Takýto návrh sa podá na krajský súd (*sąd okręgowy*) počas konania o rozvode alebo rozluke.

Podanie návrhu je oslobodené od súdneho poplatku. Návrh však musí spĺňať požiadavky písomného podania, t. j. musí obsahovať názov súdu, na ktorý sa podáva, mená a priezviská jednotlivých strán, ich zákonných zástupcov a právnych zástupcov, druh podania, jednoznačný opis požiadavky, hodnotu nároku, opis skutočností, ktoré sú dôvodom na podanie návrhu, a v prípade potreby skutočností zakladajúcich príslušnosť súdu, podpis navrhovateľa alebo zákonného zástupcu alebo právneho zástupcu (priložené musí byť splnomocnenie), zoznam príloh, miesta pobytu alebo sídla strán, mená zákonných zástupcov a právnych zástupcov a opis nároku. Následné písomné podania musia obsahovať aj číslo spisu.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Návrh na určenie výživného môže v mene oprávnenej osoby podať:

- oprávnený zástupca (okrem právneho zástupcu a právneho poradcu môžu byť oprávnenými zástupcami aj tieto osoby: rodičia, manželský partner, súrodenci, príbuzní vo vzostupnej línii alebo osoby s adoptívnym vzťahom k osobe oprávnenej na výživné, ako aj osoba, ktorá spravuje majetok osoby oprávnenej na výživné),
- zástupca orgánu miestnej samosprávy zodpovedný za sociálnu pomoc (podľa zákona o sociálnej pomoci z 12. marca 2004 zberky zákonov (*Dziennik Ustaw*) z roku 2004, č. 64, bod 593 sú takými zástupcami riaditelia miestnych centier sociálnej pomoci alebo okresných centier rodinnej podpory),
- zástupca organizácie sociálnych služieb poskytujúcej pomoc rodinám (zoznam takýchto organizácií je uvedený v nariadení ministra spravodlivosti z 10. novembra 2000, zberka zákonov z roku 2000, č. 100, bod 1080),
- prokurátor, ak je to potrebné v záujme presadzovania právneho poriadku a verejného záujmu.

Zákonní zástupcovia konajú v mene maloletých oprávnených osôb. Po dosiahnutí veku dospelosti však už musia konať samy za seba.

Osoba žijúca v spoločnej domácnosti ani blízky známy, pokiaľ nepatria medzi uvedené osoby, nemôžu konať v mene osoby oprávnenej na poberanie výživného.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Podľa občianskeho súdneho poriadku sú vo veciach týkajúcich sa výživného vecne príslušné okresné sudy. Miestna príslušnosť sa určuje podľa miesta pobytu osoby oprávnenej na výživné alebo miesta pobytu odporcu. Sudy miestne príslušné v konkrétnych obciach sú uvedené v nariadení ministra spravodlivosti z 25. októbra 2012 o určení sídiel a príslušnosti odvolacích súdov, krajských súdov a okresných súdov (zberka zákonov z roku 2012, bod 1223).

Krajské sudy sú príslušné vo veciach týkajúcich sa uznávania rozhodnutí súdov členských štátov EÚ v Poľsku (článok 1151¹ ods. 1 občianskeho súdneho poriadku), ak bolo rozhodnutie vydané pred tým, než štát, v ktorom bolo vydané, začal byť viazaný Haagskym protokolom o rozhodnom práve pre vyživovaciú povinnosť z 23. novembra 2007 (Ú. v. EÚ L 331, 16.12.2009, s. 17).

Zahraničné rozsudky vydané po 18. júni 2011 v krajinách EÚ okrem Chorvátska, Dánska a Spojeného kráľovstva musí vyhlásiť za vykonateľné okresný súd podľa článku 1153¹¹ občianskeho súdneho poriadku.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Zastupovanie právnym zástupcom sa vo veciach týkajúcich sa výživného nevyžaduje. Strany môžu konať vo vlastnom mene alebo prostredníctvom profesionálnych sprostredkovateľov.

Podrobné informácie o možnosti menovania právneho zástupcu určeného z úradnej moci, ktorý koná v mene strany oprávnenej na výživné, sa nachádzajú v bodoch 7 a 20.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Strana, ktorá žiada o priznanie výživného, a odporca vo veci týkajúcej sa zníženia výživného sú podľa poľského práva oslobodení od súdnych trov (článok 96 ods. 1 a 2 zákona o súdnych trovách v občianskych veciach z 28. júla 2005, zberka zákonov z roku

2005, č. 167, bod 1398, v znení zmien). Tieto osoby sú oslobodené úplne, čo znamená, že neplatia žiadne súdne trovy, odvolacie poplatky ani poplatky za výkon rozhodnutia.

Okrem toho strana, ktorá je oslobodená od súdnych trov, môže požiadať o právnu pomoc vo forme právneho zástupcu určeného z úradnej moci. Ak sa vyhovie žiadosti o určenie právneho zástupcu, poplatky za služby advokáta hradí odporca strany, pre ktorú je právny zástupca určený. Ak táto osoba prípad prehrá, tieto poplatky sa hradia zo štátnej pokladnice.

Práva štátnych príslušníkov členských štátov v tejto záležitosti sú upravené zákonom o práve na pomoc v občianskoprávných konaniach prejednávanych v členských štátoch Európskej únie zo 17. decembra 2004 (zbierka zákonov z roku 2005, č. 10, bod 67, v znení zmien). Informácie o tomto zákone sú uvedené v informáciách o právnej pomoci, ktoré poskytlo Poľsko.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výška výživného závisí od zárobkových a finančných možností povinnej osoby a od primeraných potrieb oprávnenej osoby. Medzi primerané potreby oprávnenej patrí všetko potrebné na živobytie, v zmysle hmotných aj nehmotných potrieb (kultúrnych a duchovných). Medzi potreby maloletých osôb patria náklady na ich výchovu. Pri hodnotení zárobkových a finančných možností osôb, ktoré sú povinné platiť výživné, sa neberú do úvahy príjmy, ktoré skutočne zarábajú, ale príjmy, ktoré by mohli zarábať, ak by úplne využili svoj zárobkový potenciál. To znamená, že aj nezamestnanej osobe, ktorá nemá pravidelný príjem, sa môže nariadiť platenie výživného a platby sa od nej môžu vymáhať.

Ak nastane zmena pomerov, možno požiadať o zmenu súdneho rozhodnutia alebo dohody o výživnom. O túto zmenu môže požiadať každá zo strán vzťahu týkajúceho sa výživného. V závislosti od konkrétnych pomerov môže strana požiadať o zrušenie vyživovacej povinnosti alebo o zvýšenie alebo zníženie výšky výživného. Výška výživného sa môže zmeniť, ak sa zvýšia alebo znížia primerané potreby osoby oprávnenej na poberanie výživného alebo zárobkové možnosti osoby povinnej platiť výživné.

V Poľsku nie je stanovená pevná výška výživného a výživné sa nevypočítava ako pevný percentuálny podiel zo zárobkov osoby povinnej platiť výživné. V roku 2014 dosahovala minimálna hrubá mzda výšku 1 680 PLN (približne 400 EUR). V roku 2013 dosahovala priemerná hrubá mzda výšku 3 650 PLN (približne 900 EUR) mesačne. V praxi sa výška výživného, ktorú určia súdy, pohybuje od 300 PLN do 1 000 PLN mesačne na jedno dieťa. Výška výživného nepodlieha automatickej indexácii v závislosti od veku dieťaťa ani od úrovne inflácie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba, ktorá sa v exekučnom titule uvádza ako dlžník, musí výživné platiť. Výživné určené v Poľsku sa spravidla vypláca zákonnému zástupcovi maloletej osoby v poľských zlotých (v hotovosti alebo bankovým prevodom) každý mesiac, zvyčajne do desiateho dňa v mesiaci. Pre prípad meškania platby je v rozsudku stanovený zákonný úrok (od roku 2008 vo výške 13 % ročne) na dlžnú sumu (pozri informácie, ktoré Poľsko poskytuje o zákonomnom úroku).

Vyživovaciu povinnosť spravidla plní výlučne osoba povinná platiť výživné. Ak táto osoba neplatí dobrovoľne, osoba oprávnená na poberanie výživného môže požiadať príslušný súdny orgán (spravidla súdneho zriadenca) o začatie exekučného konania. Výkon rozhodnutia môže byť iniciovaný z úradnej moci na žiadosť súdu prvého stupňa, ktorý vydal rozhodnutie o výške výživného. Osoba oprávnená na výživné môže tiež predložiť exekučný titul na pracovisku osoby povinnej platiť výživné alebo v inštitúcii, ktorá tejto osobe vypláca dôchodok, a požiadať, aby sa dlhované výživné odpočítalo od súm vyplácaných osobe povinnej platiť výživné. Takáto žiadosť je pre vyplácajúci orgán záväzná.

Na exekúciu nehnuteľného majetku osoby povinnej platiť výživné je potrebný osobitný návrh.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak osoba povinná platiť výživné neplní svoju vyživovaciu povinnosť dobrovoľne, môže byť k tomu donútená (pozri bod 9).

Okrem toho, podľa článku 209 trestného zákona sústavné neplnenie vyživovacej povinnosti predstavuje trestný čin, za ktorý je možné uložiť pokutu, iný trest než odňatie slobody alebo odňatie slobody až na dva roky.

V článku 5 ods. 3 bod 3 zákona o pomoci osobám oprávneným na výživné zo 7. septembra 2007 (zbierka zákonov z roku 2009, č. 1, bod 7, v znení zmien) sa uvádza, že príslušný orgán môže požiadať o odobratie vodičského oprávnenia osobe povinnej platiť výživné.

Ak výkon rozhodnutia nie je úspešný, súdny zriadenec môže požiadať o zaradenie dlžníka do zoznamu nesolventných dlžníkov.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V súlade s článkom 1083 ods. 2 občianskeho súdneho poriadku dlžné platby výživného sa môžu v celom rozsahu uspokojiť zablokovaním bankového účtu.

V súlade s článkom 833 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku je exekúcia platu zamestnanca možná v rozsahu stanovenom v zákonníku práce. Exekvovať je možné spravidla 60 % platu. Až tri pätiny sumy, ktorú poskytla štátna pokladnica na osobitné účely, najmä vo forme grantov a pomoci, je tiež možné exekvovať (článok 831 ods. 1 a 2 občianskeho súdneho poriadku).

V súlade s článkom 829 občianskeho súdneho poriadku exekúcií nepodliehajú predovšetkým tieto položky:

- zariadenie domácnosti a bežné oblečenie nevyhnutné pre dlžníka a závislých členov jeho rodiny, ako aj oblečenie potrebné na vykonávanie služby alebo profesie,
- nástroje a iné predmety, ktoré dlžník potrebuje na vykonávanie plateného zamestnania, s výnimkou motorových vozidiel,
- potraviny a palivá, ktoré dlžník a závislí členovia jeho rodiny potrebujú na jeden mesiac,
- peniaze, ktoré dlžník a závislí členovia jeho rodiny potrebujú na živobytie na dva týždne,
- predmety potrebné na štúdium, osobné doklady, ozdoby, predmety používané na náboženské obrady a predmety každodennej potreby, ktoré by sa dali predať iba za cenu výrazne nižšiu, ako je ich hodnota, ale ktoré majú pre dlžníka významnú úžitkovú hodnotu.

Okrem toho sa v článku 831 občianskeho súdneho poriadku uvádza, že exekúcií nepodliehajú až do výšky 75 % jednotlivé platby najmä dávok sociálnej pomoci v zmysle zákona o sociálnej pomoci z 12. marca 2004 (zbierka zákonov z roku 2013, bod 182, v znení zmien) a pohľadávky dlžníka voči štátnemu rozpočtu alebo Národnému fondu zdravia (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) v súvislosti s dávkami na zdravotnú starostlivosť v zmysle zákona o dávkach na zdravotnú starostlivosť financovaných z verejných zdrojov z 27. augusta 2004 (zbierka zákonov z roku 2008, č. 164, bod 1027, v znení zmien).

V článku 137 ods. 1 zákona o rodine a poručníctve je stanovené, že pohľadávky na výživné sa premlčujú po troch rokoch.

V článku 121 ods. 1 občianskeho zákonníka je stanovené, že v prípade pohľadávok detí voči rodičom premlčacia lehota nezačne plynúť (resp. sa preruší) počas trvania rodičovských práv a povinností.

Ak osoba povinná platiť výživné spochybňuje platnosť vyživovacej povinnosti voči dospelému dieťaťu, súdny zriadenec môže požiadať osobu, ktorá si uplatňuje nárok na poberanie výživného, aby predložila osvedčenie potvrdzujúce, že pokračuje v štúdiu, nemá žiadne príjmy alebo podstupuje zdravotnú liečbu, a preto stále potrebuje finančnú podporu od osoby povinnej platiť výživné.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ako sa uvádza v bode 4, návrh na priznanie výživného môžu v mene osoby oprávnenej na výživné predložiť okrem iného riaditeľia centier sociálnej pomoci, niektoré spoločenské organizácie, zástupcovia orgánov miestnej samosprávy zodpovední za sociálnu pomoc a v niektorých prípadoch prokurátor. Tieto subjekty môžu podporiť navrhovateľa účasťou v už prebiehajúcim konaní vo veci výživného. Ich úlohou je potom podporovať oprávnenú osobu v konaní pred súdom.

Krajské sudy pomáhajú oprávneným osobám pri podávaní návrhu na vymáhanie výživného v cudzine.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

V zákone o pomoci osobám oprávneným na výživné zo 7. septembra 2007 (zbierka zákonov z roku 2009, č. 1, bod 7, v znení zmien) sú stanovené pravidlá o štátom poskytovanej pomoci osobám oprávneným na výživné v prípadoch, keď bol výkon rozhodnutia neúspešný.

Dávky zo štátneho fondu pre výživné je možné získať, iba ak príjem rodiny na osobu nepresahuje 725 PLN (približne 170 EUR) mesačne. Žiadosť sa podáva na obecnom alebo mestskom úrade, ktorý je príslušný podľa miesta pobytu oprávnenej osoby.

Ak však oprávnená osoba žije v inštitúcii, ktorá poskytuje celodennú starostlivosť (napr. v centre sociálnej pomoci, detskom domove, nápravnom ústave pre mládež alebo vo väzbe), alebo v opatrovateľskej rodine, uzavrela manželstvo alebo má dieťa a má nárok na rodinné prídavky, záloha sa tejto osobe neprizná.

Tento zákon je uplatniteľný, len ak má osoba oprávnená na poberanie výživného miesto pobytu v Poľsku počas obdobia, na ktoré boli zálohy na výživné priznané.

Viac informácií je k dispozícii na webovej lokalite: <http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/fundusz-alimentacyjny/swiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego/>

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

Ak má povinná osoba miesto pobytu v zahraničí a oprávnená osoba v Poľsku, krajský súd príslušný v mieste pobytu oprávnenej osoby pomáha tejto osobe pri podávaní návrhu na určenie výživného tým, že jej poskytne všetky informácie a pomoc pri vyhotovení príslušných dokumentov a skontroluje, či je návrh formálne správny.

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Áno.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Časť A návrhu podávaného na základe nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti vyplní krajský súd.

Sąd Okręgowy	Adres do korespondencji	Tel ++48	Faks ++48	Poczta elektroniczna
Sąd Okręgowy w Białymstoku	ul. Marii Skłodowskiej- Curie 1 15-950 Białystok	85 7459220	85 7424640	oz@bialystok.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 4990424 33 4990488	33 4990488	bpokusa@bielsko-biala.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 3253155	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Częstochowie	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 3684425	34 3684427 34 3684708	prezes@czestochowa.so.gov.pl so.czystochowa@czestochowa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Elblągu	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 6112409 55 6112408	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gdańsku	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 3213141 58 3213119	58 3213140 58 3213119	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gliwicach	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 3380052	32 3380102	oz@gliwice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 7256718	95 7202807 95 7256790	msamolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze	ul. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 6415113	75 6415113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kaliszu	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 7657700	62 7574936	administracja2@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Katowicach	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 6070183 32 6070498	32 6070184 32 6070211	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy	ul. Seminaryjska 12 a	41 3402320	41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl

w Kielcach	25-372 Kielce	41 3402320	41 3402320	
Sąd Okręgowy w Koninie	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 2451443 63 2423022 +172	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koszalinie	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 3428750	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krakowie	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 6195697 12 6195241 12 6195648 12 6195648	12 6195373	oz@krakow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krośnie	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 4373671	13 4373673	Obrot.zagr@krosno.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Legnicy	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 7225936	76 7225936 76 7225912	oz@legnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Lublinie	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 4601004	81 4601004	mstec@so.lublin.gov.pl mzarzeczny@so.lublin.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łomży	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 2163807	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łodzi	pl. Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 6778799	42 6778978	oz@lodz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Nowym Sączu	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 4482145		alimenty@nowy-sacz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Olsztynie	Ul. Dąbrowszczaków 44A 10-001 Olsztyn	89 5216049	89 5216160	oz@olsztyn.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Opolu	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 5418134		Obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 7650130	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 6494121 44 6494159	44 6478919	administracja@piotrkow-tryb.so.gov.pl biblioteka@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Płocku	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 2697220 24 2697220 24 2697364	24 2625253	so.plock.oz@plock.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Poznaniu	al. Marcinkowskiego 32 61-745 Poznań	61 8566205	61 8528751	opzagr@poznan.so.gov.pl

Sąd Okręgowy w Przemysłu	ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemysł	16 6761336	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Radomiu	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 3680288	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl wizytacja@radom.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rzeszowie	pl. Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 8756394	17 8756349	e.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Siedlcach	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 6407846	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Sieradzu	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 8266650 43 8266607 43 8271287	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Słupsku	ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	59 8469422 59 8469424	59 8469424	rzecznik.prasowy@slupsk.so.gov.pl poczta@slupsk.so.gov.pl administracja@slupsk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Suwałkach	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 5631213	87 5631303	oz@suwalki.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Szczecinie	ul. Kaszubska 42 70-952 Szczecin	91 4830147 91 4830170 91 4830170	91 4830170 91 4830170 91 4830170	administracyjny@szczecin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Świdnicy	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 8518 287	71 8518270	sekretarz@swidnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 8234880+425		rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnowie	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 6887409		sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Toruniu	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 6105609		oz@so.torun.pl
Sąd Okręgowy w Warszawie	al. Solidarności 127 00-951 Warszawa	22 6544443	22 6544411	karcz.19wiz@warszawa.gov.pl a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie	al. Solidarności 127 00-951 Warszawa	22 4404040	22 4401066	oz@warszawapraga.so.gov.pl
Sąd Okręgowy	ul. Wojska Polskiego 22	54 4120353	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl

we Włocławku	87-800 Włocławek			
Sąd Okręgowy we Wrocławiu	ul. Sądowa 1 50-950 Wrocław	71 3704391	71 3704391	oz@wroclaw.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zamościu	ul. Akademicka 1 22-400 Zamość	84 6382970 84 6393 359	84 6382970 84 6393359	prezes@zamosc.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zielonej Górze	pl. Słowiański 1 65-958 Zielona Góra	68 3220221	68 3220193	oz@zielona-gora.so.gov.pl

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Podľa článku 55 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa nevyžaduje, aby sa návrhy podávali prostredníctvom ústredného orgánu štátu, v ktorom má navrhovateľ miesto pobytu. Návrhy sa môžu posielat' priamo príslušnému poľskému súdu (tým sú splnené formálne požiadavky stanovené v kapitolách IV a VI uvedeného nariadenia a v občianskom súdnom poriadku).

Podrobnosti o odosielajúcich orgánoch sú k dispozícii na webovej lokalite:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/alimenty/>

Odosielajúce orgány zahraničných krajín uvedené v prílohe k nariadeniu poskytnú oprávnenej osobe všetky potrebné informácie, pomôžu jej s vyhotovením príslušných dokumentov, skontrolujú, či je návrh tejto osoby formálne správny a odošlú ho do zahraničia.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ak súd rozhodol o priznaní výživného a daný prípad spadá do rozsahu pôsobnosti nariadenia (ES) č. 4/2009, môže navrhovateľ, ktorý má pobyt v zahraničí, využiť postup stanovený v tomto nariadení a obrátiť sa na príslušný odosielajúci orgán krajiny, v ktorej má miesto pobytu, alebo podať na príslušný súd návrh na vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia zahraničného súdu (pozri bod 5). Návrhy na vyhlásenie vykonateľnosti sa podávajú v kancelárii ľubovoľného súdneho zriadenca.

Ak Poľsko a krajina, v ktorej má miesto pobytu navrhovateľ, sú stranami newyorského dohovoru alebo dvojstrannej zmluvy o uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach týkajúcich sa výživného, pomoc sa poskytuje v rozsahu stanovenom v tejto zmluve. Dvojstranné zmluvy spravidla umožňujú podať návrh priamo na poľský súd alebo ju podať na tento súd prostredníctvom súdu zmluvnej krajiny, ktorý vydal rozhodnutie. V druhom uvedenom prípade sa návrh odosiela prostredníctvom ústredných orgánov, najčastejšie ministerstva spravodlivosti alebo orgánov, na ktoré sa vzťahuje newyorský dohovor:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Podrobnosti o súdoch sú k dispozícii na webovej lokalite:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

a podrobnosti o súdnych zriadeniach sú k dispozícii na webovej lokalite: <http://komornik.pl/>

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, od 18. júna 2011.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V Poľsku sa uplatňujú pravidlá stanovené v zákone o práve na pomoc v občianskoprávných konaniach vedených v členských štátoch Európskej únie zo 17. decembra 2004 (zbierka zákonov z roku 2005, č. 10, bod 67, v znení zmien) a v smernici Rady 2003/8/ES z 27. januára 2003 o zlepšení prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch stanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch (Ú. v. ES L 26/41, 31.1.2003, s. 90), ktoré dopĺňajú ustanovenia

občianskeho súdneho poriadku a zákona o súdnych trovách v občianskych veciach. Strana, ktorá žiada o poskytnutie konkrétnej formy pomoci (napr. určenie právneho zástupcu, preklad dokumentov, preplatenie cestovných nákladov) musí o tom jednoznačne informovať súd a použiť na to formulár EÚ (https://e-justice.europa.eu/content_legal_aid_forms-157-pl.do) alebo poľský formulár (<http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/broszury-i-publikacje/obywatel-w-postepowaniu-cywilnym/>).

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

28. apríla 2011 bol prijatý zákon, ktorým sa mení občiansky súdny poriadok a ďalšie zákony (zbierka zákonov z roku 2011, č. 129, bod 735) a na základe ktorého môže poľský ústredný orgán nariadiť orgánu, ktorý je príslušný konať veci dlžníka, aby preskúmal určenie výživného. Ak nie je možné určiť miesto pobytu povinnej osoby alebo účastníka konania, ministerstvo spravodlivosti sa obráti na ústredné a miestne registre a záznamy s cieľom určiť, ktorý súd alebo súdny zriadenec je príslušný, alebo odpovedať na žiadosť o konkrétne opatrenia. V súčasnosti sa nepripravujú žiadne zmeny právneho základu, finančného ani personálneho vybavenia ústredného orgánu zamerané na zabezpečenie činností uvedených v článku 51.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 06/10/2016

Nárok na výživné - Rumunsko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [ro](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#).

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Zákonná povinnosť poskytovať výživné je požiadavkou stanovenou zákonom, aby osoba poskytovala inej osobe potrebné prostriedky na živobytie vrátane prostriedkov na uspokojovanie duchovných potrieb, a v prípade vyživovacej povinnosti rodičov voči ich maloletým deťom aj prostriedky potrebné na ich výchovu, vzdelávanie a odbornú prípravu.

Vyživovacia povinnosť existuje medzi manželmi, príbuznými v priamej línii, bratmi a sestrami a niektorými ďalšími osobami, ktoré sú určené zákonom (článok 516 rumunského občianskeho zákonníka).

Vyživovacia povinnosť existuje aj medzi bývalými manželmi (článok 398 občianskeho zákonníka). Nemala by sa zamieňať s kompenzačným protiplnením alebo náhradou škody.

Manželský partner, ktorý prispieva na výživné dieťaťa druhého z manželských partnerov, má povinnosť poskytovať výživné dieťaťu, kým je toto dieťa maloleté, ale iba ak sú vlastní rodičia dieťaťa mŕtvi, nezvestní alebo v hmotnej núdzi (článok 517 ods. 1 občianskeho zákonníka). Na druhej strane, dieťa môže mať povinnosť poskytovať výživné osobe, ktorá mu takéto výživné poskytovala počas desiatich rokov (článok 517 ods. 2 občianskeho zákonníka).

Dediči osoby, ktorá mala vyživovaciu povinnosť voči maloletej osobe alebo poskytovala výživné bez akejkoľvek zákonnej povinnosti, sú povinní, v závislosti od hodnoty zdedeného majetku, pokračovať v poskytovaní výživného, ak sú rodičia dieťaťa mŕtvi, nezvestní alebo v hmotnej núdzi, ale iba kým je osoba poberajúca výživné maloletá.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť medzi rodičmi a deťmi je upravená článkami 499 a 525 občianskeho zákonníka. Maloleté osoby, ktoré si uplatňujú nárok na výživné od svojich rodičov, sa považujú za osoby v núdzi, ak si nemôžu samy pomôcť prostredníctvom svojej práce, a to aj v prípade, že vlastní určitý majetok. Ak však rodičia nemôžu poskytovať výživné bez ohrozenia svojej vlastnej existencie, súd pre rodinné veci môže schváliť, že sa výživné bude poskytovať prostredníctvom predaja majetku dieťaťa, s výnimkou predmetov základnej potreby.

Rodičia majú vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, ktoré dosiahlo plnoletosť (spravidla vo veku 18 rokov), ak toto dieťa pokračuje v štúdiu, a to až do ukončenia štúdia, nie však po tom, ako dieťa dosiahne vek 26 rokov.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Navrhovateľ (osoba oprávnená na poberanie výživného) musí podať svoj návrh na miestne príslušný súd podľa miesta svojho trvalého pobytu alebo trvalého pobytu odporcu (osoby povinnej platiť výživné). Návrh na začatie súdneho konania vo veci určenia výživného sa môže podať samostatne alebo v spojení s konaním o rozvod manželstva, konaním vo veci určenia otcovstva, výkonu

rodičovských práv a povinností voči maloletému dieťaťu alebo určenia miesta trvalého bydliska maloletého dieťaťa. Súd môže príkazom predsedu súdu uložiť prechodné opatrenia platné iba do vydania rozhodnutia vo veci samej týkajúceho sa zániku manželstva. Konanie na prvom stupni pozostáva z niekoľkých etáp. Písomná etapa zahŕňa podanie návrhu na začatie konania, rozhodnutie o začatí konania a vyjadrenie odporcu, môžu sa nariadiť ochranné opatrenia, ako je napríklad záložné právo alebo exekúcia; účastníkov konania predvolajú na súd a pošlú im procesné dokumenty. Ústna etapa zahŕňa súdne pojednávanie, počas ktorého je možné vzniesť procesné námietky a predložiť dôkazy. Potom nasleduje etapa rozhodovania a vydanie rozhodnutia súdu.

V prípade rozvodu dohodou, ktorý môže vyhlásiť notár, sa manželia môžu dohodnúť na všetkých dôsledkoch rozvodu vrátane určenia príspevku každého z rodičov na náklady na výchovu, vzdelávanie, štúdium a odbornú prípravu detí.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Strany konania vo veci určenia výživného v zásade môžu mať svojich zástupcov. Ak sa však návrh na určenie výživného podáva v spojení s konaním o rozvod manželstva, manželia môžu mať svojich zástupcov v rámci návrhu na rozvod manželstva iba v určitých prípadoch, ktoré sú konkrétne uvedené v článku 920 občianskeho súdneho poriadku.

V prípade, že sa podáva samostatný návrh na určenie, zvýšenie alebo zníženie výživného, strany môže bežným spôsobom zastupovať právnik alebo iný zástupca. Ak je zástupcom iná osoba ako právnik, tá nemôže v rámci súdneho konania predniesť záverečné zhrnutie návrhov. Maloletú osobu zastupuje jej zákonný zástupca (rodič alebo výnimočne iná osoba vykonávajúca rodičovské práva a povinnosti). Návrh v súvislosti s dieťaťom, ktoré dosiahlo plnoletosť, podáva toto dieťa osobne.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Súd, ktorý má miestnu príslušnosť [v mieste pobytu odporcu (osoby povinnej platiť výživné) alebo navrhovateľa (osoby oprávnenej na poberanie výživného)], je možné určiť s použitím rumunského justičného atlasu, ktorý je uverejnený na webovom sídle ministerstva spravodlivosti na portáli venovanom súdom <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Nie, pretože nie je povinné, aby osoba, ktorá navrhovateľa zastupuje alebo mu pomáha, bola právnikom.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Na návrhy na určenie alebo úpravu výživného sa vzťahuje výnimka z kolkových poplatkov. S pomocou právnika alebo zastupovaním právnikom sú spojené náklady, ich náhrada však nie je pravidlom. Ak dotknutá strana nemá dostatočný príjem, môže požiadať o právnu pomoc na uhradenie odmien právnika alebo ďalších nákladov na súdne konanie.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výživné sa priznáva podľa potrieb navrhovateľa a podľa finančných možností osoby, ktorá ho má platiť. Výživné sa v zásade poskytuje vo forme vecných dávok a zabezpečuje všetky prostriedky na živobytie. Vo väčšine prípadov však súdy v praxi určujú výživné vo forme peňažných dávok, buď ako pevnú sumu alebo ako percentuálny podiel mesačného príjmu osoby povinnej platiť výživné (článok 530 občianskeho zákonníka). Výživné vo forme pevnej čiastky sa podľa zákona štvrtročne upravuje o infláciu.

Ak výživné platí rodič, určí sa vo výške, ktorá predstavuje najviac štvrtinu jeho čistého mesačného príjmu na jedno dieťa, tretinu na dve deti a polovicu na tri alebo viac detí. Výška výživného, ktoré povinná osoba platí dieťaťu, v kombinácii s výživným, ktoré platí iným osobám, nesmie presiahnuť polovicu jej čistého mesačného príjmu (článok 529 občianskeho zákonníka).

Súd pre rodinné veci môže v novom konaní zvýšiť alebo znížiť výšku výživného, alebo rozhodnúť o ukončení jeho vyplácania, ak sa zmenia finančné možnosti osoby, ktorá výživné poskytuje, alebo potreby osoby, ktorá výživné poberá (článok 531 občianskeho zákonníka).

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa poskytuje vo forme vecných dávok, pričom zabezpečuje všetky prostriedky na živobytie a v prípade potreby pokrýva náklady na vzdelávanie, štúdium a odbornú prípravu (článok 530 občianskeho zákonníka). Ak sa vyživovacia povinnosť neplní dobrovoľne, vo forme vecných dávok, súd pre rodinné veci nariadi, aby sa výživné platilo vo forme peňažných dávok. Výživné sa môže určiť ako pevná suma alebo ako percentuálny podiel čistého mesačného príjmu osoby povinnej poskytovať výživné.

Výživné sa platí v pravidelných splátkach v termínoch, na ktorých sa strany dohodli, alebo ak k takejto dohode nedošlo, v termínoch určených súdnym rozhodnutím. Strany sa môžu dohodnúť, alebo v prípade oprávnených dôvodov súd pre rodinné veci môže rozhodnúť, že sa výživné vyplatí vopred ako jednorazová platba, ktorá osobe oprávnenej na poberanie výživného pokryje potreby na výživu na dlhšie časové obdobie alebo na celé obdobie platnosti vyživovacej povinnosti, za predpokladu, že osoba povinná platiť výživné má potrebné prostriedky na splnenie tejto povinnosti (článok 533 občianskeho zákonníka).

Výživné priznané maloletej osobe sa vypláca zákonnému zástupcovi tejto maloletej osoby.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Keďže vo väčšine prípadov sa výživné určuje vo forme peňažných dávok, najčastejšou metódou vymáhania je zrážka zo mzdy (z mesačného príjmu). Menej častou metódou vymáhania je nútený predaj hnuteľného a nehnuteľného majetku osoby povinnej platiť výživné.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Pokiaľ ide o vymáhanie pohľadávky na výživné, v článku 728 občianskeho súdneho poriadku je stanovené, že predmetom vymáhania dlžnej sumy výživného môže byť len najviac polovica čistého mesačného pravidelného príjmu osoby povinnej platiť výživné. Ak prebieha viacero postupov vymáhania týkajúcich sa tej istej sumy, vymáhateľná čiastka nesmie prekročiť polovicu čistého mesačného príjmu, bez ohľadu na charakter nárokov.

V prípade, že osoba oprávnená na poberanie výživného súčasne podáva návrhy na zaistenie viacerých položiek hnuteľného alebo nehnuteľného majetku, ktorých hodnota zjavne prevyšuje splatnú pohľadávku, exekučný súd môže exekúciu obmedziť na určité položky majetku (článok 701 občianskeho súdneho poriadku).

Nútené vymáhanie sa skončí, napríklad keď povinnosť stanovená v exekučnom titule bola úplne splnená a exekučné poplatky boli zaplatené, keď exekúciu nie je možné vykonať alebo v nej pokračovať v dôsledku nedostatku vymáhateľného majetku alebo nemožnosti realizovať taký majetok a keď bola exekúcia zrušená (článok 702 občianskeho súdneho poriadku).

Na právo na začatie exekúcie sa uplatňuje premlčacia lehota tri roky. Odvolanie proti nútenému vymáhaniu je možné podať na exekučný súd. Príslušný súd môže pozastaviť exekúciu až do prijatia rozhodnutia o odvolaní proti nútenému vymáhaniu (článok 711 a nasledujúce články občianskeho súdneho poriadku).

V prípade zrušenia exekučného titulu alebo samotného núteného vymáhania má dotknutá strana právo zvrátiť exekúciu obnovením situácie, ktorá jej predchádzala (článok 722 a nasledujúce články občianskeho súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Neuplatňuje sa.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Neuplatňuje sa.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Podľa nariadenia (ES) č. 4/2009, Haagskeho protokolu z roku 2007 alebo Newyorského dohovoru z roku 1956 navrhovateľ môže podať svoj návrh na určenie výživného prostredníctvom rumunského ministerstva spravodlivosti, ak má osoba povinná platiť výživné bydlisko v jednom z členských štátov EÚ, ktorý je stranou Haagskeho protokolu z roku 2007 alebo Newyorského dohovoru z roku 1956.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Rumunské ministerstvo spravodlivosti

17 Str. Apolodor, Sector 5

Bucharest 050741

Riaditeľstvo pre medzinárodné právo a justičnú spoluprácu
(Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară)

Fax: 03 72 04 1077

e-mail ddit@just.ro

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Nie, navrhovateľ sa musí obrátiť na ústredný odosielačiaci orgán vo svojej krajine, zriadený podľa nariadenia (ES) č. 4/2009, Haagskeho protokolu z roku 2007 alebo Newyorského dohovoru z roku 1956.

Ústredný odosielačiaci orgán krajiny, v ktorej má bydlisko osoba povinná platiť výživné, sa môže následne obrátiť na ústredný prijímací orgán Rumunska:

- rumunské ministerstvo spravodlivosti v prípade návrhov podávaných podľa nariadenia (ES) č. 4/2009 a Haagskeho protokolu z roku 2007, alebo
- Bukureštská advokátska komora (Baroul București) v prípade návrhov podávaných podľa Newyorského dohovoru z roku 1956.

Návrh sa potom predloží príslušnému súdu.

Osoba povinná platiť výživné, ktorá má bydlisko v zahraničí, môže podať svoj návrh priamo, osobne alebo prostredníctvom právnik, na rumunský súd, ktorý je príslušný v mieste bydliska odporcu alebo osoby povinnej platiť výživné.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Osoba povinná platiť výživné, ktorá má bydlisko v zahraničí, môže podať svoj návrh priamo, osobne alebo prostredníctvom právnik, na rumunský súd, ktorý je príslušný v mieste bydliska odporcu alebo osoby povinnej platiť výživné. Údaje príslušného rumunského súdu sú k dispozícii na portáli venovanom súdom <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx> podľa miesta bydliska odporcu alebo osoby povinnej platiť výživné.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno; podľa článku 2612 rumunského občianskeho zákonníka je rozhodné právo pre vyživovacia povinnosť určené podľa práva Európskej únie, t. j. Haagskeho protokolu z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovacia povinnosť.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Neuplatňuje sa.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Podľa zákona č. 36/2012 o určitých opatreniach potrebných na uplatnenie niektorých nariadení a rozhodnutí Rady Európskej únie a nástrojov medzinárodného práva súkromného v oblasti vyživovacej povinnosti ministerstvo spravodlivosti po prijatí návrhu na určenie výživného alebo prijatie konkrétnych opatrení postúpi tento návrh na rozhodnutie príslušnému úradu alebo orgánu, ktorý má k dispozícii osobné údaje, príslušnej miestnej advokátskej komore, Komore súdnych vykonávateľov alebo, v odôvodnenom prípade, príslušnému súdu.

V prípade návrhov podávaných prostredníctvom ústredného orgánu za podmienok stanovených v článku 46 nariadenia, bezplatná a úplná právna pomoc sa môže poskytnúť navrhovateľom v konaní o určenie vyživovacej povinnosti, ktorí ešte nedosiahli vek 18 rokov alebo ktorí pokračujú v štúdiu, ale len do veku 21 rokov, alebo navrhovateľom v konaní o určenie vyživovacej povinnosti, ktorí patria medzi zraniteľné osoby.

Ministerstvo spravodlivosti posielala návrhy prijaté zo zahraničia priamo príslušnej miestnej advokátskej komore. Predseda advokátskej komory okamžite vydá záväzné rozhodnutie z úradnej moci, ktorým určí právneho zástupcu. Určený právny zástupca požiadava o právnu pomoc, aj vo forme zaplata odmeny súdneho vykonávateľa (exekútora).

Následne, po získaní exekučného titulu, určený právny zástupca požiadava súd o poskytnutie právnej pomoci vo forme zaplata poplatku pre súdneho vykonávateľa. Právny zástupca predloží žiadosť o nútené vymáhanie, exekučný titul a rozhodnutie predsedu advokátskej komory príslušnému miestnemu súdneho vykonávateľovi.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Rumunsko prijalo zákon č. 36/2012 o určitých opatreniach potrebných na uplatnenie niektorých nariadení a rozhodnutí Rady Európskej únie a nástrojov medzinárodného práva súkromného v oblasti vyživovacej povinnosti.

Ministerstvo spravodlivosti bolo určené ako rumunský ústredný odosielačiaci orgán, ktorý postupuje ďalej návrhy uvedené v článkoch 53 a 56 nariadenia. Po prijatí požadovaných podkladových dokumentov od osoby oprávnenej na poberanie výživného alebo osoby povinnej platiť výživné ministerstvo spravodlivosti vyplní časť A návrhu a môže pomôcť osobe oprávnenej na poberanie výživného alebo osobe povinnej platiť výživné pri vyplňaní časti B návrhu.

Ministerstvo spravodlivosti je ústredný orgán poverený prijímaním žiadostí o konkrétne opatrenia a návrhov na určenie výživného. Po prijatí návrhov ich ministerstvo posieľa na rozhodnutie príslušnému orgánu alebo úradu, ktorý má k dispozícii osobné údaje, príslušnej miestnej advokátskej komore, Komore súdnych vykonávateľov (exekútorov) alebo, ak je to možné, príslušnému súdu.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 07/01/2016

Nárok na výživné - Slovensko

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Výživné a druhy vyživovacích povinností sú upravené v zákone č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). Zákon o rodine rozlišuje tieto druhy vyživovacích povinností:

- VP rodičov k deťom
- VP detí k rodičom
- VP medzi ostatnými príbuznými
- VP medzi manželmi
- Príspevok na výživu rozvedeného manžela
- Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke

Z teoretického hľadiska pojem výživné v širšom slova zmysle subsumuje rodinnoprávne vzťahy majetkovej povahy s osobitostami majetkových vzťahov v rodinnom práve. Prejavuje sa tu najmä ich viazanosť na existenciu osobného rodinnoprávneho vzťahu.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, **ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť**. Absolvovanie povinnej školskej dochádzky automaticky neznamená, že dieťa nadobudlo schopnosť samo sa živiť. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom bude trvať s ohľadom na ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery po celú dobu prípravy dieťaťa na budúce povolanie, napríklad štúdium dennou formou na vysokej škole. **Nadobudnutie plnoletosti nemá pre trvanie tejto vyživovacej povinnosti právny význam. Kedy nastane právny stav „schopnosti sám sa živiť,“ závisí od okolností konkrétneho prípadu.** Súd posudzuje každý prípad diferencovane podľa okolností konkrétneho prípadu. Schopnosť samostatne sa živiť býva interpretovaná extenzívne ako schopnosť samostatne (z vlastných zdrojov) uspokojovať všetky potreby resp. relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu. Príjem náhodného charakteru nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť.

Aplikačná prax vychádza z elasticity rodičovskej vyživovacej povinnosti vyplývajúcej z časovo neobmedzeného trvania pokrvných zväzkov. Umožňuje obnovu vyživovacej povinnosti, ak sa napríklad dieťa pre štúdium rozhodne neskôr, prípadne ak nebolo prijaté na štúdium na vysokej škole bezprostredne po ukončení štúdia na strednej škole. Za pokračovanie prípravy dieťaťa na budúce povolanie je možné podľa judikatúry s prihliadnutím na aktuálny nedostatok vhodných pracovných príležitostí pre absolventov škôl, považovať aj ďalšie štúdium, ktorého ukončenie umožní absolventovi nájsť si zamestnanie i v inom odbore, než na ktorý bola príprava dovtedy zameraná.

Z hľadiska posúdenia zániku vyživovacej povinnosti je situácia jednoznačnejšia, keď dieťa získa pravidelný príjem zo závislej činnosti, podnikateľskej činnosti a podobne. Vzhľadom na situáciu na trhu práce, existenciu oveľa širšieho okruhu foriem štúdia, vzdelávacích inštitútov, dopĺňania jazykových znalostí potrebných pre možnosť realizácie získaného vzdelania, rekvalifikačné kurzy, nadstavbové štúdium, zahraničné stáže, potrebu zvyšovania kvalifikácie, bude pre súdnu prax náročnejšie ustáliť okamih

nadobudnutia schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Odôvodnené by mohli byť niektoré z týchto foriem predovšetkým v prípade značných možností na strane povinného rodiča. Súčasne je potrebné brať zreteľ na záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje uplatnenie. Na strane druhej je oprávnená požiadavka včasnej realizácie týchto daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja k práci (napríklad zavinené rozviazanie pracovného pomeru).

Veková hranica 18 rokov nadobúda význam z procesného hľadiska. Do dosiahnutia plnoletosti dieťaťa môže súd začať konanie o určenie výživného aj bez návrhu; po dovŕšení plnoletosti výlučne len na návrh. Návrh, ktorý podáva plnoleté dieťa, môže smerovať voči jednému z rodičov, ale i voči obojm povinným. V návrhu musí byť uvedená tiež výška požadovaného výživného a doba, od ktorej je požadované výživné. Súd je návrhom na úpravu výživného na plnoleté dieťa viazaný, pretože nejde o konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých podľa ustanovenia § 111 a nasledujúcich Civilného mimosporového poriadku (ďalej len "CMP").

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Ak sa oprávnený a povinný nedohodnú na výživnom, rozhoduje o vyživovacej povinnosti príslušný okresný súd. S výnimkou vyživovacej povinnosti rodičov voči maloletým deťom súd začne súdne konanie na návrh oprávneného (navrhovateľa) voči povinnému (odporcovi). Konanie o výživnom na maloleté dieťa môže súd začať i bez návrhu (ex offa) (§ 23 CMP), nakoľko ide o konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

Každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Fyzická osoba, ktorá nemôže pred súdom konať samostatne (napr. maloleté dieťa), musí byť zastúpená zákonným zástupcom (§ 68 Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP").

CSP a CMP okrem zastúpenia účastníkov na základe zákona, rozlišuje zastúpenie účastníkov na základe plnomocenstva a zastúpenie účastníkov na základe rozhodnutia súdu.

Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať. Ide o tzv. kolízneho opatrovníka.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Vid' odpoveď č. 3

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Miestna príslušnosť je vymedzená v § 3 CMP. Vecná príslušnosť čerpá svoj základ v § 12 CSP. Na konanie v prvom stupni sú zásadne príslušné okresné súdy. Vo všeobecnosti je na konanie príslušný súd účastníka, proti ktorému návrh smeruje (odporca), t. j. princíp miestnej príslušnosti podľa všeobecného súdu odporcu. Všeobecným súdom odporcu je súd, v obvode ktorého má občan bydlisko, a ak nemá bydlisko, súd v obvode ktorého sa zdržuje. Táto zásada je v osobitných prípadoch prelomená; ide o špecifické prípady, ktoré výslovne ustanovuje CMP. **Na konanie o výživnom na maloleté dieťa je príslušný súd, v obvode ktorého má maloletý na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu, prípadne iných rozhodujúcich skutočností svoje bydlisko** (tzv. výlučná miestna príslušnosť podľa § 112 ods. 1 CMP).

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Porovnaj tiež odpovede na otázky 3 a 4.

Navrhovateľ (oprávnený), ktorý má procesnú spôsobilosť, môže podať návrh na začatie konania sám, priamo na príslušný súd, teda bez nutnosti zastupovania.

Všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania sú v zmysle § 127 CSP: ktorému súdu je určený, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, podpis.

Okrem všeobecných náležitostí, má návrh na začatie konania obsahovať osobitné náležitosti. Tieto sú vymedzené v § 25 a 26 CMP. V návrhu na začatie konania o výživnom musí byť uvedená tiež výška požadovaného výživného a doba, od ktorej je požadované výživné.

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu. Podanie vo veciach výživného možno podať aj ústne do zápisnice.

Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Súdne poplatky za jednotlivé úkony, alebo konanie súdov upravuje zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Tieto sa vyrubujú podľa sadzobníka súdnych poplatkov. Tento právny predpis zároveň ustanovuje rozsah tzv. osobného a vecného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov.

Z hľadiska výživného nadobúda na význame táto úprava:

Do rozsahu vecného oslobodenia je zaradené i konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. A teda aj konanie vo veciach výživného na maloleté dieťa je oslobodené od súdneho poplatku.

V rámci rozsahu osobného oslobodenia je od súdneho poplatku oslobodený:

- navrhovateľ v konaní o určenie výživného, v konaní o jeho zvýšení, ako aj v konaní o uplatnení práva na zaplatenie úrokov z omeškania s plnením výživného a v konaní o uznanie alebo vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia o výživnom,
- nevydatá matka v konaní o príspevku na výživu a úhradu niektorých nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

V sadzobníku súdnych poplatkov je explicitne v položke 8 vymedzená sadzba súdneho poplatku pre konanie o výživnom medzi manželmi a konania o príspevku na výživu rozvedeného manžela:

Položka 8	
a) z návrhu na určenie výživného medzi manželmi, príspevku na výživu rozvedeného manžela, vyživovacej povinnosti medzi ostatnými príbuznými a z návrhu o ich zvýšenie	2 % z ceny predmetu najmenej 16, 50 eura.
b) z návrhu na zníženie alebo na zrušenie výživného medzi manželmi, príspevku na výživu rozvedenej manželky a vyživovacej povinnosti medzi ostatnými príbuznými	2 % z ceny predmetu konania, najmenej 16, 50 eura

Ak nie je ustanovená v sadzobníku osobitná sadzba a nejde o kategóriu patriacu do osobného, alebo vecného oslobodenia, uplatní sa vyrubenie poplatku podľa položky 1 sadzobníka súdnych poplatkov:

Položka 1	
Z návrhu na začatie konania, ak nie je ustanovená osobitná sadzba	
a) z ceny (z úhrady) predmetu konania alebo z hodnoty predmetu sporu	6 %, najmenej 16, 50 eura, najviac 16 596, 50 eura v obchodných veciach najviac 33 193, 50 eura

Súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany (254 CSP"). Vzhľadom na rozhodovanie súdu o návrhu musia byť pomery účastníkov zdokladované.

Systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečenie jej poskytovania Centrom právnej pomoci fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a rozsah jej poskytovania upravuje zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z.o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. Tento zákon zároveň ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

V slovenskom právnom poriadku nie je ustanovená konkrétna výška výživného.

V rodinnoprávných veciach je potrebné posudzovať každý prípad diferencovane podľa okolností konkrétneho prípadu. Konkrétny rozsah výživného teda zákon nešpecifikuje. Právna norma obzvlášť v rodinnoprávnej oblasti nemôže explicitne plošným spôsobom exaktne vyjadriť všetky rozmanitosti života.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na **odôvodnené potreby oprávneného**, ako aj na **schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného**. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Vo vzťahu k vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom platí, že obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

V § 62 ods. 3 Zákona o rodine je ustanovená tzv. **minimálna výška výživného** (v súčasnosti predstavuje 27,13 eur): *Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona.*

Podľa § 78 Zákona o rodine **dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery**. Okrem výživného pre maloleté dieťa (porovnaj aj § 121 CMP) je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné vo všeobecnosti platí povinný (dlžník) oprávnenému (veriteľovi).

Podľa § 76 Zákona o rodine sa výživné platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. Proti pohľadávkam na výživné je započítanie vzájomných pohľadávok prípustné len dohodou. Ak ide o výživné pre maloleté deti, započítanie nie je možné. V prípade omeškania povinného s plnením výživného určeného rozhodnutím súdu, má oprávnený právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatennej sumy podľa predpisov občianskeho práva. Plnenie výživného povinným sa započítava najprv na istinu a až po uhradení celej istiny sa započítava na úroky z omeškania.

V prípade výživného na maloleté dieťa sa v súdnej praxi ustálila judikatúra, v zmysle ktorej má povinný rodič platiť výživné k rukám toho rodiča, ktorý sa o dieťa osobne stará k určitému dátumu v mesiaci.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Výživné sa vymáha prostredníctvom súdnych exekútorov. Exekučné konanie sa začína na návrh na vykonanie exekúcie. Postup je upravený v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Najčastejším spôsobom, ktorým sa vykonanie exekúcie na vymoženie výživného realizuje, sú zrážky zo mzdy alebo z iného príjmu povinného. Ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu je možné vykonať okrem spomenutých zrážok zo mzdy a z iných príjmov aj týmito spôsobmi: prikázaním pohľadávky, predajom hnuiteľných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu. Vo vzťahu k vymáhaniu výživného nadobúda osobitne na význame exekúcia príkazom na zadržanie vodičského preukazu. Exekútor môže vydať príkaz na zadržanie vodičského preukazu tomu, kto nespĺní výživné stanovené rozhodnutím súdu. Exekučný príkaz na zadržanie vodičského preukazu exekútor doručí aj príslušnému orgánu Policajného zboru. Ak pominú dôvody exekúcie, exekútor bezodkladne vydá príkaz na vrátenie vodičského preukazu.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V súlade s § 77 Zákona o rodine sa právo na výživné nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia výživného sa premlčujú.

Premlčacia doba je v § 101 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Z.z.) upravená takto:

(1) Ak bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného orgánu, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť. Ak právo dlžník písomne uznal čo do dôvodu i výšky, premlčuje sa za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo; ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty.

(2) Rovnaká premlčacia doba platí aj pre jednotlivé splátky, na ktoré bolo plnenie v rozhodnutí alebo v uznaní práva rozložené; premlčacia doba sa pri jednotlivých splátkach začína odo dňa ich zročnosti. Ak sa nesplnením niektorej zo splátok stane zročným celý dlh začne plynúť desaťročná premlčacia doba od zročnosti nesplnenej splátky.

(3) Úroky a opakujúce sa plnenia sa premlčujú v troch rokoch; ak však ide o práva právoplatne priznané alebo písomne uznané platí táto premlčacia doba, len pokiaľ ide o úroky a opakujúce sa plnenia, zročnosť ktorých nastala po právoplatnosti rozhodnutia alebo po uznaní.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Na účely „asistencie“ resp. pomoci v súvislosti s vymáhaním pohľadávok na výživné vo vnútroštátnych prípadoch nie je zriadený osobitný štátny orgán.

Pomoc pri vymáhaní výživného v prípadoch s cudzím prvkom poskytuje Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“). Centrum sa zaoberá vymáhaním výživného v prípadoch, keď žije osoba, ktorá má platiť výživné na dieťa v zahraničí a oprávnená na území Slovenskej republiky a naopak, keď oprávnená osoba žije v zahraničí a požaduje platenie výživného od osoby, ktorá má obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z. upravuje mechanizmus poskytovania tzv. náhradného výživného štátom (úradom práce, sociálnych vecí a rodiny) oprávnenej osobe. Náhradným výživným sa prispieva na zabezpečenie výživy nezaopatreného dieťaťa, ak si povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť stanovenú právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Áno

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Centrum ako ústredný orgán bolo založené Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny a ako štátom dotovaná organizácia priamo zabezpečuje právnu ochranu detí a mládeže v prípadoch, v ktorých je zainteresovaná cudzia krajina. Centrum pokrýva celé územie Slovenskej republiky. Svoju činnosť začalo vykonávať 1.februára 1993.

Podľa zákona č.195/1998 o Sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov je Centrum štátnym orgánom sociálnej pomoci od 1. júla 1998.

Kontakt/Adresa:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

E-mail: [✉ cipc@cipc.gov.sk](mailto:cipc@cipc.gov.sk), [✉ info@cipc.gov.sk](mailto:info@cipc.gov.sk),

Tel.: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Fax: +421 2 2046 3258, non stop linka (len v nevyhnutných prípadoch) +421 915 405 954.

Centrum je v Slovenskej republike ústredným orgánom podľa Nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (ďalej len "Nariadenie o výživnom") a tiež podľa haagskeho Dohovoru o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z roku 2007.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Na Centrum nie je možné podať návrh priamo zo zahraničia. Osoba, ktorá žiada o vyplatenie výživného a ktorej bydlisko sa nachádza v inej krajine, sa musí obrátiť na príslušné orgány svojho štátu, ktoré sa následne skontaktujú s Centrom v Slovenskej republike.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Slovenská republika je viazaná haagskym Protokolom o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť z 23.11.2007.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V cezhraničných sporoch týkajúcich sa vyživovacej povinnosti je poskytovanie právnej pomoci podmienené uplatnením článku 44 ods. 3 Nariadenia o výživnom. Ústredný orgán Slovenskej republiky - **Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže** - poskytuje svoje služby bezplatne a bežné konanie o určenie či zmenu výživného v Slovenskej republike umožňuje účastníkovi konať bez potreby právnej pomoci.

V prípade, že by sa konanie nedalo uskutočniť bez potreby právnej pomoci, poskytne sa bezplatná právna pomoc fyzickým osobám mladším ako 21 rokov v súlade s článkom 46. Táto právna pomoc sa poskytuje podľa zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov a poskytne ju **Centrum právnej pomoci**.

V prípadoch, na ktoré sa článok 46 nevzťahuje, sa právna pomoc poskytuje podľa citovaného zákona v závislosti od toho, či žiadateľ spĺňa podmienky stanovené citovaným právnym predpisom na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci.

Ak žiadateľ podmienky nespĺňa, musí hradiť súdne poplatky v súlade so zákonom číslo 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Od poplatku podľa tohto zákona je oslobodené konanie vo veciach vzájomnej vyživovacej povinnosti rodičov a detí. Navyše je od platenia súdnych poplatkov oslobodený aj osobne navrhovateľ v konaní o určenie výživného, ako aj v konaní o jeho zvýšení. Okrem toho každý účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu osobne, a trovy svojho zástupcu. Spoločné trovy platia účastníci podľa pomeru účasti na veci a na konaní. V prípade výživného na plnoletú osobu úspešnému navrhovateľovi súd prizná náhradu trov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ústredným orgánom podľa článku 49 ods. 1 Nariadenia o výživnom je Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže („Centrum“), ktoré bolo zriadené 1. februára 1993. Keďže Centrum plnilo úlohy odosielajúceho a prijímajúceho orgánu v oblasti vymáhania výživného podľa medzinárodných dohovorov (najmä Dohovor o vymáhaní výživného v cudzine z 20.6.1956) už pred začiatkom uplatňovania Nariadenia o výživnom, prijatie osobitných opatrení v súvislosti s úlohami ústredných orgánov, ktoré stanovuje článok 51 tohto nariadenia, nebolo potrebné. Začiatok uplatňovania Nariadenia o výživnom si v rámci Centra vyžiadala iba menšie organizačné zmeny personálneho charakteru.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 14/01/2019

Nárok na výživné - Fínsko

Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.
Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#) [fi](#).

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?
- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

(Fínsky) zákon o výžive dieťaťa (704/1975) obsahuje ustanovenia o výžive dieťaťa.

Podľa tohto zákona má dieťa právo na primeranú výživu. Primeraná výživa zahŕňa uspokojenie hmotných a psychologických potrieb detí v rôznych fázach ich vývoja a pokrytie nevyhnutných nákladov na ich starostlivosť a vzdelanie, ako aj ďalších súvisiacich výdavkov.

Dieťa má právo byť vyživované svojimi rodičmi, ktorí na jeho výživu prispievajú podľa svojich možností. Rodičovi, ktorý neprispieva na výživu svojho dieťaťa, alebo rodičovi, ktorý so svojim dieťaťom trvalo nebýva, možno uložiť povinnosť platiť výživné na dieťa.

Deti nemajú vyživovaciu povinnosť voči rodičom.

(Fínsky) zákon o manželstve (234/1929) obsahuje ustanovenia o výživnom vyplácanom manželovi.

Počas trvania manželstva sa každý z manželov musí podľa svojich schopností podieľať na úhrade spoločných výdavkov rodiny a na výžive druhého manžela.

Ak si manžel neplní svoju vyživovaciu povinnosť alebo ak manželia žijú oddelene, môže sa jednému z manželov uložiť povinnosť platiť druhému manželovi výživné.

Po rozvode je rozvedený manžel povinný platiť výživné bývalému manželovi, ak manželia uzavreli o výživnom dohodu a ak oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu (*kunnan sosiaaliviranomainen*) dohodu schválilo. Ak sa pár rozvedie, môže uložiť povinnosť platiť výživné aj súd. Vo fínskej judikatúre je však len málo rozhodnutí, ktorým sa jednému z manželov uožila povinnosť platiť výživné druhému manželovi. Vo všeobecnosti sa bývalí manželia po rozvode živia sami.

Právo na výživné od bývalého manžela zanikne, ak osoba poberajúca výživné uzavrie nové manželstvo.

Ustanovenia zákona, ktoré sa vzťahujú na manželov, sa vzťahujú aj na partnerov v registrovanom partnerstve.

Dve osoby nemajú voči sebe vzájomnú vyživovaciu povinnosť v prípade žiadnych iných osobných vzťahov.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom zanikne, keď dieťa dosiahne vek 18 rokov.

Rodičia sú zodpovední aj za náklady na vzdelanie svojich detí aj po tom, ako deti dosiahli vek 18 rokov, ak sa to považuje za primerané. Vo fínskej judikatúre ide však o zriedkavý jav.

Pozri aj otázku č. 1.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Osoba oprávnená z vyživovacej povinnosti, ako aj osoba s vyživovacou povinnosťou sa môžu obrátiť na miestnu radu sociálnej starostlivosti (*kunnan sosiaalilautakunta*), ktorá im môže pomôcť vyhotoviť dohodu o výživnom.

Ak chcú rodičia dieťaťa uzavrieť písomnú dohodu o výživnom na dieťa a požiadať miestnu radu sociálnej starostlivosti o jej schválenie, musia dohodu uzavrieť s použitím tlačiva schváleného ministerstvom spravodlivosti. Tlačivo poskytne oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu. Tento orgán na požiadanie pomôže rodičom vyhotoviť dohodu a vyplniť tlačivo. Dohoda schválená miestnou radou sociálnej starostlivosti je priamo vykonateľná ako súdne rozhodnutie.

V § 8a zákona o výžive dieťaťa sa uvádza, že ak dieťa alebo povinná osoba nemá bydlisko vo Fínsku, miestna rada pre sociálnu starostlivosť môže schváliť dohodu o výživnom, ak má v tejto veci právomoc súd vo Fínsku podľa článkov 3 alebo 6 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti a ak sa osoby dohodli, že na vyživovaciu povinnosť sa budú vzťahovať fínske zákony v súlade s článkom 7 Haagskeho protokolu z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť.

V prípade sporu o výživné môže osoba oprávnená na výživné alebo osoba s vyživovacou povinnosťou predložiť vec súdu podaním návrhu na začatie konania. (Pozri „[Návrh na začatie konania – Fínsko](#)“.)

Manželia môžu vyhotoviť neoficiálnu písomnú dohodu o výživnom a požiadať oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu o jej schválenie. Tento orgán na požiadanie pomôže stranám vyhotoviť dohodu.

Vec výživného medzi manželmi možno súdu predložiť podaním návrhu na začatie konania. (Pozri „[Návrh na začatie konania – Fínsko](#)“.)

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

---

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Na cezhraničné veci výživného sa vzťahuje nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 a jeho pravidlá o právomoci.

Vo veciach vyživovacej povinnosti v členských štátoch má právomoc:

- a) súd v mieste obvyklého pobytu odporcu, alebo
- b) súd v mieste obvyklého pobytu oprávneného, alebo
- c) súd, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o osobnom stave, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti má vo vzťahu k tomuto konaniu vedľajšiu povahu, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov, alebo
- d) súd, ktorý má podľa svojho právneho poriadku právomoc konať o rodičovských právach a povinnostiach, ak vec týkajúca sa vyživovacej povinnosti má vo vzťahu k tomuto konaniu vedľajšiu povahu, pokiaľ sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnej príslušnosti niektorého z účastníkov.

Ak vec nemá cezhraničný rozmer, pravidlá o právomoci možno nájsť vo (fínskom) súdnom poriadku (4/1734).

Podľa kapitoly 10 § 1 súdneho poriadku prejedná nárok voči fyzickej osobe prvostupňový všeobecný súd (*käräjäoikeus*), v ktorého obvode sa nachádza bydlisko alebo miesto trvalého pobytu tejto osoby. Podľa § 9 môže nárok na výživné prejednať aj prvostupňový súd (*käräjäoikeus*), v ktorého obvode sa nachádza bydlisko alebo miesto trvalého pobytu osoby, ktorá si uplatňuje nárok na výživné alebo ho poberá.

V súvislosti s konaním o rozvod manželstva alebo ukončenie spolužitia je možné uplatňovať aj nároky týkajúce sa potvrdenia výživného, starostlivosti o dieťa a styku s ním, ako aj iné nároky, ktoré sa týkajú rozvodu alebo ukončenia spolužitia. V takom prípade je príslušný rozvodový súd.

Ak sa nárok na výživné uplatňuje v súvislosti s návrhom na určenie starostlivosti o dieťa alebo otcovstva, návrh na určenie výživného môže prejednať aj súd, na ktorom sa má podať návrh v súvislosti s prvou vecou.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ má právo začať konanie bez právneho zástupcu (advokáta) (pozri „[Návrh na začatie konania – Fínsko](#)“). Účastník súdneho konania však zvyčajne potrebuje odbornú pomoc, preto sa odporúča využiť služby advokáta.

V cezhraničných veciach výživného sa môžu účastníci obrátiť na ústredný orgán.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Návrh na začatie konania podlieha poplatku. Poplatok vyberá súd a príslušná suma (86 – 200 EUR) závisí od súdu a nutnosti vec prejednať ([Poplatky účtované prvostupňovými súdmi](#)).

(Fínsky) zákon o právnej pomoci (257/2002) a (fínsky) zákon o ústrednom orgáne vo Fínsku v niektorých medzinárodných veciach výživného (1076/2010) obsahujú ustanovenia o práve navrhovateľa na právnu pomoc. Navrhovateľ žijúci v zahraničí môže získať právnu pomoc vo veciach výživného na základe osobitnej recipročnej dohody. Takéto dohody existujú medzi Fínskom a niektorými štátmi USA a niektorými provinciami Kanady.

Viac informácií o právnej pomoci vo Fínsku nájdete na webovom sídle <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Zákon o výžive dieťa (704/1975) obsahuje ustanovenia o výživnom na dieťa.

Vo všeobecnosti platí, že výživné sa platí vopred, mesačne a v hotovosti, pokiaľ nie je dohodnuté alebo stanovené inak. Ako výnimka môže byť nariadené vyplatiť výživné ako jednorazovú platbu alebo vo forme hnutelného alebo nehnuteľného majetku.

Vo Fínsku sa výška výživného na dieťa nestanovuje podľa tabuľky. V každej veci sa rozhoduje individuálne. Podľa § 1 zákona o výžive dieťaťa má dieťa právo na primeranú výživu. Pod primeranou výživou sa rozumie uspokojenie hmotných a psychologických potrieb detí v rôznych fázach vývoja a pokrytie nevyhnutných nákladov na ich starostlivosť a vzdelanie, ako aj ďalších súvisiacich nákladov. Podľa § 2 rodičia zodpovedajú za výživu svojich detí podľa svojich možností. Pri posudzovaní týchto možností sa berie do úvahy vek rodičov, ich schopnosť pracovať, možnosť nájsť si zárobkovú činnosť, majetok a finančné prostriedky, ktoré majú k dispozícii, ako aj ďalšie aspekty ich právnej zodpovednosti za výživu. Pri posudzovaní rozsahu zodpovednosti rodičov za výživu dieťaťa sa berie do úvahy aj schopnosť a možnosti dieťaťa prevziať zodpovednosť za vlastnú

výživu a skutočnosti, v dôsledku ktorých nevzniknú rodičom výdavky na výživu dieťaťa alebo v dôsledku ktorých sú tieto výdavky minimálne.

Výživné sa pravidelne automaticky zvyšuje, aby zodpovedalo nárastu životných nákladov. Ďalšie ustanovenia o automatickom zvyšovaní sú stanovené vo (fínskom) zákone o prepojení niektorých platieb výživného s indexom životných nákladov (583/2008).

Výška výživného a spôsob jeho vyplácania sa môžu zmeniť dohodou alebo rozhodnutím súdu, ak došlo k takým zásadným zmenám v okolnostiach oproti času schválenia výživného, že zmenu možno vzhľadom na situáciu dieťaťa a rodiča platiaceho výživné považovať za opodstatnenú.

(Fínsky) zákon o manželstve obsahuje ustanovenia o vzájomnej vyživovacej povinnosti medzi manželmi. Vo fínskej judikatúre je však len málo rozhodnutí, ktorým sa jednému z manželov uložila povinnosť platiť výživné druhému manželovi. Vo všeobecnosti sa bývalí manželia po rozvode živia sami.

Peňažné plnenie výživného možno nariadiť buď na neurčito, alebo dovedy, kým neuplynie obdobie vyplácania stanovené v dohode, rozhodnutí alebo rozsudku. Vyplatenie výživného však možno nariadiť aj ako jednorazovú platbu, ak to odôvodňuje osobná finančná situácia osoby s vyživovacou povinnosťou a iné faktory. Vyplácanie výživného možno nariadiť aj vo forme hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku.

Výživné sa pravidelne automaticky zvyšuje, aby zodpovedalo nárastu životných nákladov. Ďalšie ustanovenia o automatickom zvyšovaní sú stanovené vo (fínskom) zákone o prepojení niektorých platieb výživného s indexom životných nákladov (583/2008).

Rozhodnutie alebo rozsudok vydaný súdom alebo dohodu uzavretú dvoma manželmi možno zmeniť, ak sa to vzhľadom na zmenu v okolnostiach považuje za odôvodnené. Rozhodnutie, rozsudok alebo dohodu, ktorými bolo stanové vyplatenie výživného vo forme jednorazovej platby, však nemožno zmeniť po zaplatení výživného. Dohodu o výživnom uzavretú dvoma partnermi v manželstve možno zmeniť, ak sa usúdi, že nie je spravodlivá. Vyživovacia povinnosť voči bývalému manželovi zaniká, keď osoba oprávnená na výživné uzavrie nové manželstvo.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné na dieťa sa vypláca osobe, ktorá má dieťa v starostlivosti dieťaťa (na jej bankový účet).

Výživné na manžela sa vypláca priamo manželovi (na jeho bankový účet).

Vo všeobecnosti platí, že výživné sa platí vopred, mesačne a v hotovosti, pokiaľ nie je dohodnuté alebo stanovené inak. Ako výnimka môže byť nariadené vyplatiť výživné ako jednorazovú platbu alebo vo forme hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak sú splnené určité podmienky, osoba oprávnená na výživné, prípadne Fínska sociálna poisťovňa (Kela) (pozri § 12), môže podniknúť opatrenia na vymożenie výživného, ak osoba s vyživovacou povinnosťou neplatí výživné nariadené súdom alebo dohodnuté v dohode.

Osoba oprávnená na výživné môže požiadať súdneho exekútora o nútený výkon dohody alebo rozhodnutia o výživnom v súlade s (fínskym) zákonom o nútenom výkone. Oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu môže poskytovať aj poradenstvo vo veciach rodinného práva.

Ak povinný manžel neplatí výživné v rozpore s dohodou schválenou oddelením sociálnych služieb miestnej samosprávy alebo rozhodnutím či rozsudkom súdu, osoba oprávnená na výživné môže požiadať súdneho exekútora o výkon dohody alebo rozhodnutia/rozsudku v súlade so zákonom o nútenom výkone.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Výkon a pravidlá ochrany povinného

Ak bola vec postúpená exekučnému úradu (*ulosottovirasto*), povinnému sa najskôr pošle oznámenie o začatí konania a upomienka platby. Povinný musí za normálnych okolností dostať príležitosť uhradiť výživné v reakcii na upomienku.

Ak povinný v reakcii na upomienku dlžné výživné neuhradí alebo sa v súvislosti s platbou dobrovoľne neobrátí na exekučný úrad, exekútor začne skúmať príjmy a majetok povinného prostredníctvom údajov z registrov.

Úkony vykonávané v rámci skúmania príjmov a majetku povinného a možné následné skúmania sú prísne regulované.

Vo väčšine prípadov je nútený výkon namierený proti príjmom a finančným prostriedkom na bankovom účte povinného. Vo všeobecnosti možno exekvovať tretinu mzdy, dôchodku, dávky v nezamestnanosti alebo materských dávok povinného. Medzi príjmy sa počítajú aj príspevky na dovolenku, zamestnanecké výhody, provízie, odmeny, honoráre a iné prijaté platby. Exekvovaná suma sa vypočíta z čistého príjmu. Platby sociálnej pomoci a zabezpečenia, napríklad príspevok na bývanie a na dieťa, sa nezapočítavajú. Ako alternatívu k pravidelným zrážkam z príjmu možno povoliť aj splátkový kalendár.

Pri exekučných opatreniach a splátkových kalendároch sa vždy zohľadňuje časť majetku povinného, ktorá je chránená zákonom – inými slovami, suma, ktorá mu má zostať na vlastnú výživu. Tento chránený podiel sa upravuje spôsobom, ktorý zodpovedá indexácii národného dôchodku. Dohodnuté chránené podiely s príkladmi nájdete na webovom sídle <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>.

Povinný má právo na odvolanie, proces vymáhania dlhu sa však neskončí, kým tak súd nenariadi.

Premičanie v súvislosti s dlžným výživným

V § 16 písm. c) zákona o výžive dieťaťa sa uvádza, že pravidelne vyplácané výživné a prípadný úrok z omeškania vypočítaný z tohto výživného sa môžu od osoby s vyživovacou povinnosťou vymáhať v lehote piatich rokov od začiatku roka, ktorý nasleduje po roku splatnosti platby. V opačnom prípade nárok na zaniká. Výživné vyplácané ako jednorazová platba a prípadný úrok z omeškania tohto výživného možno vymáhať v lehote piatich rokov od dátumu splatnosti výživného a najneskôr v lehote piatich rokov od dátumu, keď príjemca výživného dosiahol plnoletosť.

Podobne aj Fínska sociálna poisťovňa (Kela) musí vymôcť vyplácaný príspevok na výživné na dieťa (*elatusuki*) od osoby s vyživovacou povinnosťou v lehote piatich rokov od začiatku roka, ktorý nasleduje po roku splatnosti výživného (*elatusapu*), ktoré povinná osoba zanedbala a v súvislosti s ktorým KELA príspevok vypláca. V opačnom prípade nárok na zaplatenie zaniká [(fínsky) zákon o príspevku na výživné na dieťa 580/2008, § 22].

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ak osoba s vyživovacou povinnosťou neplatí výživné podľa dohody, oprávnená osoba musí požiadať súdneho exekútora o vymoženie dlžného výživného. Exekučný úrad poskytne usmernenia o tom, ako podať takúto žiadosť. Oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu môže poskytovať aj poradenstvo vo veciach rodinného práva. Pozri oddiely 13 a 14. Exekučný úrad si neúčtuje poplatok za vymoženie platieb výživného. Ďalšie podrobnosti o postupe nájdete na webovom sídle <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/en/index/hakemusasiat/perheasiat/childcustodyandrightofaccess.html>.

Ak osoba oprávnená na výživné dostáva príspevok na výživné na dieťa od Fínskej sociálnej poisťovne (Kela) z dôvodu, že povinná osoba výživné neplatí, táto osoba nemôže podať návrh na vymoženie platieb výživného. Ak Fínska sociálna poisťovňa (Kela) vypláca príspevok na výživné na dieťa, získava právo na výživné úmerne k časti, ktorú vypláca vo forme príspevku na výživné na dieťa (*právo na postih*) (zákon o výžive dieťaťa 580/2008, § 19). Ak je suma určeného výživného vyššia ako príspevok na výživné na dieťa vyplácaný Fínskou sociálnou poisťovňou (Kela) a osoba s vyživovacou povinnosťou neplatí výživné, Fínska sociálna poisťovňa bude vyplácať príspevok na výživné na dieťa v plnej výške a od povinnej osoby bude vymáhať celé dlžné výživné. Ak sa dlžné výživné podarí vymôcť, Fínska sociálna poisťovňa (Kela) vyplatí rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti, rozdiel medzi výškou výživného a príspevkom na výživné na dieťa.

V cezhraničných veciach týkajúcich sa vymáhania platieb výživného môžu príslušní účastníci postúpiť vec ústrednému orgánu.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Ak osoba s vyživovacou povinnosťou neplatí výživné podľa dohody alebo rozhodnutia o výživnom na dieťa, ktoré má miesto pobytu vo Fínsku, dieťa má právo na príspevok na výživné na dieťa, ktoré vypláca Fínska sociálna poisťovňa (Kela). Informácie o výške príspevku na výživné na dieťa vyplácaného Fínskou sociálnou poisťovňou (Kela) sú dostupné na webovom sídle <http://www.kela.fi/web/en/right-to-unemployment-benefits> *Elatusuuen Elatusuuen Elatusuuen Elatusuuen* [zákon o prepojení niektorých platieb výživného s indexom životných nákladov (583/2008)].

Príspevok na výživné na dieťa možno získať aj vtedy, keď sa v dôsledku finančných ťažkostí manžela s vyživovacou povinnosťou stanovilo dohodou alebo rozhodnutím výživné, ktoré je nižšie ako aktuálne vyplácaná výška príspevku na výživné na dieťa. Fínska sociálna poisťovňa (Kela) v týchto prípadoch vyplatí rozdiel medzi príspevkom na výživné na dieťa a výživným. Dieťa navyše dostane od povinného výživné stanovené v dohode alebo rozhodnutí o výživnom. Ak osoba s vyživovacou povinnosťou nie je schopná platiť výživné, výška výživného sa môže stanoviť aj na 0 EUR. Fínska sociálna poisťovňa (Kela) bude v týchto prípadoch vyplácať plný príspevok na výživné na dieťa.

Zákon o výžive dieťaťa (580/2008) obsahuje ustanovenia o podmienkach získania príspevku na výživné na dieťa. Príspevok na výživné na dieťa sa priznáva na základe návrhu osoby, ktorá má dieťa v starostlivosti, zákonného zástupcu dieťaťa, prípadne osoby, ktorá sa o dieťa v skutočnosti stará. Tento návrh môže podať aj dieťa, ktoré dosiahlo vek 15 rokov, ak žije samostatne. Vypĺcanie príspevku na výživné na dieťa nemá vplyv na povinnosť povinnej osoby platiť výživné v plnej výške. Keď sa Fínska sociálna poisťovňa (Kela) rozhodne vyplácať príspevok na výživné na dieťa z dôvodu neplatenia výživného, bude mať právo – a povinnosť – vymôcť od povinnej osoby dlžné výživné v plnej výške.

Manžel oprávnený na výživné môže dostávať výživné len od svojho manžela.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Ministerstvo spravodlivosti je ústredným orgánom Fínska v súvislosti s medzinárodnými dohodami o vymáhaní výživného [pozri napríklad nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti a haagsky Dohovor o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny z roku 2007]. Povinnosti ústredného orgánu zahŕňajú prijímanie návrhov týkajúcich sa výživného, ich postupovanie príslušným orgánom a začatie konaní v súvislosti s týmito návrhmi.

Ak má osoba s vyživovacou povinnosťou miesto pobytu v krajine, ktorá je viazaná medzinárodnými dohodami o vymáhaní výživného, navrhovateľ môže požiadať ministerstvo spravodlivosti o vymoženie výživného v danej cudzej krajine. Navrhovateľom sa odporúča obrátiť sa v prípade potreby na miestny orgán poskytujúci právnu pomoc alebo na súkromného advokáta (napríklad v súvislosti s prípravou dokumentov k návrhu). Oddelenie sociálnych služieb miestneho orgánu môže poskytovať aj poradenstvo vo veciach rodinného práva.

Ak osoba oprávnená na výživné poberá príspevok na výživné na dieťa od Fínskej sociálnej poisťovne (Kela) z dôvodu neplatenia výživného povinným, Fínska sociálna poisťovňa získava právo na výživné úmerne k časti, ktorú vypláca vo forme príspevku na výživné na dieťa (*právo na postih*) (zákon o výžive dieťa 580/2008, § 19). Fínska sociálna poisťovňa (Kela) v takom prípade vymáha dlžné výživné v mene oprávnenej osoby, ktorá za týchto okolností nemôže podať návrh na vymáhanie dlžného výživného. Ak je suma určeného výživného vyššia ako príspevok vyplácaný Fínskou sociálnou poisťovňou (Kela), Fínska sociálna poisťovňa bude vyplácať príspevok na výživné na dieťa v plnej výške a od povinnej osoby bude vymáhať celé dlžné výživné. Ak sa dlžné výživné podarí vymôcť, Fínska sociálna poisťovňa (Kela) vyplatí rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti, rozdiel medzi výškou výživného a príspevkom na výživné na dieťa.

Manžel oprávnený na výživné môže dostávať výživné len od svojho manžela. Manžel oprávnený na výživné sa môže obrátiť na súdneho exekútora a pokúsiť sa zistiť, či má manžel s miestom pobytu v zahraničí vo Fínsku majetok, ktorý by mohol byť predmetom exekúcie podľa zákona o nútenom výkone. Môže takisto požiadať ministerstvo spravodlivosti o pomoc pri vymáhaní výživného v zahraničí.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje ministerstva spravodlivosti:

Adresa: Ministry of Justice

PO BOX 25

00023 Government

Telefón: +358 29516001

Fax: +358 9 1606 7524

e-mail: central.authority@om.fi

Webové sídlo ministerstva spravodlivosti: <https://oikeusministerio.fi/en/frontpage>

Kontaktné údaje Fínskej sociálnej poisťovne (Kela):

V rámci Fínskej sociálnej poisťovne (Kela) existuje samostatné oddelenie pre medzinárodné vymáhanie výživného, ktoré sa nachádza v Helsinkách.

Adresa: Kelan perintäkeskus

Helsingin perintäyksikkö

Kansainvälinen erityisperintä

PO BOX 50
00601 Helsinki

Telefón: +35840 354 5469
+358 20 635 3330

E-mail: kv.erityisperinta@kela.fi

Webové sídlo Fínskej sociálnej poisťovne (Kela): <http://www.kela.fi/web/en>

Webové sídla orgánov právnej pomoci: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

Kontaktné údaje oddelení sociálnych služieb miestnych orgánov nájdete v telefónnom zozname, prípadne zavolajte na fínsku telefónnu informačnú službu. Počas hovoru je nutné uviesť, v ktorej obci (*kunta*) sa požadované oddelenie sociálnych služieb nachádza. Fínsko má približne 320 miestnych orgánov (obcí).

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Navrhovateľ v inej krajine najlepšie urobí, keď sa obráti na príslušný ústredný orgán v tejto krajine, ktorý sa následne obráti na fínske ministerstvo spravodlivosti. (Pozri oddiely 13, 14 a 15.)

Navrhovateľ sa môže obrátiť aj priamo na fínske orgány.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri odpovede na otázku 15.

Ak osoba oprávnená na výživné (dieťa alebo manžel) a osoba s vyživovacou povinnosťou žijú v rozdielnych krajinách, ministerstvo spravodlivosti môže pomôcť obidvom osobám v danej veci, ako aj príslušným orgánom v zahraničí. Navrhovateľ (oprávnené dieťa alebo manžel) môže požiadať ministerstvo, aby vo Fínsku zabezpečilo výkon zahraničného rozsudku alebo rozhodnutia vydaného v zahraničí alebo zahraničnej schválenej dohody o výživnom a vyplatenie výživného získaného núteným výkonom na bankový účet uvedený oprávnenou osobou. Ministerstvo spravodlivosti však nemôže platiť výživné v mene povinného.

Z viacerých platných medzinárodných dohôd (ako je nariadenie EÚ o výživnom, Haagsky dohovor z roku 2007, dvojstranné zmluvy atď.) vyplýva, že funkcie ministerstva spravodlivosti ako ústredného orgánu zahŕňajú napríklad aj pomoc pri zisťovaní, kde sa povinný alebo oprávnený zdržiava, získavanie informácií o príjme povinného alebo oprávneného a pomoc pri určovaní rodičovstva, ak sa to vyžaduje pri vymáhaní výživného.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

–

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ak ministerstvo spravodlivosti alebo osoba ním poverená zastupuje na základe svojej funkcie ústredného orgánu v rámci rôznych platných medzinárodných dohôd navrhovateľa na súde alebo pred iným orgánom vo Fínsku, navrhovateľovi sa poskytne bezplatná právna pomoc bez ohľadu na ustanovenia o podmienkach poskytovania právnej pomoci v iných právnych predpisoch.

Vzťahuje sa to na veci, ktoré sa týkajú:

1. stanovenia, že rozhodnutie o výživnom vydané v zahraničí sa má uznať alebo sa môže vykonať vo Fínsku;
2. určenia otcovstva;
3. uloženia povinnosti rodičovi, aby vyplácal výživné svojmu dieťaťu;
4. zmeny určeného výživného na dieťa, ak je navrhovateľom dieťa alebo zástupca dieťaťa.

Ustanovenia uvedené v bodoch 2 – 4 sa však uplatňujú len vtedy, keď je dieťa v čase začatia konania mladšie ako 21 rokov.

Ak ministerstvo spravodlivosti alebo osoba ním poverená zastupuje na základe svojej úlohy ústredného orgánu v rámci rôznych platných medzinárodných dohôd navrhovateľa pri výkone rozhodnutia o výživnom, navrhovateľ neplatí žiadne trovy výkonu.

V iných prípadoch navrhovateľ môže vyhľadať verejnú právnu pomoc. Právna pomoc znamená, že navrhovateľ môže na vyriešenie právnej veci využiť služby advokáta, ktoré úplne alebo čiastočne financuje štát. Právna pomoc sa vzťahuje na všetky právne veci. Vo všeobecnosti sa môže poskytnúť len v prípade vecí prejednávanych vo Fínsku. Možno o ňu požiadať ktorúkoľvek kanceláriu právnej pomoci bez ohľadu na to, kde navrhovateľ žije. Najpraktickejším riešením je osloviť najbližší orgán. Navrhovatelia musia predložiť prehľad svojich príjmov, nárokových výdavkov, majetku a dlhov. Musia tiež predložiť opis veci, v súvislosti s ktorou žiadajú o právnu pomoc, a podrobnosti o prípadnom poistení proti právnym výdavkom. Ďalšie informácie: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

Fínske exekučné úrady si za výkon vo veciach výživného neúčtujú žiadne poplatky.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ministerstvo spravodlivosti bolo určené ako ústredný orgán v súlade s článkom 51 nariadenia. Jeho činnosť upravuje aj vnútroštátny právny predpis, a to zákon o ústrednom orgáne vo Fínsku v niektorých medzinárodných veciach výživného (1076/2010).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 23/05/2019

Nárok na výživné - Švédsko

OBSAH

- 1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?
- 2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?
- 3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?
- 4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?
- 5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?
- 6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?
- 7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?
- 9 Ako a komu sa vypláca výživné?
- 10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?
- 11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.
- 12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?
- 13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovacia povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?
- 14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:
  - 14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?
  - 14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

- 15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:
  - 15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?
  - 15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?
- 16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?
- 17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?
- 18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?
- 19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Švédske právo stanovuje vyživovaciu povinnosť voči deťom, manželom a rozvedeným manželom. Ustanovenia týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi manželmi sa vzťahujú aj na registrovaných partnerov.

Deti

Rodičia sú zodpovední za primerané vyživovanie svojich detí s ohľadom na potreby dieťaťa a kombinované finančné možnosti rodičov. Rodič, ktorý nie je schopný prispievať na podporu svojho dieťaťa, nie je povinný vyživovať ho.

Rodič, ktorý nemá dieťa v starostlivosti ani s ním trvalo nežije, musí svoju vyživovaciu povinnosť plniť platením výživného. Výživné môže byť povinný platiť aj rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti spoločne s druhým rodičom. To platí vtedy, keď dieťa trvalo žije iba s druhým rodičom bez ohľadu na to, či je táto osoba slobodná alebo žije s novým partnerom.

Osoba, ktorá trvalo žije s dieťaťom inej osoby a s rodičom, ktorý má dieťa v starostlivosti, je tiež zodpovedná za vyživovanie tohto dieťaťa, ak sú tieto osoby manželmi alebo ak spolu majú dieťa/deti. Nevlastný rodič je však zodpovedný za vyživovanie len vtedy, keď dieťa nemôže získať výživné od druhého rodiča, teda nie od toho, s ktorým žije nevlastný rodič. Platby výživného sa stanovujú rozhodnutím súdu alebo dohodou.

Platí sa vopred za každý kalendárny mesiac. Súd však môže rozhodnúť aj o inom spôsobe platby, ak na to existujú osobitné dôvody.

Strany sa môžu dohodnúť aj na tom, že budúce výživné sa vyplatí ako jednorazová suma alebo za obdobia dlhšie ako tri mesiace. Taká dohoda je platná len v prípade, že je v písomnej forme a bola podpísaná v prítomnosti dvoch svedkov. Ak je dieťa mladšie ako 18 rokov, dohodu musí schváliť aj Výbor pre sociálne zabezpečenie (*socialnämnd*).

Ak je dieťa mladšie ako 18 rokov, výživné vo forme jednorazovej sumy sa musí zaplatiť Výboru pre sociálne zabezpečenie. Suma zaplatená výboru sa musí použiť na nákup životnej renty pre dieťa od poisťovne v sume, ktorá zodpovedá vyživovacej povinnosti, pokiaľ tomu nebráni dohoda alebo pokiaľ sa výbor nedomnieva, že sumu možno použiť na vyživovanie dieťaťa nejakým iným vhodným spôsobom.

Návrhu na určenie výživného nemožno vyhovieť so spätnou platnosťou na obdobie dlhšie ako tri roky pred dátumom, ku ktorému bol návrh podaný, pokiaľ s tým nesúhlasí osoba povinná platiť výživné.

Pohľadávky týkajúce sa určeného výživného sa stanú nevymáhateľnými (premlčanými) päť rokov po dátume splatnosti.

Manželia

Počas manželstva sú manželia viazaní vzájomnou vyživovacou povinnosťou. Ak sa jeden z manželov nedokáže sám živiť v plnej miere, druhý manžel je povinný prispievať aj na uspokojenie osobných potrieb tohto manžela.

Po rozvode platí zásada, že každý z manželov je zodpovedný za vlastnú výživu. Ak však jeden z manželov potrebuje peniaze na vlastnú výživu počas prechodného obdobia, má nárok na primerané výživné od druhého manžela s ohľadom na možnosti tohto manžela a iné okolnosti. Vo výnimočných prípadoch môže manžel získať výživné na dlhšie obdobie.

Ak sa manželia nedohodnú na otázke výživného, spor možno urovnať na súde.

Po rozvode sa výživné vypláca v pravidelných splátkach. Súd však môže nariadiť vyplatenie jednorazovej sumy, ak na to existujú osobitné dôvody, napríklad ak manžel musí platiť dôchodok.

Návrhu na určenie výživného nemožno vyhovieť so spätno za obdobie dlhšie ako tri roky pred dátumom, ku ktorému bol návrh podaný, pokiaľ s tým nesúhlasí osoba povinná platiť výživné.

Pohľadávky týkajúce sa určeného výživného sa stanú nevymáhateľnými (premlčanými) tri roky po dátume splatnosti.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Vyživovacia povinnosť rodičov vo všeobecnosti končí, keď dieťa dosiahne vek 18 rokov. Ak však dieťa ešte nedokončilo stredoškolské vzdelanie, vyživovacia povinnosť naďalej trvá, kým dieťa chodí do školy, najneskôr však do dosiahnutia 21. roka života. Pod školou sa rozumie povinná školská dochádzka alebo vyššia stredná škola, alebo iné porovnateľné všeobecné vzdelávanie.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Vo Švédsku neexistuje žiadny konkrétny štátny orgán, ktorý určuje alebo pomáha určiť výživné. Platby výživného sa môžu určiť dohodou alebo rozhodnutím súdu. Ak účastníci nedospejú k dohode, navrhovateľ sa musí obrátiť na okresný súd (*tingsrätt*) a podať návrh.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Rodič, ktorý má dieťa v starostlivosti, je oprávnený požadovať výživné v mene maloletého dieťaťa. Ak bol určený zvláštny poručník, aj on je oprávnený konať v mene dieťaťa.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Príslušnosť je vymedzená v rodičovskom zákonníku (*föräldrabalk*) manželskom zákonníku, (*äktenskapsbalk*) a občianskom súdnom poriadku (*rättegångsbalk*). Informácie možno získať aj od okresného súdu.

Pre konanie o výživnom na dieťa je príslušný súd v mieste obvyklého pobytu odporcu. Ak nie je príslušný žiadny iný súd, vecou sa bude zaoberať Štokholmský okresný súd (*Stockholms tingsrätt*).

Otázky týkajúce sa platieb výživného na manžela sa môžu riešiť v rámci rozvodového konania. Manželské veci prejednáva okresný súd v mieste obvyklého pobytu jedného z manželov. Ak žiadny z nich nemá obvyklý pobyt vo Švédsku, vecou sa bude zaoberať Štokholmský okresný súd. Ak sa konanie o výživnom na manžela nezačne v rámci manželskej veci, budú sa uplatňovať všeobecné pravidlá o súdnej príslušnosti podľa kapitoly 10 občianskeho súdneho poriadku.

Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (nariadenie o vyživovacej povinnosti) obsahuje pravidlá o právomoci v cezhraničných veciach.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Nie. Každý, kto chce začať konanie na súde, musí na príslušnom okresnom súde podať návrh.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Samotné súdne konania sú vo Švédsku bezplatné okrem poplatku za podanie návrhu, ktorý je v súčasnosti 900 SEK. Ak si navrhovateľ najme právneho poradcu alebo advokáta, musí mu zaplatiť odmenu. Náklady môžu vzniknúť aj pri dokazovaní, napríklad pri účasti svedkov.

Tieto náklady nie je možné odhadnúť, lebo sa líšia podľa danej veci.

Za určitých podmienok sa môže priznať právna pomoc. Vo veci výživného sa na priznanie právnej pomoci vyžadujú osobitné dôvody. Tieto dôvody môžu existovať napríklad vtedy, keď sú okolnosti zložitejšie, než je zvyčajné, a vyžadujú si rozsiahlejšiu právnu pomoc.

Ak sa právna pomoc prizná, navrhovateľovi sa prideli právny zástupca a štát zaplatí odmenu tejto osoby, ak si to navrhovateľ nemôže dovoliť. Právna pomoc zahŕňa aj trovy spojené s dokazovaním, vyšetrovaním, tlmočením a prekladom a s odmenou mediátora. Osoby, ktorým sa priznala právna pomoc, sú oslobodené aj od niektorých poplatkov súdom a vykonávaciemu orgánu (*Kronofogdemyndigheten*).

Osobám, ktoré nie sú občanmi Švédska a nemajú ani nemali pobyt v krajine, môže byť pridelená právna pomoc v súvislosti s návrhmi, ktoré sa podávajú vo Švédsku, ak na to existujú osobitné dôvody. Ak sa návrh podáva na súde v inej krajine, právnu pomoc možno priznať len osobám s pobytom vo Švédsku. Občania všetkých členských štátov EÚ majú rovnaké právo na právnu pomoc ako švédski občania. Občania niektorých ďalších krajín majú takisto rovnaké práva podľa osobitného ustanovenia, podľa ktorého sa vyžaduje existencia platnej dohody o recipročnom zaobchádzaní.

Existujú určité osobitné ustanovenia o právnej pomoci, ktoré sa vzťahujú na cezhraničné spory v EÚ, napríklad nutnosť zabezpečiť, aby sa bezplatne poskytla právna pomoc v určitých prípadoch, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o vyživovacej povinnosti a ktoré sa týkajú výživného vyplácaného jedným z rodičov na dieťa mladšie ako 21 rokov.

Informácie o právnej pomoci poskytuje orgán pre právnu pomoc (Rättshjälpsmyndigheten) (<http://www.rattshjalp.se/>).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Posúdenie výšky výživného na dieťa je založené na zákonných kritériách. Rodič povinný platiť výživné má nárok nechať si zo svojho príjmu bez dane sumu potrebnú na vlastné živobytie. Jej súčasťou sú náklady na bývanie, ktoré sa vypočítavajú osobitne, na úrovni považovanej za primeranú. Ostatné životné náklady sa vypočítavajú na základe štandardnej sumy, ktorá je indexovaná. Tento rodič si takisto môže vyčleniť sumu na vyživovanie manžela, s ktorým býva, ak na to existujú osobitné dôvody. Rodič povinný platiť výživné si môže vyčleniť sumu na podporu všetkých detí, s ktorými žije v jednej domácnosti. To, koľko zo zvyšnej sumy sa použije na výživné, závisí okrem iného od potrieb dieťaťa a schopnosti druhého rodiča niesť náklady na zaopatrenie dieťaťa. V určitej miere si možno odpočítať výdavky na styk s dieťaťom.

Neexistujú žiadne zákonné kritériá pre výživné na manžela. Ako usmernenia však slúžia niektoré z uvedených kritérií posudzovania.

Platby výživného sú viazané na index, aby si zachovali svoju pôvodnú hodnotu. Index odzrkadľuje zmeny výšky cenového základu podľa zákonníka o sociálnom poistení, pokiaľ rozhodnutie súdu alebo dohoda, ktorou sa určuje výživné, neobsahuje iné ustanovenie o indexácii. Sociálna poisťovňa (*Försäkringskassan*) každý rok rozhoduje, či sa výživné zmení, a ak áno, o aké percento. Zmena, zvyčajne k 1. februáru, sa vzťahuje na výživné, ktoré bolo určené pred 1. novembrom predchádzajúceho roka.

Ak sa strany dohodnú, môžu zmeniť výšku výživného spísaním novej dohody, a to aj v prípade, že výživné bolo predtým určené rozhodnutím súdu. Súd zároveň môže rozhodnutie alebo dohodu zmeniť, ak na to existujú dôvody vzhľadom na zmenu okolností. Možno napadnúť len takú zmenu výživného, ktorá mala pred začatím konania o zmene výživného iba formu zníženia alebo zrušenia platieb, ktoré sa zatiaľ neuskutočnili. Na to, aby súd zvýšil výživné na rozvedeného manžela v dôsledku zmenených okolností, sa vyžadujú osobitné dôvody.

Súd môže zmeniť dohodu o výživnom aj vtedy, keď je neprimeraná vzhľadom na okolnosti existujúce v čase jej vzniku a na iné podmienky. Vrátenie už prijatého výživného však možno nariadiť len vtedy, keď na to existujú osobitné dôvody.

Ak sa výška pravidelného výživného na dieťa nezmenila šesť rokov, súd môže okrem úprav viazaných na indexáciu preskúmať aj budúce platby výživného bez toho, aby bolo nutné uvádzať osobitné dôvody.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa vypláca vyživovanej osobe. Ak je vyživovanou osobou dieťa mladšie ako 18 rokov, výživné sa vypláca rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti a žije s ním.

Ak je dieťa mladšie ako 18 rokov, výživné vo forme jednorazovej sumy sa musí zaplatiť Výboru pre sociálne zabezpečenie.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Návrh na súdny výkon možno podať vykonávaciemu orgánu (*Kronofogdemyndigheten*). Tento návrh možno podať ústne alebo písomne. Spolu s návrhom sa musí predložiť aj exekučný titul. Písomný záväzok prijatý pred dvoma svedkami týkajúci sa výživného podľa manželského alebo rodičovského zákonníka sa považuje za vykonateľné súdne rozhodnutie.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Pokiaľ ide o výživné na deti, návrhu na určenie výživného nemožno vyhovieť spätne za obdobie dlhšie ako tri roky pred dátumom, ku ktorému bol návrh podaný, pokiaľ s tým nesúhlasí osoba povinná platiť výživné. Pohľadávky týkajúce sa určeného výživného sa stanú nevyhmáateľnými (premlčanými) päť rokov po dátume splatnosti.

Pokiaľ ide o výživné na manželov, návrhu na určenie výživného nemožno vyhovieť spätne za obdobie dlhšie ako tri roky pred dátumom, ku ktorému bol návrh podaný, pokiaľ s tým nesúhlasí osoba povinná platiť výživné. Pohľadávky týkajúce určeného výživného sa stanú nevyhmáateľnými (premlčanými) tri roky po dátume splatnosti.

Pokiaľ ide o nútený výkon rozhodnutia (exekúciu), existuje niekoľko položiek, ktoré sú z núteného výkonu vyňaté. Ide napríklad o oblečenie a ďalšie položky do primeranej hodnoty určené iba na osobné potreby povinného a niektoré veci potrebné v domácnosti a na starostlivosť o ňu. Ak má dlžník rodinu, pri stanovovaní položiek vyňatých z núteného výkonu sa berú do úvahy veci používané rodinou a rodinné potreby.

Nútený výkon sa môže týkať iba tej časti mzdy alebo platu povinného, ktorá presahuje sumu potrebnú na jeho výživu a na výživu jeho rodiny. Časť mzdy alebo platu povinného, ktorá nemôže byť predmetom núteného výkonu (tzv. „*förbehållsbeloppet*“ alebo „chránená časť“), sa stanovuje na základe štandardnej sumy. Štandardná suma zahŕňa všetky zvyčajné životné výdavky okrem nákladov na bývanie, ktoré sa stanovujú osobitne a prídávajú sa k štandardnej sume. Štandardnú sumu každý rok stanovuje vykonávací orgán (*Kronofogdemyndigheten*).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Pomoc pri vymáhaní výživného poskytuje vo Švédsku vykonávací orgán. V cezhraničných veciach môže oprávnená osoba získať administratívnu pomoc od Sociálnej poisťovne (*Försäkringskassan*) pri podávaní návrhu na vymáhanie výživného (návrh sa podáva na *Kronofogdemyndigheten*).

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

Sociálna poisťovňa (*Försäkringskassan*) môže vyplácať vyživovaciu podporu (*underhållsstöd*) 1 273 SEK mesačne na dieťa, ktorého rodičia žijú oddelene. Peniaze sa vyplácajú rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti a žije s ním a je oficiálne zapísaný na rovnakej adrese ako dieťa. Rozhodnutie o vyživovacej podpore sa vydáva na základe žiadosti adresovanej Sociálnej poisťovni, ktorá sa zaoberá sociálnym poistením. Vyživovacia podpora je spôsob, ako spoločnosť zabezpečiť, aby dieťa, ktorého rodičia žijú oddelene, dostávalo určitú sumu výživného aj v prípade, že rodič povinný platiť výživné si neplní svoji vyživovaciu povinnosť. Vyživovacia podpora sa môže poskytovať ako plná podpora, doplnková platba alebo ako podpora v prípade striedavej starostlivosti. Rodič povinný platiť výživné musí peniaze splatiť štátu v závislosti od svojho príjmu a celkového počtu detí, na ktoré je povinný platiť výživné. Povinnosť splatiť vyživovaciu podporu sa stanovuje v správnom konaní. Ak sa výživné vypláca priamo rodičovi, ktorý má dieťa v starostlivosti, výška vyživovacej podpory vyplácanej Sociálnou poisťovňou sa príslušne zníži (táto suma je známa ako doplnkový príspevok, *utfyllnadsbidrag*).

Ak rodič povinný platiť výživné žije v zahraničí alebo ak žije vo Švédsku, ale plat alebo iný príjem dostáva v inej krajine alebo z inej krajiny, Sociálna poisťovňa môže poučiť rodiča, ktorý má dieťa v starostlivosti a žije s ním, aby prijal opatrenia na určenie vyživovacej povinnosti. V takom prípade právo dieťaťa na výživné prevezme Sociálna poisťovňa do sumy, ktorú poisťovňa vypláca ako vyživovaciu podporu.

Manžel nemôže získať vyživovaciu podporu od Sociálnej poisťovne.

14 Ak som v Slovenskej republike a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

V cezhraničných veciach môže navrhovateľ získať administratívnu pomoc od Sociálnej poisťovne. Sociálna poisťovňa (*Försäkringskassan*) je ústredným orgánom podľa nariadenia EÚ o vyživovacej povinnosti a Haagskeho dohovoru z 23. novembra 2007 o medzinárodnom vymáhaní výživného na deti a iných členov rodiny (Haagsky dohovor z roku 2007), ako aj odosielajúcou a prijímajúcou agentúrou podľa Newyorského dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z roku 1956.

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v Slovenskej republike poskytnúť pomoc?

Pozri odpoveď na otázku 14.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Kontaktné údaje Sociálnej poisťovne:

Försäkringskassan

PO Box 1164

SE-621 22 Visby

Švédsko

Tel.: +46 (0)771 17 90 00

Fax: +46 (0)11 20 411

E-mail: [✉ centralmyndigheten@forsakringskassan.se](mailto:centralmyndigheten@forsakringskassan.se)

Sociálna poisťovňa prijme všetky primerané opatrenia na uľahčenie vymáhania výživného. Jej úlohy ako ústredného orgánu podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti a Haagskeho dohovoru z roku 2007 vyplývajú z nariadenia a dohovoru. Pomáha napríklad osobám oprávneným na výživné s návrhmi, ktoré môžu podať prostredníctvom tohto orgánu, napríklad s návrhom o vydanie rozhodnutia o výživnom v inej krajine. Ďalšie informácie o druhoch pomoci, ktoré sú k dispozícii pre navrhovateľov, poskytuje Sociálna poisťovňa.

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v Slovenskej republike:

Navrhovatelia, ktorí chcú vymáhať výživné podľa Newyorského dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine z roku 1956, sa musia obrátiť na odosielajúcu agentúru vo svojej domovskej krajine, ktorá ich návrh postúpi prijímajúcej agentúre vo Švédsku (Sociálnej poisťovni).

To isté platí aj v prípade navrhovateľov, ktorí chcú získať podporu poskytovanú ústrednými orgánmi podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti alebo Haagskeho dohovoru z roku 2007: musia sa obrátiť na orgán vo svojej domovskej krajine, ktorý ju postúpi ústrednému orgánu vo Švédsku (Sociálnej poisťovni).

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Pozri odpoveď na otázku 17. Pokiaľ ide o návrhy podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti alebo Haagskeho dohovoru z roku 2007, navrhovatelia sa môžu obrátiť priamo na príslušný orgán.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Pozri odpoveď na otázku 16.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno. Švédsko je viazané Haagskym protokolom z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť (Haagsky protokol), ktorého ustanovenia platia v EÚ od 18. júna 2011. Podľa Haagskeho protokolu platí všeobecné pravidlo, že sa uplatňuje právo krajiny obvyklého pobytu vyživovanej osoby. Najmä v prípade dieťaťa je možné uplatniť právo alebo právne predpisy krajiny, ktorej štátnymi príslušníkmi sú dieťa a povinný na platenie výživného, ak aplikácia práva krajiny obvyklého pobytu nie je v záujme dieťaťa. Účastníci sa takisto môžu dohodnúť na tom, ktoré právo sa bude aplikovať, ale napríklad vo veciach výživného na deti mladšie ako 18 rokov je rozsah týchto dohôd obmedzený.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Švédsko je viazané Haagskym protokolom (pozri odpoveď na otázku 20).

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Pozri odpoveď na otázku 7 o všeobecných požiadavkách na právnu pomoc.

V prípade cezhraničných sporov v rámci EÚ existujú určité osobitné ustanovenia o právnej pomoci. Ak boli splnené požiadavky na právnu pomoc podľa nariadenia o vyživovacej povinnosti, právna pomoc sa musí priznať a musí byť bezplatná, ak navrhovateľ potrebuje právneho zástupcu a táto potreba sa nedá uspokojiť iným spôsobom.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Neplánujú sa žiadne osobitné opatrenia.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 17/10/2016